

biblioteca școlarului

PETRU ZADNIPRU MĂ CAUT

biblioteca şcolarului

PETRU ZADNIPRU

MĂ CAUT

Colecție inițiată și coordonată de Anatol Vidrașcu și Dan Vidrașcu
Concepția grafică a colecției și coperta: Vladimir Zmeev
Ilustrații de Alex Ussow
Tabel cronologic de Tudor Palladi
Fotografii din arhiva editurii, a familiei
autorului și a lui Nicolae Răileanu

REFERINȚE ISTORICO-LITERARE:

George Meniuc,
Vasile Coroban, Emilian Bucov,
Mihai Cimpoi, Gheorghe Vodă, Ion Ciocanu,
Mihail Dolgan, Nicolae Dabija,
Tudor Palladi

Editura „Litera Internațional”
O. P. 61; C.P. 21, sector 1, București, România
tel./fax (021) 3303502; e-mail: info@litera.ro

Grupul Editorial „Litera”
str. B. P. Hasdeu nr. 2, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
tel./fax (3732) 292 932, 294 110, fax 294 061;
e-mail: litera@litera.ro

Prezenta ediție a apărut în anul 2003 în versiune tipărită
și electronică la Editura „Litera Internațional”
și Grupul Editorial „Litera”.
Toate drepturile rezervate.

Editori: *Anatol și Dan Vidrașcu*

Lector: *Tudor Palladi*

Tehnoredactare: *Lorina Gîncu*

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic din Chișinău
Comanda nr. 31529

CZU 821.135.1(478)-1
Z 14

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
Zadnipru, Petru

Mă caut / Petru Zadnipru (Bibl. școlarului, col. iniț. și coord. Anatol și Dan Vidrașcu; conc. gr. col. și cop. / Vladimir Zmeev; serie nouă, nr. 464).
B.: Litera Int., Ch.: Litera, 2003 (Combinatul Poligrafic). 304 [p].

ISBN 973-675-107-4 — ISBN 9975-74-754-X
821.135.1(478)-1

TABEL CRONOLOGIC

1927

13 ianuarie

Se naște în satul Sauca, județul Soroca, Petru Zadnipru, cel de-al treilea copil, mezinul, după sora Vera și fratele Dumitru, într-o familie de țărani, viitor poet și traducător, autor de cărți pentru copii și de cântece. Absolvește școala primară din satul natal, apoi liceul agricol din Soroca.

1947-1952

Studii la Universitatea de Stat din Chișinău. Absolvește Facultatea de Istorie și Filologie, specializarea Limba și literatură română, promoția a doua. A început să scrie versuri în anii studenției.

1952

Debutează editorial cu placheta *Luminale câmpiei*, semnând Petru Zadneprov. După cum va mărturisi mai târziu Em. Bucov, înaintașul său,

în prefața la volumul *Mă caut, cântecul de lebedă* al poetului de la Sauca, intitulată *Imagini vii, poetice*, versurile autorului trădau un talent adevărat, cu toate că sub aspectul prosodic nu străluceau deloc.

1959

Vede lumina tiparului la Editura de Stat „Cartea moldovenească” cea de-a doua sa carte, *Însetat de depărtări*.

1961-1963

Redactor-șef la revista „Chipăruș”.

1962

Apare la Editura de Stat „Cartea moldovenească”

Mama Maria cu strănepoata Nina

Împreună cu mama Maria și cu fiii Constantin și Vladimir la Chișinău, 1964

Împreună cu săcenii în perioada de studii la Soroca. 1943

Liceeni soroceni veniți în vacanță acasă. 1943

volumul poetic
*Lume, dragă
lume... și*
cartea de versuri
pentru copii
Titirezul.

1963-1971

Secretar
responsabil
al Comitetului de
Conducere al Uniunii
Scriitorilor din
Moldova.

1964

Vede lumina
tiparului volumul
liric *Gustul pâinii*,
constituit dintr-un
ciclu magistral de
versuri, intitulat
Boabe de grâu și
compartiment
de cântece –
Pe costița
dealului. Tot
acum îi apare cartea

de versuri pentru
copii *Spionul.*

1967

La Editura „Cartea
moldovenească”
îi apare
volumul *Versuri*, în
colecția „Aurora”, cu un
cuvânt înainte semnat
de George Meniuc
Popas pe răzor.

1968

Distins
cu „Diploma de
Onoare a Republicii
Belarusi”.

1969

Publică
sub numărul 4
(patru) al colecției
Olimp un volum de
Versuri însoțit
de cuvântul
poetului
înaintaș George
Meniuc, reluat din
placheta precedentă
(*Popas pe răzor*).

În excursie la Ialomița, poetul în postură de căruțaș, însoțit de V. Zadnipro, 1968

1971

Poetul e
prezent în librării
cu o nouă carte lirică
Mi-e dor. Ea cuprinde
ciclurile: *Culori*,
Mi-e dor, *A fost*
război, *Oaspeți*
(tălmăcirri)

1976

Publică la
Editura „Cartea
moldovenească”
volumul *Mă caut*,
însoțit de un cuvânt
înainte aparținând lui
Em. Bucov (*Imagini*
vii, poetice). Reținem
din el următoarele
rânduri: „Peste
douăzeci de ani
izvorul inspirației
lui Zadnipro s-a
învârtoșat,
s-a ramificat.
Scrisul acestui
poet la ora actuală
e multilateral,
multiform,
conturând tot mai
precis individualitatea
autorului – stilul

De ziua nunții cu Vanda Zadnipro, Chișinău, 1950

propriu.“ Culegerea
este compartimentată
structural, cuprinzând
și reluând sub raport
ideatic motivele și
căutările centrale
ale autorului
de o viață:
Însetat de
depărtări, *Gustul*
pâinii, *Mi-e dor*,
Mă caut, *Lume*
dragă lume...
și *Lângă*
inima mea
(tălmăcirri din poezii
săi preferați de pe alte
meridiane). Volumul

include și eseu
Redactorul
meu prim,
consacrat în
fond tatălui său
(Ivănaș a lui Iosub
Moscalu), pe care îl
cântă și într-o poezie
omonimă din placheta
Lume, dragă lume...
și în alte piese...) 23 octombrie
Petru Zadnipro
se stinge din
viață la
Chișinău. Este
înmormântat
la Sauca
natală.

1977

În colecția
„Biblioteca școlarului“
vede lumina tiparului
volumul selectiv
Vatra doinelor
străbune
cu o prefață

semnată de Mihai
Cimpoi. („Era mai mult
decât un poet...“) din
care nu putem să nu
cităm următoarele
gânduri: „Petru
Zadniru a
trecut prin viață

cu emblema vieții
însăși pe piept. Avea
imprimate pe față
zbuciumul
unei ciocârlii
speriate din brazdă și
continuându-și trilarile
în nepăsarea zărilor,
neclintirea zborului
cocorului-călăuză,
care nu poate
să se împace cu
oboseala (despre
aceasta a scris
poetul). I
se potrivesc de
minune cuvintele spuse
de Taine despre Alfred
de Musset: „Era mai
mult decât un
poet, era
un om“. Cu
Zadniru s-a stins
o zare de omenie,
de conștiință, o zare de
câmpie curată, blândă,
priitoare firii a cărei
oglină este“. La „Literatura
artistică“
apare placheta

La Muzeul Al. Doinici, Orhei, împreună cu N. Stănescu, M. Tomuş, Gr. Vieru, A. Ciocanu, V. Beşleagă, D. Matcovschi, I. Vătananu ş. a.

*Băieţii tatii, băieţi!...,
însoţit de un cuvânt
înainte – Lacrima din
palmă, semnat de
Gheorghe Vodă:
„Petru Zadnipru a
fost un adevărat poet-
cetăţean, un adevărat
poet-patriot, cel care
a cinstit în imnuri
bobul de grâu
şi fruntea în
boabe de
sudoare, a
cântat omul în*

Cu fiii Constantin şi Vladimir la cimitirul
Bisericii Constantin şi Elena din Chişinău

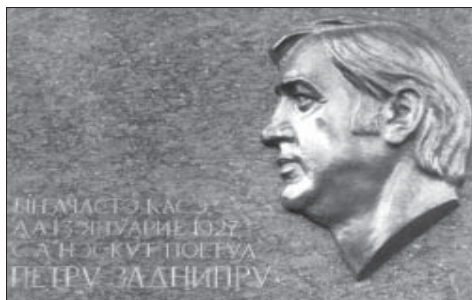
Împreună cu interpreţii N. Glib şi A. Păduraru

clipele bune şi cele
ale îndoielilor, a adus
laudă faptelor mari
în cuvinte simple
şi dulci ca
pâinea.

1981

La „Literatura
artistică“ îi apare
volumul selectiv
Poezii cu o prefaţă
(Lirica lui Petru
Zadnipru şi
contemporaneitatea
de Mihail Dolgan.

1992

În colecția
„Orfica“
apare volumul
Mă nasc întruna
(selecție și prefață de
Ion Ciocanu – *Laudă*
firescului). „Petru
Zadnîpru a fost și
rămâne un liric
înzestrat cu
o putere
neîndoielnică
de evocare a simțirii
omenești. Mai ales în
poeziile axate
pe motivul
scrutării lumii
sufletești autorul
ne-a dat întreaga și
adevărata măsură a
talentului său,
caracterizabil
înainte de

Ultima fotografie a poetului. Chișinău, 1976

toate prin firescul
trăirii și exprimării
sentimentelor și
proceselor de
conștiință.

2001

Vede lumina
tiparului la centrul
editorial al Universității
de Stat din Moldova
antologia *Iubirea*
de metaforă în
două volume
de Mihail Dolgan.
Vol I, *De la Petru*
Zadnîpru la
Svetlana
Corobceanu,
cuprinde un ciclu din
cele mai frumoase
creații lirice ale
poetului,
între care:
Casa mare (lui Ion
Druță), *Moldovenii*,
Pașii mamei, *Lemn*,
Cina cea de taină,
A trece, *Destin*,
Și lacrima,
În limba
mea
(Fragment).

2003

Apare la
Editura de Stat
„Cartea Moldovei“
florilegiul *Cocorul*
călăuză cu o prefață de
Tudor Palladi (*Datul*
sau cântecul „între
pământ și cer“).

MĂ CAUT

P Z A D N I P R U M Ā C A U T

ȘI MÂINE

Privirea mea abisul o să-ncingă
În cerc pătrat cu-a ochilor obadă
Și-atunci din cer începe-va să ningă
Cu albe scrisorele de zăpadă.

Va fi un vis țesut din albe fire –
un vis real de-ntoarcere acasă.
Pământul o să-mi joace în privire
Cu oamenii ieșiți în câmp la coasă...

•

ȘI TU, POETE

Și tu, ca mii și mii de oameni
Îți depeni pașii pe pământ
Și ari, și boronești, și sameni
Și ești un zbucium și-un frământ.

Necunten sapi tunel spre Măine
În stânca anilor din greu
Și nu știi urma de-ți rămâne
Pe-al vieții hopuros traseu.

Și tot mai viu, tot mai departe
Înfiorată ca de vânt
Îmbietor în calea-ți arde
Steluța visului tău sfânt.

•

DAR MAI ÎNTÂI

Dar mai întâi
Potrivescu-mi cântul
După vecinii din mahală,
Care în tot rândul
La oră devreme se scoală,
Pe faţă se spală
Cu raze-aurii,
Ca nişte bucurii,
Apoi se duc la muncă pe şantier
Când soarele-abia de-şi scoate,
Cum poate,
Scăfârlia pe cer.
Acesta mi-i cântul dintâi,
Ce pune altui cântec căpătâi,
Dar mai întâi
Îmi spăl şi eu vorba nouă
În lacrimi de rouă,
Să nu lase vreo pată
Pe foaia curată.

•

SCRIS A FOST

Scris a fost în piept să-mi pice
Miresmate alifii
Orga mărilor de spice
Și-a podgoriilor de vii.

Scris a fost să-mi umplu văzul
Cu-albăstrime de azur
Când se coace-n câmp ovăsul,
Când de brumă-i codru-i sur.

Scris a fost să-mi umble gândul
Dintr-o zare-n alte zări,
Să cutreiere pământul
Necuprinsei mele țări.

Scris a fost să-mi fie flaut
Sufletul la tot ce-i bun.
Printre semeni să mă caut,
Dintre ei să mă adun.

Și în piept mereu să-mi intre
Vraja zilelor de azi
Cu-amintiri țesute printre
Firișoare de necaz.

Scris a fost prin stânci să spintec
Pârtie și-n larg să trec
Și în fagure de cântec
Să-mi vărs sufletul întreg.

Scris a fost să-mi placă omul,
Și de gând și bucurii
E împovărat, ca pomul,
Când vin toamnele-aurii.

Scris a fost s-aștern pe pagini
Mult durute poezii
Și-n a Patriei imagini
Să mă caut zi de zi.

•

LIVADA

Livada se trudește zi și noapte
Pe ploaie și pe vânturi și pe cald.
Și când gustăm din poamele ei coapte
Îi crește parcă ramul mai înalt.

Așijderi tu cu propria-ți cântare
De potolești ale cuiva dorinți,
Te-nseninezi și soarele-ți răsare
Din patru părți cu raze mai fierbinți.

•

POTRIVIRE

Tună, tună, tună-ntruna
a furtună și potop.
Speriate una-n una
s-au strâns frunzele de plop.

Sus, pe creasta culmii, prunii
parcă dau să cadă-n brânci,
iar în preajma lor lăstunii
taie aerul în hrinci.

Toate verzi, înfiorate
tac vâlcelele chitic
și că nu au, vor să-arate,
cu neliniștea nimic.

Stau gorunii în pădure,
ca niște haiduci semeți.
Numai ei pot să îndure
vânt și ploaie, și nămeți.

Potrivire cu gorunii
eu în viață îmi doresc,
să țin piept, ca ei, furtunii
sub albastrul corp ceresc.

Și să cânt pe ploi și soare
cântecul meu cel mai sfânt:
Am o țară, ca o floare,
unică pe-acest pământ.

•

MAMEI

E mic răvașul ce l-ai scris
Cu buchii deșirate,
În șase rânduri mi-ai trimis
Un car întreg de sfaturi.

Ca pe-o podoabă îl păstrez
Și-l mut din carte-n carte,
Îmi este ca îndemn și crez
În drum de mai departe.

Mai bate vântul rece-n geam,
Dar simt că-i primăvară,
Portretul tău în față-l am,
Aievea te văd iară.

Privind la chipul tău senin,
La fața ta blajină,
Aceste rânduri îți închin,
Duoasa mea bătrână.

Adânci ai cute în obraz,
Bătrâno, de departe.
La tine mă gândesc și azi,
În ziua de Opt Marte.

Îți cânt, s-audă-ntregul plai
Cântarea cea mai rară,
Căci tu mi-ai dat de mic și grai,
Și dragoste de țară.

•

TATA

Noaptea

prin

vis

Mai jos

de genunchi

Aman

ce mă doare.

Tata

S-a-ntors

Din război

Fără-amândouă picioare.

II

Tata

De mult

E-n mormânt.

Eu

Și

Cu

Picioarele

Lui

Mă țin

Pe

Pământ.

•

COCORUL CĂLĂUZĂ

Din zări se desprind, vin unghiuri cocoare
Și taie albastre cărări în văzduh.
Vâslesc peste ape, păduri și ogoare
Și zvon de aprilie-n pliscuri aduc.

Despică văzduhul cocorul din frunte
Și ape de nouri întâmpină-n piept.
El parcă așterne urmașilor punte,
Făgașul să fie mai neted, mai drept

Și mult e mai lesne în urma lui zborul,
Căci vântul, vâltoarea înfrânte slăbesc.
Se-avântă, se-avântă în frunte cocorul
Și pârtie face-n azurul ceresc.

De-i scade puterea și-i vine sorocul,
(Cocoarele-n cale ușor se-nțeleg):
El trece în urmă. Un altu-i ia locul
Și unghiul rămâne același, întreg.

Și nici pe-o clipită zborul nu-și curmă.
Aduc primăvara în țară, pe-ogor.
Departe, departe se deapănă-n urmă
Albastre, albastre cărările lor.

●

LA CARTEA
CE-O SCRIEM

Suntem frăține,
Eroi dintr-o operă.
Pământul ne ține
Și cerul ne-acoperă.

Pământul cunoaște
Și cerul o știe
Prin muncă ce naștem,
Prin muncă ce scriem.

Cu mintea-ne trează
Cu sârgul avântului
Scrim carte aleasă
Pe fața pământului.

Ca-n freamătul vieții,
La clarul luminii
Din ea să învețe
Urmașii de mâine

La ea să adune
Și fapte-nțelepte
Și rânduri mai bune
Și gânduri mai drepte

Și las' să ne-ntreacă
În veacul atomului,
Căci toate se-ncheagă
Din mâinile omului!

•

CONTINUITATE

Aceleași, tată,-n leat păgân
Am împărțit destine,
Ci eu sunt astăzi mai bătrân
Și mai cărunt, ca tine.

Tu depeni somn de veci de-acum
Sub jilavă țărână,
Ci eu și azi pe-al vieții drum
Gonesc fără de frână.

De mult tu ți-ai găsit răgaz
Și liniște și tihnă,
Ci eu nu-mi aflu până azi
Astâmpăr și odihnă.

Același, tată, crez întreg
Am împărțit cu tine,
Ci eu și azi prin lume trec
Cu ambele destine.

Același urmărit-am țel,
O sfântă-având credință.
Eu lângă tine, de oțel
Călitu-mi-am voință.

Același ne-a cântat arcuș
Pe-a sufletului strune
Și-același, dat ne-a fost, urcuș
Privirea să ne-ntrune.

De mult zac în mormântul strâmt
Obrajii tăi, ca huma,
Ci eu la orice greu te simt
Alătura-mi și acuma.

Cu alții-n gând și simț frățesc
(Mă ninge sau mă plouă)
Eu viitoru-mi construiesc
Cu brațele-amândouă.

Mi-i caldă fără tine grea,
Pe-alături n-o iau însă,
Căci am în fața mea o stea
Din visul tău aprinsă.

Nefaste, tată-n leat păgân
Am împărțit destine
Și de sunt astăzi mai bătrân
Și mai cărunt ca tine,

Eu nu mă jelui nimăru
De toamnele-mi din plete,
Ci-mi fac spre Măine cărării,
Mereu cuprins de sete.

•

PATRIE!

Nu zic aceste rânduri pe-apucate,
De-un năvălaș călăuzit îndemn,
Adăugând la multele-mi păcate
Și-acest păcat, ce-ar fi să fie-un semn,

Că nu mai are ce să mă inspire
Și simt deodată – așa nitam-nisam –
Că e nevoie să declar iubire
De Patria-mi ce unică o am.

O, Patria nu-i galeșă codană,
Să-i spui de zeci de ori cât o adori.
Căldura ei din sufletu-ți emană,
Din cele șapte rânduri de sudori,

Ce-ți brobonesc și fruntea și spinarea
Când te trudești pe câmpuri ori la strung.
Atunci și făptuirea-ți și suflarea
Firesc la sânul Patriei ajung.

Nu vorbele ce-ades pustiu răsună,
Ci faptele-ți de fiecare zi
Pe fruntea țării împletesc cunună,
Cu ele doar ai drept a de mândri.

Adesea caut personal pricină
Și-n prag de jubilee cât de cât
Ași vrea să-mi curăț firea de rugină
Și-n zi de lucru Patria să-mi cânt.

Căldura ei din truda ta emană.
Cu vorbe goale viața i-o complici.
Ea nu așteaptă de la noi pomană
Și nici nu dă pomană la calici.

•

MOLDOVENII

Moldovenii când se strâng
Și-n petreceri se avântă,
La un colț de masă plâng,
La alt colț de masă cântă.

Sufletul precum le-ar fi
Glob cu două emisfere:
Una-i noapte, alta-i zi,
Bucurie și durere.

Două lumi într-un întreg
Permanent își schimbă locul.
Vin pe rând, și-asemeni trec,
Când necazul, când norocul.

Moldovenii când se strâng
Și-n petreceri se avântă,
La un colț de masă plâng,
La alt colț de masă cântă.

Și-n paharul veșnic plin.
Băutura lor cea sacră
Jumătate-i cer senin,
Jumătate-i boltă neagră.

•

MĂ NASC ÎNTRUNA

Timpul roade-n mine,
Ca un vierme lacom
Și mă toarnă-n vorbe
Cu sau fără sens.
Timpul mă tot scade,
Ci eu fac pe placu-mi
Și trăiescu-mi viața
Mereu mai intens.

Timpul îmi răzmoaie
Urmele din urmă,
Parcă m-ar împinge-n
Veșnice uitări.
Visurile-mi însă
Mai departe scurmă
Și despică pârtii
Către alte zări.

Timpul mă-nstrăină
De ce-a fost și este,
Parcă să mă-ngroape
Ar dori de viu.
Eu mă nasc întruna,
Ca cel din poveste,
Azi străin fiindu-mi
De cel ce-o să fiu.

•

CONTINUĂ SCHIMBARE

De cel ce-am fost
Mi s-a urât,
Mi sa-a făcut
O gâlcă-n gât,
Mi s-a...
atât,
Mai mult hostropățuri
N-o să mai cânt.

Doamne-Doamne-Doamne!
Mi-i sete de un Eu nou,
Mi-i foame!

Toamnă-toamnă-toamnă!
Intru în toamnă înseamnă!

Iarnă, iarnă, iarnă!
Ninsorile-ncep să mă cearnă.
Bruma-mi pe tâmpile miroase a frig.
De gândul acesta singur mă frig,
De-aceea la dracu îl las la o parte
Și trec mai departe:
Cine și la ce se-mparte?

Eu mă împart la zero,
Tu te împarți la unu,
El se împarte la doi.
El o face pe Nero,
Tu o faci pe nebunul,
Eu o fac pe-amândoi.

Soare rece!
Ploaie rece!
Neauă rece!
Gâlca nu-mi mai trece.

Mă închid la cald
În a firii mele cămară
Și nu ies afară
Până-n primăvară.

La primăvară (ca să mă
încălzesc) voi aprinde
din inima-mi
ruguri,
La primăvară voi declara
război cu atomice explozii
de muguri.

Aici pune punct
Un Eu de ieri defunct.
Un alt Eu nou-născut,
Luându-și viața drept scut,
Pornește spre Măine,
Că altceva nu-i mai rămâne
Decât să țină pas cu alții,
Să cadă,
Dar să se-nalțe
Tot în urcuș,
Tot în urcuș,
Făcându-mi firea
La toate arcuș!

•

DORINȚĂ

Eu n-aș vrea lumea să mă știe
 Nici beat,
 Nici treaz,
 Nici vesel
 Și nici trist,
 Ci om întreg,
 Ci om de omenie, –
 cu dorul ăsta
 Respir,
 Exist.

•

DRUM BĂTRÂN

Obosit de-atâta umblet,
Cum ajunge la răscruce
Drumul roagă vâl de umbre
Noaptea peste el să culce.

Și cum stă întins pe spate,
Gâfâind abia bătrânul
Dinspre lunci înmiresmate
Așezat în brazde fânul

Îi șoptește:

Noapte bună!
Somn ușor! Visuri plăcute!
Sus pe cer un corn de lună
Taie nourilor cute.

Doarme drumul, obositul,
Căci a doua zi din noapte
Mi-te-l va trezi doinitul
Galbenelor grăie coapte.

Iară când secerătorii
Vor veni la strâns pe rouă
L-or vedea una cu zorii
Primenit în haină nouă.

26.II.76

•

CASA MARE

Lui Ion Druță

Cu de toate s-au deprins
Cei pereți din Casa mare:
Și cu chiot, și cu plâns,
Și cu bocete amare.

Câte legi au petrecut
Cei pereți din Casa mare!
Ei în felul lor tăcut
Au cu noi asemănare.

Câte datini au păstrat
Cei pereți din Casa mare!
Alb-albastrul lor curat
Multe urme-n el mai are.

Printre sfinți îngândurați,
Decupați de prin gazete
Stat-au regi și împărați
Lângă moși cu dalbe plete,

C-au fost tare primitori
Cei pereți din Casa mare
Și atâția trecători
Le-au făcut de supărare.

Of, că tare ce-s modești
Cei pereți din Casa mare!
Ei scot albul prin ferești
Și-l aștern la toți cărare.

Vii aici și prinzi puteri
Pentr-o nouă depărtare.
Numai ei rămân stingheri
Întru veșnică-așteptare.

•

ȘI VINE-O ZI...

Și vine-o zi în viața fiecărui
Când te întrebi, ca la apel sub steag:
A fost deplină inima să-ți dăruie
Acestui sfânt al Patriei meleag?

Îți pus-ai sârgul brațelor și minții
Mereu alături de semenii tăi?
Din visul ce l-au mult doinit părinții,
Făcut-ai punte peste munți și văi?

Îți joacă-n ochi scânteile luminii
Când greu răzbați prin viață în urcuș?
Fii cercetașul zilelor de mâine
Spre viitor deschizător de uși!

Ce urme lași urmașilor, frăține?
Ce brazde tragi pe-al anilor răboj?
Cântarea de-astăzi rădăcina-și ține
În cântecul trudițiilor strămoși.

Ei n-au avut de viață bună parte
Și visul lor la un mai altfel trai
Tu ești dator să-l depeni mai departe,
Să-i dai în graiul neamului tău grai!

•

ȘI-AM ZIS...

Și-am zis frunză, și-am zis verde...
Când să zic ceva mai mult,
Simții gândul cum se pierde
În al ziselor tumult,

Și-am tăcut, cum tace glia
Adumbrită pe-nsetat
Ori în zori când ciocârlia
Zice cântec tremurat

Sau când murmur de izvoare
Sparge liniștea din lunci
Și din noapte pe ogoare
Gospodarii ies la munci

Și-am tăcut precum pădurea
Vălurată de fiori,
Când pe boltă, ca securea
Luna seceră prin nori.

Și-am zis verde, și-am zis frunză
Și tăcui deodată când
Începu să mă pătrună
Un fior călduț de cânt

Și mi-am dus atunci la buze
Frunza codrului străbun.
Ea în graiul ei îmi spuse
Tot ce eu voiam să spun.

•

BĂIEȚII VENIȚI DE LA ȚARĂ

În firea lor armonios se-mbină
 Poveștile bunicilor cărunți
 Cu doina legănată de la stână
 Și chiotul flăcăilor la nunți,

Și vorbele de glumă sau ocară,
 când stropii reci sub gulere se scurg –
 Și izul cald al pâinii de secară
 Cu dangătul tălăncii în amurg.

Ca leac a fost în suflet să le pice
 Miresme din sălbatici trandafiri
 Și-aieva orga mărilor de spice.
 Le-a unduit seninul în priviri.

Acești băieți, ce-au mers desculți prin rouă,
 Deși s-au dat cu viața de oraș.
 Se tânguie când luni în șir nu plouă
 Și despre câmp discută pățimaș.

Adorm devreme, se trezesc devreme,
Când ceru-abia se face alburiu,
De parcă mai continuă să-i cheme
Părinții cu „Hai scoală, că-i târziu!“

„Hai, măi băiete, la cosit pe rouă,
Să nu rămână bobul pe ogor“.
Chiar vorba lor aduce-a pâine nouă
În zilele din luna lui cuptor.

...În firea lor armonios se-mbină
Și duhul unor pravili noi de trai
Cu dragostea cea rară de țărână
Și datinile ăstui colț de rai.

•

ÎN LIMBA MEA

În limba mea moldavă zic: mi-e bine!
 În limba mea moldavă zic: mi-e rău!
 Cu limba mea maternă mă voi ține
 Și-atunci când mistui-mă-voi în hău.

În limba mea sunt vesel și mă doare.
 În limba mea mâhnit sunt și mi-e dor,
 Cum alții mii și mii sub acest soare
 Zâmbesc și plâng numai în graiul lor.

În limba mea și soarele răsare.
 În limba mea și-amurgurile cad.
 În limba mea și sufletu-mi tresare
 Când simtu-mă în prag de rai sau iad.

[...]

În limba mea mă bucur printre oameni,
 Ce-i zic frumos în graiul sfânt al lor,
 Căci fiecare grai e fără seamăn, –
 În limba mea trăi-voi și-o să mor.

[...]

•

LUMINILE CÂMPIEI

Întuneric, nu se vede încă.
M-am trezit, dar crângurile tac.
Împrejur e liniște adâncă,
Parcă-ar fi-nainte de atac.
Întuneric. Noaptea-i încordată,
Aburește vântușorul cald.
Undeva flăcării din brigadă
Pregătesc tractoarele de-asalt.
Îndrăzneți se urcă la volane,
Cântece și glume-au început,
S-a desprins tăcerea din otgoane,
Pe neprins de veste-a dispărut.
Au pornit tractoarele să are,
Se aud asurzitoare-n câmp,
Patru stegulețe roșioare
Taie întunericul spre dâmb.
Pe cormana plugurilor saltă,
Apăsând pe umărul lor stâng,
Țârna neagră puhavă și caldă,
Răscolită tocmai din adânc.
Trece noaptea. Zorile s-arată,
Câte-o mierlă cade-n hăuri glont.
Glia, ca o mare-nvălurată,
Se așterne peste orizont.
Taie brazde grelele tractoare,
Hăt în larg cu ochii le petrec.
Farurile lor strălucitoare
Cu lumina zorilor se-ntrec.

1952

•

DEALURILE
MOLDOVEI MELE

Grebănoase și lutoase
Pe la poale cu cișmele,
Of, că tares ce-s frumoase
Dealur'le Moldovei mele!

Freamătă în spuza zării
Cu odăjdii verzi pe ele.
Of, că tare-s acătării
Dealur'le Moldovei mele!

Cu cireși înalți pe creste
Încărcați cu poame grele,
Of, că tare ce-s modeste
Dealur'le Moldovei mele!

Primăvara treci, mărite,
Pe sub bolți de rămurele.
Of, că tare ce-s gătite
Dealur'le Moldovei mele!

Fluierașe-n vremi ploioase
Stropii găuresc în ele.
Of, că tare ce-s voioase
Dealur'le Moldovei mele!

Toamna doine dulci în cale
Îți îngână din smicele.
Of, că tare-s muzicale
Dealur'le Moldovei mele!

ASCULT ÎN NOAPTE

Ascult în larguri
 zvonul tractoarelor.
Fac zgomot de parcă
 lumea se mântuie,
Pârâie, crapă
 scoarța ogoarelor,
Pământul se clatină,
 pământul se hrintuie.
Suluri de raze
 pe muchia dâmbului
Dau în atac
 sau bat în retragere.
Umblă buimace
 pe-ntinderea câmpului,
Parcă-l alintă,
 parcă îl ragilă.
Omul își dă interesul,
 se stăruie
Să scoată
 din matca pământului
 roadele,
Otoava face hindichiuri,
 le năruie
Să fie mai multe,
 mai grase bucatele.

Unde și unde
 își scârțâie-aripile
 Harnice-n seliștea vântului
 morile.
 Paznici de noapte
 își scapără pipele,
 Spun basme
 să treacă mai repede orele.
 Unde și unde,
 pe-ntinderea văilor,
 Ard focuri aprinse
 în gura colibelor.
 Noaptea lăsată
 pe seama dulăilor,
 Își toarce molatic
 caierul clipelor.
 Departe, departe,
 sub pânzele fumului,
 Satul adoarme
 și-și stinge luminile.
 Câte-un flăcău
 la răspântia drumului
 Își fluieră dorul,
 își chiuie binele.

Ascult și-mi rechem
 în minte cântările,
 Care le-am scris,
 măi frate, la treapăta,
 Cum s-au plodit în ele,
 oftările,
 De nu le dau
 de urmă și capătul.
 Măi, câte vorbe
 de clacă, în bobote
 Am mai țesut
 la mijlocul paginii
 Și le-am cârpit
 cu frunze de lobodă
 Și le-am înhămat
 la carul imaginii.
 Ascult în noapte
 glasul pământului,
 El mă îndeamnă
 să iau înălțimile.
 El mi se cere
 în haina cuvântului,
 El mi se cere
 în clocotul inimii.

•

STRUGURAȘ DE PE COLINĂ

Struguraș de pe colină,
Spune-i badei când să vină:
Când frunzișu-i plin de rouă,
Ori când luna intră-n nouri?

– Nici când frunzele-s în rouă,
Nici când luna intră-n nouri,
Da când dorul l-a păli,
Când bobîțele-or spuți.

Struguraș de pe colină,
Spune-i mândre-i când să vină:
Când e arșiță pe dealuri,
Ori când Nistru geme-n valuri?

– Nici când Nistru geme-n valuri,
Nici când arșiță-i pe dealuri,
Ci de dor când s-a topi
Și bobîțele-or spuți.

Struguraș de poamă bună,
– Apoi lumea ce-o să spună?
– M-a cinsti la nunta lor
Nici dulceag, nici acrișor.

•

PLUGARUL

Soare rumen, rotund ca o pită.
Câte-un petic de nour pe cer.
Au ieșit ciocârlii pe orbită
Și semnale trimit în eter.

Albăstrime de sunet se umple,
Iar plugarul semeț, ca un plop,
Stă cu palmele streșini la tâmpile,
Proțâpindu-și picioarele-n glob.

Și se uită în ceruri, iar gându-i
Clocotește, ca apele-n vad.
De desubt se ridică pământul,
Iar de sus înălțimile cad.

•

TOATE AU UN ROST PE LUME

Toate au un rost pe lume –
Bucurii, amar, necaz
Și nenumărate glume,
Ce stârnesc în juru-mi haz.

De la orice fapt din viață
Nu-mi dau capul îndărăt,
Căci ceva-ceva mă-nvață
Câte-aud și câte văd.

E frumos când ghioceii
Dau poienele cu var
Și crenguțe-și pun cerceii –
Cupe albe de nectar.

Are-un rost, ca-n miez de vară
Să verși rânduri de sudori
Și țepușe de secară
Să mai simți la subțiori.

E frumos când toamna vine
Și cad frunzele de nuc
Și-n albastre zări senine
Lanțuri berzele se duc.

E frumos când treci pe stradă,
Ilenuțo din Cornești,
Și lași pletele să-ți cadă
Val pe umeri, ca-n povești,

Are-un rost ca-n orice dată
Eu privirea să-ți culeg...
Cum de ești nemăritată? –
Uite asta nu-nțeleg.

•

MARE-I DEALUL

Mare-i dealul de la moară,
Badea-l suie și-l coboară,
Badea-l suie și-l coboară
Mai în fiecare seară.

– Mută-ți, Leană, casa-n vale,
Să nu fac atâta cale,
Să nu fac atâta calea,
Căci de-acum nu pot de șale.

– Bade, de nu poți să sui
Până-n vârful dealului,
Până-n vârful dealului,
Din porunca dorului,

Cată-ți alta mai în vale
Lângă casa dumitale,
Lângă casa dumitale,
Să nu faci atâta cale.

Unde-i dealul jumătate
Nici mai jos, nici mai departe,
Badea cere loc de casă
Și pe Leana de mireasă.

Leana cată-n ochii lui:
– Suie, bade, dealul, sui.
Dragoste mai mare nu-i,
Ca în vârful dealului.

El, văzând că nu-i și nu-i,
Hai în vârful dealului,
Hai în vârful dealului,
Ars de focul dorului.

•

CREZUL

Cred în brațele mele
Dibace, atottruditoare,
Aspre, crăpate și grele,
Arse de vânt și de soare.

Ele îmi sunt averea
Ce mi-au lăsat-o părinții.
Ele îmi sunt mângâierea,
Ele-mi slujesc cu credință.

Cred întruna în muncă
De minuni atotfăcătoare.
Prin ea a putut să ajungă
Omul și mare și tare.

Munca, voința și gândul
Trezit-au pustiuri la viață.
Și azi retrăiește pământul
Marea schimbare la față.

Cred în mine și-n alții,
Cred în brațele noastre.
Noi am făcut să se-nalțe
Nave în iureș spre astre.

Noi – tăietori de făgașe –
Prin muncă ne dregem raiul.
Și ne-am adus în lăcașe
Soarele vieții cu traiul.

Cred în pâinea cea bună
De viață atotdătătoare,
Căci ea într-însa adună
Și-a brațelor mele sudoare.

Cred în puterea minții
Și cerul de-acum mă știe.
Cerul și-alungă sfinții
Și mi se-nchină mie.

•

GUSTUL PÂINII

Setea mea, sărată sete
 Și cu arșiță la gură!
 Amintirea-mi și-astăzi vede
 Un ulcior în prășitură.

Vântu-i șuieră în buze,
 Dând târcoale pe la străchini.
 Rău îmi sfredelește-auzul
 Zbârnâit uscat de strechii.

Un ulcior gălbui cu dungă
 Stă în țărână pe o parte.
 Mi se face gura pungă,
 Buzele mă dor crăpate.

Se-opintește-n bulgări sapa,
 Parcă bate-într-o căldare.
 În ulcior uncrop e apa
 Și roiesc în jur bondarii.

Galben câmpul cu lucernă
 Harnice albine-adună.
 ...Sapa ce bătea în țărână
 În urechi și-acum îmi sună.

Mi-a rămas pe veci pecetea-i
 Incrustată-n podul mâinii.
 De era să nu știu setea,
 Nu știam nici gustul pâinii.

●

RAPSODIE DE TOAMNĂ

N-a mai rămas pe boltă nici un astru.
Ușor din noapte se desprind ogoare
Și-n apele văzduhului albastru
Se cârduiesc nostalgice cocoare.

Pornesc apoi cu zvon de-adio-n pliscuri
Triunghiuri ascuțite și integre.
Și pe cărări de însorite piscuri
Aburcă cruci din umbrele lor negre.

Ci tu le faci înduioșat din mână
Și dor de ducă-n piept ți se adună,
Dar stai proptit cu talpa în țărână,
Ca un stejar statornic în furtună.

•

LEMNARUL

Îl aud ca aievea și-acuma.
Parcă astăzi la muncă mă scoală.
Are vineți obraji ca huma
Ivănaș al lui Iosub Moscalu.

– Hai, Petrică, mai lasă cititul,
Și-mi ajută nițel la tocilă.
Lui îi tremură-n mână cuțitul,
Eu învârt ne'ndemnatic, din silă.

Hei 'tocila, că naiba s-o ieie!
Greu se-nvârte și scârțâie-alene.
Sar prin stropii de apă scânteie
Și clipește lemnarul din gene.

Ciocănesc în privazuri smicele,
Cad din streșină țurturi de gheață.
Colăcei-colăcei de surcele
Se-nvârtesc și de coate se-agață.

Fereastrăul din noapte se-aude
În cămara cu streșina joasă
Și ferestrele-ncep să asude,
Iar lemnarului nici că îi pasă.

Are mâini iscusite, dibace.
Nu s-a plâns niciodată pe soartă.
Și acum lemnărește în pace,
Iar sătenii respectul îi poartă.

E bătrân, dar să-i vezi bucuria
Căpriori când pe casă înalță...
Și nu-și ține-n secret meseria; –
„Las’ s-o știe în Sauca și alții!“

Zeci de tineri i-au prins meșteșugul.
Căci profesia asta se-ntreabă.
Au dat mâna pe veci cu belșugul
Consătenii mei – oameni de treabă.

Dacă treci pe la Sauca, te uită
Ce mai ferme se văd colo-n zare.
Astăzi satul hotarele-și mută
Parcă pieptul își umflă mai tare.

Ferestraiele cântă și cântă
Zvonul lor se aude în arii.
Mai spre larguri sătenii se-avântă
Și de-ajuns au de lucru lemnarii.

Îl aud ca aieva și-acuma.
Parcă și-astăzi la muncă mă scoală
Tatăl meu cu obrajii ca huma –
Ivănaș al lui Iosub Moscalu.

•

TOAMNĂ TÂRZIE

Arar când soarele mai râde
Prin nori cu razele lui mii.
Tristețea toamnei mohorâte
Pe frunze curge arămii.

Aievea sufletu-mi se umple
Cu dor de ducă și urât
Și doar argintul de pe tâmple
Mă mai reține cât de cât

Să nu-mi strig numele din vremuri
Rămase-n urmă de demult,
Ca frunza de pe ram să tremur
În al vântoaicelor tumult.

Mă uit și azi căzut pe gânduri
Se cârduiesc cum în văzduh
Cocoarele și rânduri-rânduri
De pe străbunu-mi plai se duc.

Se duc, se duc pe-o iarnă doară,
C-apoi la-ntoarcere din nou
În prag de altă primăvară
Să-mi umple plaiul cu ecou

De cântec proaspăt și trezire,
Iar mie, celui beat de dor,
Să-mi joace soarele-n privire,
Ca-n ape limpezi de izvor.

●

ULTIMA NOAPTE
DE TOAMNĂ

Și-a pierdut pădurea
Haina pe poteci.
Cum o să îndure
Vânturile reci?

Au slăbit gorunii
Și perechi-perechi
În lumina lunii
Stau ca la priveghi.

Zvelți ca niște șoapte,
Funigei târzii
Scriu pe foi de noapte
Albe poezii.

Negurile ude
S-au culcat în lunci.
Jur-de-jur se-aude
Zvon de liniști lungi.

Clipocind din gene
Ramurale plâng.
Iarno, hai așterne
Plapumi peste crâng!

.....

Fulgi din țara lunii
Au pornit mărunți...
Pe la zori gorunii
S-au trezit cărunți.

•

PE COSTIȘA
DEALULUI

Pe costișa dealului,
În seliștea soarelui
Stau în rânduri viile,
Tufele cu miile.

Cine oare s-a trudit?
Cine oare le-a sădit?
Cei din partea locului –
Oamenii norocului.

Pe costișa dealului,
În seliștea soarelui
Nu sclipesc bobîțele
Ci zâmbesc fetițele.

Când bobîțele se coc,
Harnice fetițe foc
Umblă ca albinele
Să culeagă binele.

Pe costișa dealului
În apusul soarelui
Bate din copita lui
Calul brigadirului.

Calul lângă-un snop de fân
Îl așteaptă pe stăpân.
Umblă brigadirele
Și la cont iau binele.

Pe costișa dealului
Din aprinsul soarelui
Eu colind cărările
Și-mi adun cântările,

Să le zic la mese mari
Cu isteții gospodari,
Cei din partea locului
Oamenii norocului.

•

POJAR

O mare de lumină peste glij
În răsărit de soare s-a vărsat
Și ard, ca niște purpurii făclii,
Livezile de dincolo de sat.

Pojar! se simte-alarma pestetot
Și umblă lumea-n cruce pe cărări.
De prin saraie gospodarii scot
Și noile și vechile căldări.

Pornesc din sat și tineri și bătrâni,
Neveste cu pestelcile în brâu.
Bat undeva tălăncile la stâni
Și-mpușcă prepelițele din grâu.

De-acum o droaie-ntreagă de copleşi,
Ce s-au desprins în drum de la părinți,
Se cațără în vișini și cireși
Cu torțele căldărilor în dinți.

Pin frunze – joc de umbre, ca-ntr-un mit.
Copii cu fruntea-n nimb, ce bate-n roz,
Din ramuri flăcări rup și le transmit
Ștafete roșii altora de jos.

...Sub seară pomii-s potoliți puțin.
Nu mai respiră aerul a jar.
Spre sat alene calea își așin
Căruțe încărcate cu pojar.

•

CIOCÂRLIA

O mână de pasăre mică, zglobie
Cu trilul ei – murmur duos de cișmele
Toarce și toarce deasupra câmpiei
Fire din caierul inimii mele.

Privirea mi-i țintă-n a bolții ogindă,
Eu, ca un puști mă înalț din călcâie.
Ascult și sufletu-mi vrea să se prindă
La hora oceanului verde de grâie.

•

DOR

A trecut din veac în veac
Dorul, boală fără leac,
Și de stai și de socoți,
Zac de boala asta toți.

Dor de casă și părinți,
Dor de zarzări înfloriți,
De lumină și pământ,
Și de muncă, și de cânt.

Dor de cine ți-i mai drag
Și de toate ce se fac,
Dor de ducă și-ntâlniri
După grele despărțiri.

Dor de noapte și de zi,
Dor de toate câte-or fi,
Dor de-al câmpurilor rod,
Dor de țară și norod.

Care-i dorul cel mai sfânt
Dintre toate câte sunt?
N-am să-ncerc să dau răspuns,
De spun unul, nu-i de-ajuns.

•

FETE DE LA ȚARĂ

Limpede vi-i graiul,
Fete Cosânzene,
Limpede, șăgalnic,
Lin și curgător.
Flori de in albastre
Tăinuți sub gene,
Îngânați pe dealuri
Cântece de dor.

Harnice la lucru,
Voi porniți glumețe
Pe când zorii zilei
Flutură în crâng,
Când pe cer dispare
Steaua dimineții,
Muzicanții nopții
Glasul când își sting.

V-am văzut adese
Pe la miez de vară
Cum zoriți în largul
Holdelor de grâu.
Sprintene, voiase,
Fete de la țară,
Cu băsmăli pestrițe
Și cu șorț la brâu.

Spicele de aur
Vă șoptesc secrete,
Voi le înțelegeți,
Voi le dezlegați
Seara lângă moară
Când ieșiți în cete
Ori la club, la horă
Când vă adunați.

V-am văzut pe lanuri,
V-am văzut la clacă,
Agere la glume,
Scumpe la cuvânt.
Cum să nu mă bucur,
Cum de să nu-mi placă,
Când plecați sfioase
Ochii în pământ.

Poposind acasă
Când îi gol ogorul,
Voi brodați pe pânză
Flori de liliac.
Iar pe la Simedru
Vă luați cu dorul,
Când avane vânturi
Bat dinspre Bugeac.

Limpede vi-i graiul,
Fete de la țară,
Limpede, șăgalnic,
Gingaș și curat.
Pâlcuri la fântână
Vă-ntâlniți sub seară,
Când aduc flăcăii
Caii la-adăpat.

Știu eu că vă place-n
Văzul tuturor
Pe la nunți cu marșul
Șă intrați în joc,
S-o puneți pe soacra
Să-și sărute nora,
Să urați la tineri
Viață și noroc.

Când își saltă luna
De prin ramuri discul
Și pe arcul bolții
Mii de stele ard,
Eu pornesc prin sate
Pe la voi cu visul
Să v-ascult în taină
Rezemat de gard.

Eu în zi de cumpeni
Și în zi cu soare
Vin. Vă sunt adesea
Oaspete în prag,
Să ascult cântarea
Dalbelor fuioare,
Să ascult povestea
Neamului meu drag.

•

TREC ANII

Trec anii unul după altul,
Urziți în vis și făptuiri,
Și inima ades tresaltă
La răvășite amintiri.

S-au împletit pe coviltirul
Trecutului de neguri nins
Și cauți să le depeni firul,
Dar parcă-ți scapă înadins.

Apun în lumea lor ursită
Și simți cu mari păreri de rău
O datorie neplătită
În fața cugetului tău.

Stinghere le-ai lăsat în urmă
Și parcă prea nepăsător
Ți-ai zis adesea: mai pe urmă
Mă voi privi-n oglinda lor.

Dar anii, ce necunten mână,
Deasupra lor au tras pierdea
Și n-o s-o mai ridici cu mâna
Să te revezi de după ea.

•

DESCOPERIRE

Că planeta noastră, scumpo,
E rotundă, ca un măr,
Personal și zi și noapte
Mă conving într-adevăr.

Pân' la casa dumitale
Căărui cu gândul torc
Și-napoi pe altă cale
Tot la mine mă întorc.

•

UNIVERSITATE

E toamnă. Printre ramuri de mesteacăn
Eu văd întruna chipul tău senin.
Și sufletu-mi de amintiri se-neacă,
Pe lângă tine pașii când mi-așin.

Pe ce cărări în viață ne m-aș duce,
Spre ce-nălțimi ași stărui acum,
Ecoul amintirilor m-aduce
La anul începutului de drum.

Când plin era de schele coridorul
Și încă ud ceamurul pe pereți,
Când zămislea lumină viitorul
Prin sălile cu șapte-opt studenți,

Te bucurai că au venit și-nvață
Feciorii din orașe și din sat,
Te aplecai blajină cu povață
La tineri în mantauă de soldat.

Le deschideai ehigmele din teze
(Înțelegeai că rănila mai dor)
Și tresăltai, când auzai proteze
În loc de pas normal pe coridor.

Îndemn ne-ai dat și sfaturi și poruncă,
Să fim mereu cu fruntea-n viitor
Și ne-ai aprins în inimi dor de muncă:
Ne-ai dat imbold la gând cutezător.

Eu vin la tine, Universitate,
Și sufletul de soare mi-i încins,
C-aici fiorul dragostei curate
Năzbâtios în pieptu-mi s-a aprins.

...E toamnă. La havuzul de la poartă
Atâția tineri calea își ațin.
Și chipul tău cu dragoste îl poartă
În calea primăverilor ce vin.

•

DRUM

Zace drumul prin ponoare
Ca un brâu uitat de ani,
Tipărit pe ploi și soare
De drumeți și de pălăvani.

Apele-i rupeau din coaste,
Îl clăteau în calea lor,
Și flăcăi, plecați la oaste,
Mi-l cîntau, ca pe-un odor.

Pe de lături – sfinți cucernici,
Răstigniți pe cruci de lemn,
Și stejari înalți, puternici,
În veșmântul lor solemn.

Ca vitejii la răscruce,
Se opreau în dreptul lor
Și-și făceau țărani cruce,
Plini de-amar și de sudori.

Iar în larg, cuprinși de șoapte,
Plopi cu poalele-n brâu
Străjuiau și zi și noapte
Fălcii de porumb și grâu.

Pe aici la săptămâna,
Până da sârjoaca-n pârg,
Mame cu copii de mână
Se porneau pe jos la târg.

Și duceau, se înțelege,
Toate cele de vândut,
Învelite-n foi de steg
Boțisoare mici de unt.

Pe aici în ani de-urgie
(Ani și grei, negri și mulți)
Mi-am purtat copilăria
Cu țăranii mei desculți.

Ascultând a lor povață,
Și blestemuri, și oftări,
Am purces și eu în viață
Cu-o desagă de cântări.

Am pornit peste răzoare
Dibuind spre alt făgaș,
Ars de vânturi, ars de soare
Și cu dor de ducă-n pași.

Și când ceața, și când fumul
Peste văi se așternea,
Depănam în spate drumul:
Nu știu ce mă-ademenea.

Drumul ista fără nume
Mi-l tot amintesc acum,
C-am pornit de-aici în lume,
Ca să aflu ce și cum.

Și m-oi duce pân' la dică,
Însetat de depărtări,
Pân' n-a rămânea nimică
În desaga de cântări.

•

VIȚA DE VIE

Și-a-ntins brațele pe sârmă
Între semne de-exclamare.
Strugurii în jos ce-atârână
Parcă-s sâni de fată mare.

Of, ce dor mă mai cuprinde
Să-i adun în podul mâinii
Și să simt cum tremur printre
degetele mele...
sânii!

•

* * *

În mine răul și binele
Se află-n simbioză:
Umbrele și luminile,
Culoarea negară și roză,
Încrederea și îndoiala,
Credința și erezia,
Aurul și spoiala
Urâtul și poezia.
Eu
Acest minereu
Îl extrag din mine
Și-l torn în cuptorul vorbelor,
Îl încerc pe măsura probelor;
Îl trec prin foc și ape –
Îl fac de negru să scape.
Îl trec prin foc și ape –
Îl fac de erezie să scape,
Îl fac de urât să scape;
Îl fac la lumină să scapere,
Pe mine de mine să mă apere.

.....

Din acest minereu
Mă extrag Eu.

•

ȘI AZI CA IERI,
CA ALTĂDATĂ

De-acum ar fi să-mi doarmă picii
S-asculte-n lumea lor de vis
Duioose basmele bunicii
Cu feți-frumoși de nedescris,

Dar ei mai zburdă prin odaie
Și nici s-audă ce le spui,
Ba născocesc câte-o trăsnaie,
Că mâinile în cap să-ți pui.

Și azi, ca ieri, ca altădată
Se iscă ceartă-ntre părinți.
Soția-mi spune supărată:
– Tu ești de vină, tu-i alinți.

Abia când se îndeasă norii,
Abia când cearta e în toi,
Se duc, pufnind de răs, feciorii
Sub plapome călduțe, moi.

Adorm cu palmele la gură.
Tihnită casa a rămas.
Târziu și somnu-abia ne fură,
Când pleacă stelele la mas.

De-acuma cerul schimbă fețe.
În geamuri zorii bat ușor.
Eh, mult mă zbuciumă băieții
Cu zbuciumată firea lor,

Și-mi ies din fire câteodată
Și nedormit adesea stau,
Dar n-ași da grija mea de tată
Pe tihna celor ce nu-i au.

•

FATA ȘI MAREA

Mă prinse colo-n larg furtuna
Și mă purta făr' de răgaz,
Iar marea tulbure întruna
Umfla talaz după talaz.

Ca o muiere năvăvașă
În dans sălbatic se-nvârtea
Și sărutarea-i pătimașă
Obrazul, buzele-mi ardea.

Sub mine tremura adâncul.
De-asupra-mi soare, cer deschis.
Și undeva la mal pe-o stâncă
Un chip de fată, ca un vis.

Simțeam aievea că mă sfarmă
Stihia valului turbat
Și gânduri negre de alarmă
În tâmpile-mi cum bat și bat.

Albastre zări, ce dragi mi-s foarte,
Sub gene-aveam să-nchid pe veci,
Iar marea rămânea să-și poarte
Deasupra-mi valurile-i reci.

Și mama ar fi fost să-și stingă
Durerea-n colțuri de bariz,
De nu era atunci pe stâncă
Un chip de fată, ca un vis.

Porni să spintece vâltoarea
Cu umerii bronzăți și goi.
Mai aprig agitată marea
Zorea s-o-ntoarcă înapoi.

Și îi striga, ca o zăludă:
– E-al meu și nu ți-l dau! E-al meu!
Dar fata nu vroia s-audă
Și prin talaz răzbea mereu.

Veni cu soarele în plete.
Zării un braț de spumă lins,
Și vii lumini din ochii fetei
Puteri deodată mi-au aprins...

...Băteam apoi în doi cărarea
Pe-argintul țărmlui pustiu
Și se uita geloasă marea
La tânăra cu chip mlădiu.

•

AMIAZĂ-N CÂMP

Cu fețe aburite de năduh
Dorm prășitorii poligniți la soare.
Din preajma lor adie în văzduh
Un iz sărat și acru de sudoare.

Din vreme-n vreme câte-un nor hoinar
Așterne umbre verzi în prășitură
Și obosiții ușurel tresar,
Cu licurici de zâmbete la gură.

Îngălbenite grâiele din jur
Țin molcum sfat în legănări domoale,
De parcă s-au vorbit și nu se-ndur'
Prea timpuriu la lucru să mi-i scoale.

Prin colbuite rânduri de porumb
Surie bolta apele-și respiră
Și peste tâmpile grele, ca de plumb
Abia-abia mai tremură zefirul.

E liniște părelnică-n văzduh,
Dar iată că din capăt de ogoare
Copii desculți de-a dreptul vin și-aduc
În două mâini ulcioare cu răcoare.

Își șterg cu cotul fruntea de uncrop,
Beau prășitorii, beau pe săturate
Și pe bărbii le cade câte-un strop
Din usnele ulcioarelor sărate.

Și iar de sape palmele se rod
Și tâmplele asudă de căldură,
Iar soarele – Înaltul Voievod –
Mereu aruncă zloți în prășitură.

•

SPIC DE GRÂU

Spic de grâu frumos, ca omul,
Ce cu propria-i suflare
A trezit în bob atomul
Și ți-a dat sorți de creștere!

Spic de grâu frumos, ca dorul,
Ce-l doinea în zori pe rouă
Tractoristul cu tractorul,
Când scria cea brazdă nouă!

Spic de grâu frumos, ca cerul
Albăstrind în zori la praguri,
Când pornește combainerul
Cu corabia în larguri!

Spic de grâu frumos, ca Luna
Când răsare-n nopți de vară,
Ți-am doinit și eu întruna
De-ai crescut podoabă rară!

Spic de grâu cu boabe grele,
Paiul de ți-au rupt în două,
Greu ca of-urile mele
Când cu lunile nu plouă!

Spic de grâu – boabe-cristale,
Ce cu drag te copt-ai vara,
Mă închin Măriei Tale
C-ai făcut de cinste țara.

Zic Măriei Tale, însă
Omul înțeleg prin asta.
Numai harnicul de dânsul
Ți-a făcut culcuș în brazdă.

[...]

•

PRELUDIUL DIMINEȚII

Bolta vânăță, ca huma
Fără oaspeți a rămas
Căci demult-demult de-acuma
S-au dus stelele la mas.

Zorile împurpurate,
Ca o pânză de standart
Stau pe zare arborate
Gata-gata pentru start.

Pârăiașe cătinele
Pe sub tufele de soc
Tremură și fac inele,
Poposind din loc în loc.

Iarba-n luncă se-nfioară
Și pe sârmele-n urcuș,
Ca pe strune de vioară
Vântul trage din arcuș.

Și preludiul dimineții,
Ca din piepturi de copii
Se-nfiripă, dând binețe
Somnoroaselor câmpii.

Zorile peste coline
Lungi pleoape și-au lăsat.
Trec cu rouă pe cabine
Camioanele prin sat.

Dintre stânci cu fruntea spartă
Saltă crainicul gălbui
Și câmpia, ca o hartă
S-a deschis în fața lui.

Iară el de sus aruncă
Sulițele-i aurii.
Simfonii încep de muncă.
Și eu semăn bucurii.

•

LA IZVOR

Pe cărare merge-o fată
C-un ulcior
Înspre salcia plecată
La izvor.

E înaltă și mlădie
Fatea cea.
Ochii mi se scurg, bădie,
După ea.

Eh, de-ar fi mai greu ulciorul
Ei de lut!
Eu m-ași duce cu tractorul
Să-i ajut.

Dar și-așa mă duc în grabă
La izvor,
Ca s-aduc un pic de apă
La motor.

Fata parcă nici n-aude
Pașii mei.
Da izvorul joacă-n unde
Ochii ei.

Am zâmbit în linul apei,
Eh, ce-ar bea!
Apă-n două cu pleoape
Gura mea!

Ea sa-ntors și mă întreabă:
– Ce ești beat?
Cată-ți, omule, de treabă,
Am bărbat.
Of, de ce oglinda apei m-a trădat?

•

SÂRBA FULGILOR

Vântul stă la sfat cu nucii
Și în larg o ia la trap,
Iar de răul lui butucii
Și-au tras păături peste cap.

Câmpu-i alb, brăzdat de cute.
Gerul taie ca un brici.
Și spalierelor tăcute
Fac în vie de servici.

În livada de alături
Sună crengile a gol.
Sub troiene de omături
Stau cireșii, ca-n ocol.

Iarna bate în pupile
Cu mărunț și rece praf.
Și pun iepurii ștampile
Pe al luncilor cearșaf.

Sârme zbârnâie în aer,
Pe la zori, pe la amiezi,
Iară vântul, ca din caier,
Smulge paie din girezi.

Deal și vale și toloacă –
Totu-i nins în fața mea.
Zbânțuita iarnă joacă
Sârba fulgilor de nea.

●

CAZ CU HAZ ȘI CU NECAZ

De ziua floriilor măt'șa Ioana
Purcese la piață să vândă icoana
Și nu că avea vreuna în plus, –
O hâtră cumătră a fost de i-a spus
Că tare se-ntreabă icoanele-acum,
Și-apoi de parale-i nevoie, oricum.
Vin sfintele Paști și trebu' să cumperi
Sâneală și drojdii și mărfuri mai scumpe.

Ce vorbă să fie, atâtea găтели,
Cer o mulțime de cheltuieli!
Cercase să ia un avans din colhoz,
Dar toată nădejdea-i se-ntoarse pe dos,
Căci nenea Vasile – contabilateu –
Îi spuse, mijindu-se către safeu:
– Amu nu se dă avans nimănu! –
(de, ține și dânsul o linie-a lui).
De linia asta nicicând nu s-a rupt
Și-n postul mare mănâncă de fruct.
Astfel stimatul nostru contabil
(cu lumea mai aspru, cu șefii amabil)
Combate religia-n faptă și-n gând,
Politică dreaptă, cum știe, ducând...

.....

Și iată mătușa dis-de-dimineată
 De mare nevoie venise la piață.
 La poartă un vechi și hazliu taxator
 Cu rumenă față, cu nasul-cosor,
 Văzând-o că vrea înăuntru să treacă,
 Un bon de plată în degete freacă
 Și-i pune o palmă cât perna în piept:
 – Așteaptă, neatale, că eu cum aștept!
 Mai ho olecuță, că unde te bagi!
 Arată mai bine ce ai în desagi!
 – O nică, tovarăș nacealnic! făcu
 Mătușa Ioana mai moale de-acu.
 Atunci taxatorul mai moale și el
 Strânse din buze:
 – Vrei să mă-nșeli?
 Eu pe neatale nu s-o crezut
 Păn' ce cu ochii mei nu văzut.
 Apoi îi întoarce desagii pe dos
 Și-ndată cu ochii dădu de Hristos:
 – Oho, mări femeie, ești îndrăzneată!
 Neatale să tulburi vrei lumea din piață?
 Ian, hăisa de-aicea, să nu te mai văd!
 Făcu taxatorul ateu. Îndărăt!

La piață se-aduc numai ouă și unt,
 Îi zise, privind la desagii ei crunt.
 Femeia ținti taxatorul ateu
 Și scoase un of, ca o piatră de greu:
 – Ouă, tovarăș nacealnic să vând,
 Da cozonac din ce-am să frământ?
 Fruptu să duc amu de la casă,
 Da băcăliile cum o să-mi iasă?
 Mata șuguiești cu mine mătincă!
 Cercă și ea supărarea să-i stingă.
 – Nu șuguiesc, mătușică, defel,
 Pe mine n-ai să mă iei cu momeli!
 N-am să-ți dau drumu măcar să mă tai,
 Hai, du-te de-aici! Du-te, ce stai!

.....
 Mătușa Ioana, cu inima arsă
 Făcuse spre casă cale întoarsă
 Și puse icoana din nou într-un colț
 Alături de-o lampă cu-o sută de volți.
 Doamne miluiește!

•

ARMISTIȚIU

S-a stârnit în câmp rumoare,
Codrul frunzele își sună
Și s-agită ca o mare
Răscolită de furtună.

Cerul ca în tobă bate,
Se prăval în văi ecouri,
Dealurile duc în spate
Câte-o sarcină de nouri.

Drumu-i tot în picățele
Lunguiește și ovale,
Parcă și-a bătut caiele,
Să n-alunece la vale.

Pitpalacii tac în iarbă,
Căci de-acum la iezătură
Apele-au pornit să fiarbă
Cu bulbuci de-argint la gură.

Peste lanuri și podgorii,
Peste culmi cu fruntea spartă,
Bolta dă prin stișcă norii
Și gălețile-și deșartă.

Din popșoaie vântul smulge
Paloșe cu zvon de-aramă.
Plopii în lumini de fulger
Melodii de dor destramă.

Nu zăbavă... deodată
Corul și-a oprit sughițul:
Soarele din nori se-arată
Și semnează armistițiul.

•

DOR DE OAMENI

Drumul m-a purtat prin sate,
Am dormit sub clăi ades,
Zări albastre, rourate,
Sub pleoape am cules.

Mi-am umplut de toate-auzul:
Și de bocet, și de cânt,
Și-am păstrat drept călăuză,
Dor de oameni și pământ.

Gospodarii de la brazdă
M-au primit c-un „nu știu cum“
Și mi-au fost alean și gazdă
Oboselilor din drum.

Parte dreaptă mi-au făcut ei
Și din sfaturi și din vin...
Ca ecouri renăscute
Amintirile îmi vin.

Și acum în foi de carte
Drumul vieții, când mi-l torc,
De-aș putea măcar în parte
Datoria să le-o-ntorc.

Aleg gânduri dintre gânduri
Și din grai cuvinte cern.
Inima-n aceste rânduri
Pentru ei azi o aștern.

Eu din visul lor spre Mâine
Mi-am făcut în viață crez.
Zări albastre și senine
Sub pleoape le păstrez.

•

MALUL ȘI RÂUL

Dintr-un mal trufaș, abrupt
 Două lespezi cum s-au rupt
 Au pornit vârtej de-a dura,
 Râului s-astupe gura
 Și să-l facă
 Să mai tacă,
 Căci de-atâta timp cât geme
 Pân și el, malul, se teme
 Să nu-i zdruncine rărunchii,
 Să nu-i clatine genunchii
 Și-ntr-o bună zi să-i cadă
 Toate pietrele cascadă.
 În căușul văii sumbre
 Plin de taine și de umbre.
 ...Două lespezi vin de-a dreptul
 Și i-au strâns râului pieptul,
 Însă râul și sub ele,
 Murmurând din vălurele,
 Îi vorbi încet din vatră
 Malului trufaș de piatră:
 – Două lespezi? Nu-nțeleg,
 Vreau să mi te dai întreg.
 Ia coboară, frățioare,
 Că destul ce-ai stat la soare,
 Mai vino și tu în hău,
 Eu să urc în locul tău!

– Să cobor, iar tu să urci?
 – Păi, la soare te usuci.
 – Şezi acolo, că-ţi stă bine,
 Înălţimea nu-i de tine!
 Râul îşi pierdu răbdarea
 Şi-ncepu să-şi sape calea
 Cu burghiul valului
 În rărunchii malului.
 Într-o bună zi de vară
 Râul răzbătu afară
 Şi porni cu ape-n spume
 Printre straturi de legume.
 Le dădu din plin să beie
 Le încinse-n curcubeie
 Şi-apoi de la straturi verzi
 Se-ndreptă înspre livezi.
 Pomii toţi cum îl văzură,
 Şi-au dus frunzele la gură.
 Şi pe dată au pornit
 Cântecul de bun venit.
 Râul, susurând din ape,
 Începu să mi-i adape
 Şi când toţi îşi stinse setea,
 O luă pe îndelete
 Înspre holdele-nspicate,
 Şi de ele să mai cate.

Râul harnic se trudi
Setea de le potoli.
Se-ntrună apoi din cale
La făgașul său din vale,
Da aici în vechea-i vatră
Malul cel trufaș de piatră
Tucma vânăț de arsură
Sta cu sufletul la gură
Și ca un copil gemea:
– Fă-ți milă de soarta mea,
Dă-mi măcar un strop de apă,
De la chinuri de mă scapă!
Cum zgârcit din fire nu-i,
Râul îi turnă și lui.
De-atunci valurile-i repezi
În cădere peste lespezi
Îl încing mereu, mereu
În obezi de curcubeu.

●

ȘI IAR...

Și iar au înflorit caișii
Sub cer senin de peruzea.
Și cad petale pe costișe,
Ca niște fulgi ușori de nea.

Și iar miresme poartă vântul
În adiere peste glij.
Ca-n alte primăveri pământul
Ascultă zvon de ciocârlii.

Și iar împodobiți de salbe
Cireșii stau cu fruntea-n cer,
De parcă-ar fi rachete albe
Deasupra verdelui lăicer.

Și iar din zori mă poartă dorul
În largul volnicelor glij,
Ca-n alte primăveri ogorul
Ascultă zvon de ciocârlii.

Și iar cu palmele la tâmple
Îți caut urmele în zări
Și pieptul meu din nou se umple
De visuri, doruri și cântări.

Și iarăși ca odinioară,
Deși nu mai suntem copii,
Pe toți la fel ne înfioară
Același zvon de ciocârlii.

•

SPUI UNEORI

Spui uneori câte-o prostie
Nitam-nisam, fără să vrei,
Apoi, apoi o veșnicie
Te-apasă greutatea ei.

Și te frământă și arzi în tine,
Cocleala ei o simți și-n gât,
Dar nu te prea grăbești, frăține,
S-o recunoști chiar cât de cât.

Asemeni altora și mie
Păcatul ăsta mi-i comun.
Prostii poate-am făcut o mie, –
La ele nu-s nici eu imun.

Și nu mi-i să le țin pricina
În conștiința mea la fund,
Mi-i nu cumva vreodată vina
De mine însumi s-o ascund.

●

UNEORI

Uneori ce facem noi, mă?
Până pe la zori de ziuă
În discuții fără noimă
Stăm și batem apa-n piuă.

Cu alură de iluștri
Dăm nimicurile-n treier.
Zumzăim, ca niște muște,
Și avem dureri de creier.

Ore ne certăm de-a rândul,
Ne-agităm și facem zarvă
Fără să ne scoatem gândul
Din culcușul lui de larvă.

Și cu frunți îmbujorate
Uneori propunem presei
Poezii făcute-n rate
Din vreo niscaiva impresii.

Alteori ardem tămâie
Genii lumea să ne zică.
Laudele ne mângâie,
Probozeala ne urzică.

Care însă ni-i prezența
În aceste vremi de zbucium?
Ținem oare noi cadența
Anilor ce-i zic din bucium?

•

DUȘMAN ȘI TRĂDĂTOR

Cu primul pot să fiu mai blând,
Nici când – cu trădătorul,
Cu arma-n primul dau oricând;
‘N al doilea – cu piciorul.

Cu primul față-n față stai
Și-l faci pe veci să tacă.
Al doilea, nu știi unde-l ai,
De unde te atacă.

Cu primul nu împarți nimic
Și el nimic de-asemeni.
Al doilea-n mască de amic
Cu cine să-l asemeni?

Dușmanul pot să-l mai suport
Și el asemeni poate.
Pe-al doilea ură o să port
Și dincolo de moarte.

●

CÂND PURCEDEM...

Când purcedem în lume de-acasă,
Mama lăcrimează-n prag
De bucurie c-am crescut,
De jale că ne ducem.
După aceea Mama,
care nu știe
A rotunji buchii pe hârtie
Dorul de noi și-l scrie
Cu puncte-puncte –
Stropi de rouă din ochii ei
Pe pragul casei părintești.
Noi facem universități, academii.
Cunoaștem lucruri mii și mii,
Dar nicicum nu putem descifra
Dorul mamei scris cu puncte-puncte –
Stropi de rouă din ochii ei
Pe pragul casei părintești.
Cu alte cuvinte, suntem analfabeți,
(Nu-i așa, măi fete și băieți?)
Și doar când încărunțim și noi
Ne dăm seama cu toți:
O mamă vine și la fiii morți,
Unii fii
Nu vin
Nici la mamele vii.

•

MI-E DOR

Mi-e dor de tine, scumpa mea
Copilărie de-altădată.
La tine să mai vin ași vrea
Din azi măcar o dată.

Să mai aud cum bat tălănci
Și murmură izvoare,
Când razele, ca niște lănci,
Se strâng de prin ogoare.

Și-n vraja basmului străbun
Sub cerul plin de stele
S-adorm cu capul în zăbun
Pe prispa casei mele.

Prin somn aromele de fân
Ușor să mă-mpresoare,
Să-mi joace drăgălaș la sân
Întâiul ochi de soare.

S-ascult cum ciocârlia-n zbor
Îi zice ca din flaut,
Și-n ape limpezi de izvor
Întâiul să mă caut.

Desculț să ies apoi în câmp
Și-n zări să-mi port privirea,
Un cântec tremurat pe dâmb
Să-mi răscolească firea.

Din nou să mă mai simt copleș
O zi și mi-ar ajunge,
Bunica noastră, din cireș,
La școală să m-alunge.

Mi-e dor de tine, scumpa mea,
Copilărie de acasă
La tine să mai vin aș vrea,
Dar anii, anii nu mă lasă...

•

ÎNTOARCERE

Mă-ntorc acasă, mamă,
De unde am fost dus.
La tine, fără seamăn
Icoana mea de sus,

ce unică îmi este
De când copil eram
în leagănul de trestii
ce spânzura de-un ram.

Mă-ntorc acasă, mamă,
de unde-am fost plecat
să-mi curăț mai cu seamă
ființa de păcat.

Mă-ntorc, ca la spovadă
la sfaturi și ocări,
privirea-apoi să-mi vadă
mai dincolo de zări.

Mă-ntorc acasă, iată,
împovărat de ani.
Nu-s singur, vin cu-o ceată
de-amici și de dușmani.

Să-i pui pe toți la masă
și cinstea să le-o porți.
De când m-am dus de-acasă
am tras la multe porți

și-am fost primit când bine,
când mai așa, când rău
și ospătat cu pâine
cu sare și primău.

Și pus-am fost la cale
să văd mai larg în jur,
să-mi fie pasu-n cale
mai sigur și mai dur.

Mă-ntorc acasă, mamă,
De-unde-am fost pornit
Că poate mi-oi da seama
De multe ce-am greșit:

Dintre amici o mie,
după cântarul tău,
vreunul poa' să-mi fie
dușmanul cel mai rău

Și, dimpotrivă, unii,
dușmani ce-i socoteam
să-mi fie, cum s-ar spune,
mai scumpi decât un neam.

Țin bine minte una
de când eram coples
că tu întotdeauna
și-n toate n-ai dat greș.

Mă-ntorc acasă, mamă,
Pe-o clipă, nu mai mult,
că iar la drum mă cheamă
al anilor tumult.

Întoarcerea-mi în parte
Oricum e-n felul ei
un drum spre mai departe
de la-nceput ce-l iei

Să-l depeni mai la cale,
mai sigur și mai drept,
mai fără locuri goale,
ce-mi fac pustiu în piept.

•

PAȘII MAMEI

Buna mea, neobosita,
Chiar la anii ei acum
Numai duca și venita,
Numai deal și numai drum.

Hai și hai tot pe ogoare,
Ieri la prașă, azi la strâns,
Pân' și bieteale picioare
Pe bătrână mi s-au plâns.

Ce să fie cu stăpâna,
Oare ce și-a pus în gând,
De ne mână și ne mână
Săptămânile la rând?

Câte drumuri ea frământă
Dacă-ar fi să le măsoare,
Ai înfășura pământul
Jur în jur de multe ori.

Umblă buna mea bătrână
Ba la fermă, ba la deal,
Fără somn, fără hodină,
Ca un val din mal în mal.

N-au putut mai mult s-o poarte,
Dar în zbuciumul lor sfânt,
Parc-au tipărit o carte
Pașii mamei pe pământ.

•

CÂNTEC
PENTRU MAMA

Ți-a cântat cucosu-n prag,
Buna mea bătrână,
Și aștepți feciorul drag
Pe oșteți să vină.

Ai dat pâinea în cuptor
Și a câta oară
Iar începi să tragi de zor
Brâiele pe-afară

Razi cu cioburi de oglinzi
Ușa de la tindă
Și cu-atâta grijă prinzi
Busuioc în grindă.

Ai pus pâinea în blidar
Puhavă, bălaie
Și desprinzi din calendar
Foaie după foaie.

Obosită-mbraci de-acum
Strai de sărbătoare
Și te uiți și scoți la drum
Doruri chemătoare.

Funigiei prin grădini
Își destramă firul,
Iar în ochii tăi blajini
Tremură zefirul.

Pân' târziu ai stat în prag,
Buna mea bătrână,
Așteptând feciorul drag
Pe oșteți să vină.

Noaptea însă a închis
Zarea cu năframa.
Eu în loc să vin am scris
Cântec pentru mama.

•

MAMĂ

Când zicem cuvântul Mamă
Buzele se lipesc de două ori.
Asta luați-o în seamă,
Măi fiice și feciori.

Fie-vă drept îndrumare:
Când scrieți acasă scrisori,
Scrieți-le cu literă mare,
Măi fiice și feciori!

Nu e un joc de cuvinte,
Pe care îl faci uneori.
Cuvântul Mamă-i fierbinte,
Măi fiice și feciori!

Noi spunem Patrie-Mamă
Cu dragoste sfântă și dor.
Acestea-s cuvinte de-o seamă.
Măi fiice și feciori!

În clipa din urmă spui mamă,
Când ceasul îți vine să mori.
Și asta luați-o în seamă,
Măi fiice și feciori!

Și ultima iată povață:
(O spun mistuit de fiori)
Iubiți-vă Mamele cât îs în viață,
Măi fiice și feciori!

•

LA PRISPA CASEI

Vor spune, poate, unii că-i poveste,
Poveste ce demult s-a depănat.
La prispa casei, care nu mai este
Adesea vin și țin cu mine sfat.

Nici casa nu-i, nici mama și nici tata,
Mă poartă soarta pe un alt făgaș,
Dar și acum văd casa și ograda,
Văd cărăruia primilor mei pași,

La poartă văd cum schimbă fețe-fețe
Un plop semeț mai nalt ca visul meu.
De-aici purces-am prin vâltoarea vieții
În urma unui sturlubatec zmeu.

Și dacă astăzi alte zări îmi varsă
Azurul lor albastru în priviri,
La tine fac cu gândul cale-ntoarsă,
Copilăria mea din amintiri.

...Noi alte scriem pagini de poveste,
Trecute vremi s-au stins ca un ecou.
La prispa casei, care nu mai este,
Cărunți la tâmpile revenim din nou.

•

SCRISOARE LA INSTITUT

Tovarăș institut îți scriu
Din satul nostru, de departe.
Îți mulțumesc și pentru fiu
Că l-ai făcut să-nvețe carte.

[...]

Iar buchiile, dacă-s mari
Și mai ales cu roșu scrise,
Eu le citesc fără-ochelari
Li le-nțeleg ușor cuprinsul.

Un lucru-ași vrea să-ți spun acum,
Te-ași supăra cu rugăminte,
Dar să încep mi-i oarecum
Și chiar nici nu m-ajunge mintea.

Eu n-am scrisoare de la fiu
De-acum un an și jumătate
Și nici adresa nu i-o știu,
Ca să-l întreb de sănătate.

De-atâtea ori am plâns și plâng,
De câte ori vin seara-acasă.
Când lămpile în sat se sting,
Îi iau portretul de pe masă

Șu lung în ochii lui mă uit,
Cu dâșii stau la sfat întruna,
Și când s-adorm, parcă-i aud
Cum îmi doresc ei noapte bună.

Mă ierți, tovarăș institut,
Că-ți spun durerea mea de mamă.
Ai poate multe de făcut
Și nu le iai pe toate-n seamă,

Dar dorul strașnic m-a răzbit,
Se frânge inima în mine,
Or, unde-i fiul meu iubit,
Eu l-am trimis din sat la tine.

Cu-atâtea fete și băieți
L-ai îndreptat pe drum de soare
Și cât era să-l mai înveți
Să scrie mamei o scrisoare?

•

DESTIN

- Ce culoare are bucuria?
O-ntrebai pe mama într-o zi.
- Albă, dragul mamei, ca hârtia
- Care-o-nsăilezi cu poezii.

- Da durerea ce culoare are?
- Neagră, ca funinginea din horn
Și-i în stare sufletul să-ți are
Cu un capăt otrăvit de corn.

- Da tristețea cum îi la culoare?
- Galbenă ca ceara din știubei.
Ea din suflet mai ușor dispare,
Un pahar de cântec dacă bei.

- Dorul, mamă, ce culoare are?
- Roșie, ca para din cuptor.
Omul, dragul mamei, pân' ce moare
Toată viața îi bolnav de dor.

– Păi atuncea nu mi-i de mirare
Că-i așa vărgat destinul meu.
– Soarta, dragul mamei, la oricare
Îi și ea un fel de curcubeu.

Nu de-acela care ți se-arată
După ploaie numa-n trei culori,
Ea-i ori dulce, ori îi prea sărată,
Ori îi prea amară uneori.

Îi curat, și ea, ca lăturelul,
Care-l țeș din căpițele mici
Și se-ntâmplă-n viață în tot felul:
Singur cazi și singur te ridici.

•

CÂND M-AM NĂSCUT

Când m-am născut eu
 Abia de se îngânau zorile.
 Îmbrăcate în cămașă de neauă visau stele albe
 gliile

Obosite după o noapte de cântec
 Pe perete dormeau în picioare viorile.
 În sufletul mamei se agita parcă ciocârliile
 Și din trilul lor, ca o șoaptă subțire
 Se înfiripa cântec de trezire.
 În sat dormeau istoviți flăcăii,
 Dormeau istovite fetele.
 Pe alb pe pernă
 Râuri negre încremenite păreau pletele.
 Copiii în somn adânc își torceau visele
 Cu obrăjorii rumeori cum sunt
 Când fac frunte de copt caisele.
 Tata cu obrații, ca huma,
 Adormise și el de-acuma.
 Luna-și cernea aurul, ca prin sită.
 Sora dormea obosită.
 Fratele dormea de asemenea
 Somn ca de cremene.

Cu capul parcă nimbă de raze
 Adormisem și eu,
 Cum adorm plugarii
 în câmp de amiază.
 Și numai una Mama era trează.
 Mama – o mână de femeie
 din noaptea aceea
 N-a închis un ochi zile, săptămâni, ani la rând,
 Până nu m-a văzut și pe mine cu lumea în rând.
 Iar când crescusem înalt cât bradul
 Și pornisem și eu mai la cale pe lan de hârtie
 cu-aratul,
 Crezându-mă tare
 Și-n stare
 Să înfrunt arșița și furtuna,
 Mama
 Abia atunci
 A închis ochii pentru totdeauna.

•

SCRISOARE RUDELOR

După nopți și zile acre
Cât am stat bătut de gânduri,

Am muiat penița-n lacrimi
Și vă scriu aceste rânduri.

Nu sunt rânduri de scrisoare,
Da-s rânduri de ce mă doare

Și nici rânduri, care dor,
Da-s rânduri de ce mi-i dor.

Of, penița-i mai cu seamă
Făcută din dor de mamă,

Da și foaia albă toată-i
Făcută din dor de tată.

Hârtia-i pe jumătate
Făcută din dor de frate,

Altă jumătate-ntreagă
Îi din dor de soră dragă.

Dorurile-acestea toate
Inima din piept le scoate

Și le toarnă zi de zi
În rânduri de poezii.

•

* * *

De undeva, de departe, din spate,
Dintr-un leri scufundat în ceață
Un chiot spre mine răzbate
Și de umăr mi se agață,
Ca un capăt ușor de ață.
Îmi întorc privirea să văd cine-i.
Mă uit îndelung.
Ochii mi se fac oglinzi de telescoape;
Seamănă leit cu mine aproape
Și totuși nu pot pricepe
Cine e? Și ce vrea de la mine?
– Cine ești? îl întreb, cine?
Și iată își pleacă ochii un pic,
Îi ascunde,
Apoi cu o voce (abia de-o cunosc)
Îmi răspunde:
– Sunt Tu cel de altădată
Și n-ai să scapi de mine niciodată,
Aici pe pământ
Și nici în mormânt.

.....
Eram eu, Petrică, Petruț
Din anii ce-au rămas în urmă, mulți,
Mulți și desculți.

•

MĂ BUCUR

Peste sat în amurg se-nfiripă
șuvițe de fum fugare, –
Mă bucur:
Mama a pus de mâncare.

●

PREFERINȚĂ

I

Când o fi și o fi...
Să mă îngropați iarna,
Ca pe un butuc de viță de vie.
Primăvara să-mi fie asemeni viei
Vii toate ochiurile.

II

Vița de vie se uită la soare
Cu ochii mijiți,
Apoi și-i deschide
Și ei de dragoste,
de lumină și căldură
Se fac frunze,
Ciorchine,
Bobițe.

III

Spre toamnă vița de vie
Stă cu ochii holbați a mirare.

.....
Ce-o să fie cu mine oare?

•

CÂND PE DRUM

Când pe drum trec cară
Încărcate ciucură,
Drumul din ponoară
Of, ce se mai bucură!

Când mașini ușoare
Trec pe drum și-l zgudură,
Drumul din ponoară
Of, ce se mai scutură!

Și se face parcă
Vălurată-armonică.
Of, ce-și mai descarcă
Iritarea tonică!

Când pe drum de țară
Alții mi se-alătură,
Drumul din ponoară
Screaua parcă-și mătură

Și se așterne-n cale
Pânglicuță netedă,
Face-se la cale
Astfel ca mai repede

Să ajung acasă
La părinți cu binele
Și-n privire ca să
Le aprind luminile.

Când îmi fac de ducă
De la vatra-mi darnică
Drumul se usucă
De tristețe-amarnică.

•

VIAȚĂ, VIAȚĂ!

Tânăr am plecat de-acasă
Și mă-ntorc cu plete sure.
N-a vrut soarta nemiloasă
Și de mine să se-ndure.

M-a purtat prin focul vieții,
Mi-a clădit pe tâmpile bruma
Și toți anii tinereții
Mi i-a măcinat de-acuma.

M-a lovit cu rău și bine
Când din față, când din spate
Și-astăzi inima în mine
Abia dacă se mai zbate.

Prea devreme mi-a fost scoasă
De la subțiori propteaua
Astăzi când mă-ntorc acasă
Numai singură șoseaua

Mă întâmpină-asfaltată
Lângă moara cea străbună
Unde mama altădată
Leșea-n fiecare lună

Și bătea cu ochi cărare
Își făcea urechi auzul,
Întrebând de fiecare
Când sosește autobuzul.

Of, privirea ei bătrână
Lăcrăma a câta oară,
Când vedea din vreo cabină
Câte-un tânăr cum coboară.

...Într-o zi s-a dus de-acasă
Nu pe-o zi și nici pe două
Și-a lăsat tot ce se lasă –
Casa și fereastra-n rouă

Și mie inima-n două.

•

POVAȚĂ

Veniți, băieți, veniți la carte
 Și-n Chișinăul nostru drag
 Aduce-ți vorba de la sate
 Și cântecul doinit în prag.

[...]

Veniți, băieți, veniți la carte
 De pe la Nord, de pe la Sud,
 În pașii voștri de departe
 Eu pașii proprii mi-i aud.

Sorbiți cu ochi cuminți licoarea
 Steluțelor din patru zări,
 Când noaptea-și leagănă răcoarea
 Pe-a Chișinăului cărări.

Și fie-n piept să vă tresalte
 Nepotolitele dorinți,
 Dar scrieți câte-un rând, încalte,
 O dată-n lună la părinți.

C-aman ce-i frige aşteptarea,
Mai lungi şi nopţile devin.
Le tremură-n privire zarea
Când simt vacanţele că vin.

Măi, nu luaţi nimic de-a gata
Din câte-n jurul vostru sunt
Şi rubla ce-o trimite tata
Stimaţi-o ca pe-un lucru sfânt.

Măi, voi ce ştiţi şi de căruţă,
Nu pierdeţi timpul înzadar,
Citiţi-l pe Lupan, pe Druţă
Şi pe Zadnipru, ci mai rar.

Veniţi, băieţi, veniţi la carte,
Că tare vă aştept de mult,
În paşii voştri de departe
Eu paşii proprii mi-i ascult!

•

DRAGOSTE

Te-am adunat din ochii tuturor,
Te-am adunat din stele și din lună
Și-n Eul meu de patimi și de dor
Privirea ta mă fulgeră, mă tună,

Mi s-a topit în sânge și în trup
Ființa ta, ca soarele de vară,
Și n-ași putea din mine să te rup,
Doar că mi-ași scoate inima-n afară.

Cu ochii tăi lumina zilei sorb
Și n-am alean, astâmpăr, nici repaos.
Lipsit de ei, asemeni unui orb,
Ași dibui în viață, ca prin haos.

Sunt plin de tine ca un dor
În clipele de sfântă împlinire,
Stăpân îți sunt, și slugă și rapsod,
Glorificând sublima ta menire.

•

TRISTĂ

Se duc anii tinereții,
Ca un tren fără oprire
Și o umbră de tristețe
Mi se-abate în privire.

Simt pe tâmpilele-mi cum bruma
Stăpânirea vrea să pună
Și în versul meu de-acuma
Amintirile se-adună.
Se duc anii tinereții...

Uneori mă bate dorul
Să-i strig vremii-surioare:
– Mai închide semaforul,
Nu-i lăsa așa să zboare!

Că de ce atâta grabă
Să mă scoți din ochii lumii!
Însă vremea nu mă-ntreabă
Dacă mi-i pe plac sau nu mi-i,

Ci tot mână și tot mână,
Iar pe mine mă-nfioară,
Că în urmă-mi fac din mână
Anii mei de-odinioară.

Dacă-ar fi să se întâmple
Și să am așa putere
Mi-ași da jos bruma din tâmpile
Și nimic mai mult n-ași cere.

•

ACASĂ

Plouă. Vânt. S-au zgribulit copacii,
Stropi cât globul răpăiesc în uși.
Alignind la hopuri prin băltoace,
Merg spre sat căruțe cu harbuji.

Mult ce-mi place când bat stropi de ploaie
Barabana-n spate și-n obraz,
Când pletoase sălcii se îndoaie,
Lipăind cu vergile în iaz.

Nu sunt semne soarele să iasă.
După nouri stă și el la dos.
Depănându-mi visele spre casă,
De la gară m-am pornit pe jos.

Am ajuns. Flămând sunt ca un câine.
Mă opresc la ușă, mă descalt.
În cămară mama coace pâine
Din făină albă de la valț.

Și vârzare rumene, prăjite
(Știe mama cât de mult îmi plac).
Câinele cu coada covrigită
Stă tablou cu labele pe prag.

– Graur-Graur! mai aproape, neică! –
Îi fac semn să vină, îl îngân.
Și-a întins urechea, ca o leică –
Nu mă recunoaște de stăpân.

Ce să-i faci?... El nu mă ține minte,
Că pe-acasă n-am dat luni la rând.
Câinele și el sireacul simte
Când te rupi de casă și pământ.

•

BĂIETUL MAMEI

Lui N. Costenco

Poet e încă din pelinci,
Când lapte doar putea să beie
Și peste maldăr de șalinci
Artezia cu curcubeie,

Când galben și plăpând și gol
Dădea din mâini și din picioare,
Pe asprul așternut de țol
Să prindă razele de soare,

Când mama lipcă lângă horn
Din timp în timp căta să-i strige
Cu simplu melesteu de horn
Făcând chimia mămăligii.

Ea nici că se gândea pe-atunci
Că boțul cel cu ochi de-alături
Cândva porni-va peste lunci
Pe ploaie, soare și omături

Și din al văilor căuș
Spre alte dâmburi va răzbate,
Făcându-și inima arcuș
La toate ce-au să i se-arate,

Că fie-i breasla cât de grea
Și drumul presurat cu zgură,
Mereu semenii-l vor vedea
Cu frunza dorului la gură.

Poet e încă de copil
Și versu-i fără iz de slavă
E ca o rază de april
Pe-o verde pajiște moldavă.

•

CĂTRE PRIETENI

Când o fi și-o fi să mor,
În tristețea cea deplină,
Să-mi doiniți încetișor
„Struguraș de pe colină“ –

Of, că viile mi-s dragi,
Când în toamnă, pe cărare,
Stau proptite de haragi,
Ca niște femei la soare.

Și când frunzele-arămii
Bat în scapărul luminii,
Din bobitele lor mii
Ochii mei privesc la mine.

Să-mi sădiți lângă mormânt
Un cireș de la Soroca,
Să îmbrace nou veșmânt
Când îi vine-n mai sorocul.

Iar din chipul lui bălai
Peste mine flori să cearnă,
Și să-și facă ramul nai
Toamna în ajun de iarnă.

Când o fi-n sicriu să zac
Voi, în loc de cuvântare,
Invitați-l pe Sulac
Să-mi doinească o cântare.

Căci în glasul lui aud
Freamătul Moldovei mele
De la stepele din sud
Pân' la nordul cu cișmele.

Și-apoi ultim dorul meu
Rudelor de mai aproape:
Cât ar fi drumul de greu,
Tot la Sauca să mă-ngroape.

Căci de-aici în depărtări
M-au pornit cândva țărani
Cu-o desagă de cântări,
Să-mi ajungă pe toți anii.

Și pe unde mi-i [tot] dat
Să frământ sub tălpi pământul,
Eu mă simt de ei legat
Și la ei mă-ntorc cu gândul.

•

FIULUI

(în loc de zestre)

Ține, fiule, –n căpestre
Caii oarbelor dorinți!
Fericirea nu-i o zestre,
Ce-o primești de la părinți,

Nici comoară juruită
De vreo rudă la botez.
Pentru ea, afurisita,
E nevoie să lucrezi

Și pe ploaie, și pe soare,
Și pe ger și pe călduri.
Să verși rânduri de sudoare,
Să ai palma-n bătăături,

Ca bunicul, ca tăticul –
Singur cazi, singur te scoli, –
Oboseala-i pronosticul
Celei mai plăcute boli.

Fericirea nu-i o floare
Miresmată, fără spini,
Nici hârtie de valoare,
Căreia să i te-nchini.

Fericirea nu o cumperi,
N-o câștigi la loterii,
Ca pe niște lucruri scumpe,
Ce-ți pot naște bucurii.

Nu-i obiect, ca orișicare,
Ce se studiază-n școli.
Fericirea-i setea, care
Numai singur ți-o potoli.

•

* * *

Mă roade uneori un gând
Să las pe totdeauna scrisul,
Căci pare-mi-se că nicicând
Nu-mi voi vedea în floare visul.

Sunt alții care-au scris și scriu
Cu aștrii poezii egale
Și numai unul eu nu știu
Să-ncheg o vorbă mai la cale.

Mă războiesc ca un nerod
Cu mine însumi câteodată,
Dar parcă stearpă, fără rod
Rămâne glia-mi îmbrăzdată.

Iar alteori, când nopți la rând
Dau îndoielile în treier,
Începe să zvâcnească-un rând
Și iar nădejdea-mi intră-n creier,

Și iar în pieptu-mi simt puteri,
Cuvintele mi se-mpreună
Și moarte ce păreau mai ieri
Azi vii în fața mea răsună.

Aman isteț, aman erou
Mă simt în clipele aceste,
Dar trece-o vreme și din nou
Începe trista mea poveste.

●

ȘI DACĂ TU...

Și dacă tu mă vei uita,
Uitând că-o să mă doară,
Nu voi umbla în urma ta
Cu vorbe de ocară.

Voi ști să tac,
Voi ști să-ndur,
Voi ști să-arăt chiar bine
Și n-a pricepe lumea-n jur
Că sunt bolnav de tine.

Și nimeni n-a pricepe-n jur
Că sunt bolnav de tine.

•

* * *

Rimă-rimă,
Ca o rămă
Mi-ai săpat tranșei sub craniu.
Pare-mi-se, se dărâmă
Capul meu
Și-mi pare straniu
Cum mai țin la loc de seamă
Globul ăsta cariat,
Ce la treburi greu se-nhamă,
Parcă-ar fi un deocheat.
Rimă-rimă –
Fată primă!
Rimă-rimă –
Primă crimă,
Mă exprimă,
Mă oprimă,
Rimă!
Rimă!

●

IUBITEI

Cea mai frumoasă poezie
Pe buzele tale-o voi scrie.
la seama
Ca nimeni,
Nici când,
Să nu redacteze un rând!

•

ȘANTIER

Fără viză și instrucții,
Fără fonduri de buget
Au pornit de-acum construcții
Păsărelele-n brădet.

De cu zori roiesc pe schele.
Harnice pornesc în zbor
Și aduc de toate cele
Pentru șantierul lor.

De mașini – nici pomeneală,
N-au prorab, nici inginer.
Ajutor la tencuială
Le dă soarele din cer.

Și-au ales frumoase locuri
Sus, la aer bun, curat.
Pretutindeni blocuri-blocuri
Pe copaci s-au înșirat.

Simple în arhitectură,
N-au nimica de prisos.
(Pot să ia învățătură
Unii arhitecți de jos).

Iată-le sub boltă-albastră
Cu interior comod.
Prag, și ușă, și fereastră –
Totul s-a redus la pod.

Harnic soarele din fire,
Ca un șef operativ,
Fără grafic ia-n primire
Spațiul ăsta locativ.

●

* * *

Mă uit cum ară pe dealuri tractorul.

În urma-i respiră mai liber ogorul.

Mă-ncearcă un gând,

Un fior:

Au nu sunt și eu tractor?

Căci brazda mea pe unde trece

Răsar în loc de-un zâmbet, zece

Și orga zâmbetelor-spice.

La oameni cântec volnic zice.

●

* * *

Vinul se naște în chinuri,
Ca omul asemeni îndură.
Cine cunoaște la vinuri
Îl ia ușurel, cu măsură.

●

* * *

Omului ce veșnic minte
Mincinoasă lumea-i pare.
Chiar la adevăruri sfinte
Pune semn de întrebare.

Și cu firea lui șireată
Șiretlic în toate vede,
Nu că altora s-o creadă,
Ci chiar sie nu și-o crede.

●

* * *

Ca să ai la vorbă har
Și să-ți pară lumea soră,
Vinul joacă-l în pahar,
Ca pe-o fată mare-n horă.

•

* * *

De cu seară câmpul era galben-alb,
Negru câmpul deveni în zori.
N-a mai rămas nici urmă de miriște.
Liniște! Liniște!
La volan dorm vlăguiți tractoriștii.
Somn ușor!

●

* * *

Vinul nostru cel blajin
De o lege sfântă ține:
Un pahar – și jos un chin;
Iai prea multe – jos cu tine.

●

* * *

Moldovenescul vin oricum
Inspiră și desfată.
Beai un pahar și ca și cum
Ai sărutat o fată.

●

* * *

Cu ochii ținuiți în larg
Prin viață treci, ca un catarg.

Lovit de-al lumii viu talaz
O clipă nu-ți găsești răgaz.

Te războiești, te zbați, te-nfrângi,
Din nou puteri în tine strângi,

Și nu observi, cuprins de-avânt,
Că lupți ades cu mori de vânt.

•

VORBĂ VECHE

Dacă n-o cunoaște încă
Vreau s-o afle și-agronomul:
Buruienile mănâncă
Dintr-o strachină cu omul.

•

?

EU SUNT CEL MAI DEȘTEPT PE LUME,
eu sunt cel mai netot pe lume.
EU SUNT CEL MAI FRUMOS PE LUME,
eu sunt cel mai urât pe lume.
Eu sunt cel mai harnic pe lume,
eu sunt cel mai leneș pe lume.
EU SUNT CEL MAI BUN PE LUME,
eu sunt cel mai rău pe lume.
Enumerarea aceasta fără sfârșit
Poate fi și inversă,
Din ea să mă verse,
Dar s-a oprit aici subit,
Ca după infarct o inimă,
Și totuși mă întreb:
Cine sunt
Și cum îmi spune pe nume
Mie, celui mai-mai de pe lume?
Cine, mă?
Cine?

•

VERSURI NOI ȘI...

Versuri noi și versuri vechi
Îmi tot sună în urechi,
Uneori le-ași da afară
Să nu-mi stea-n auz povară.
Alteori le-ași vrea-nșirate-n
piept, ca niște nestemate,
care-ți sunt atât de scumpe
(nici le vezi, nici nu le cumperi)
Că-ți sunt date, ca un duh,
Ca o undă de văzduh
Ce-o inspiri și-o tot inspiri
înlăuntrul talei firi,
Ca aroma unei flori,
Pe la revărsat de zori.
Versuri noi și versuri vechi
Parcă stau-mi la priveghi,
Dar degeaba, în pustiu,
Fiindcă eu nu-s mort, ci viu.

●

MARIO! MARIO!

La marginea satului
Este-o fântână
Cu cumpăna-ntinsă-n
Văzduh, ca o mână.

Pe soare, pe moină,
Nici nu se întâmplă
Cumpăna asta
Să aibă astâmpăr.

Ții minte, Mario,
În zori de aprilie
Aici ascultam
Visători ciocârliile,

Iar cumpăna-ntinsă-n
Văzduh, ca o mână
Era peste visele
Noastre stăpână.

Și roua sclipea,
Ca niște mărgele,
Pe fire de iarbă
Cu soarele-n ele.

Și parcă-mi cereau
De ei să m-apropii
Albaștrii tăi galeși
Și limpezi, ca stropii.

...Mă-mpinse păcatul
Să-ți spun într-o doară
Că drumul mă cheamă,
Mă cheamă prin țară.

Tu nu mi-ai șoptit
Nici rămâi, nici adio
Și n-ai mai venit
La fântână, Mario.

Și n-ai mai venit
În zori de aprilie
S-auzi cum se-ntrec
În cânt ciocârliile.

...Purces-am prin țară
Pe moină, pe-omături
Cu visele noastre
Necunten alături.

Și astăzi în cale
De văd o fântână
Cu cumpăna-ntinsă-n
Văzduh, ca o mână,

Îmi bate-amintirea
Năvalnic în tâmplă
Și inima mea
Nu are astâmpăr.

Necunten îmi arde
Și parcă mă-ndrumă
O stea înainte
Și alta în urmă,

Necunten mă cheamă
De ei să m-apropii
Albaștrii tăi galeși
Și limpezi, ca stropii.

...Tu nu mi-ai șoptit
Nici rămâi, nici adio
Atunci la fântână,
Mario! Mario!

•

ZIS-AU UNII

Am zis negru de zăpadă
Și mi-am pus capul sub spadă:
Zis-au unii: Ce netot!
Ați văzut zăpadă-glod?

Am zis verde-auriu –
Mi-am pus capul în sicriu.
Zis-au unii: Ce prostii!
Aur verde? Știi ce scrii?

Am zis albu-de-pământ
Mi-am pus capul în mormânt.
Zis-au unii: Cazu-i slut!
Brazde albe? Var de lut?

Am zis verde-sec-de-apă
Și m-am prăbușit în groapă.
Zis-au unii: Ce mișel!
Să dăm țărână peste el!

Am zis verde-plin-de-gol,
Am să iau și-o să mă scol,
Am să-mi fac din groapă vânt,
Și din nou pe-acest pământ

Sta-voi chipeș-verticală
Și-o să fac cu unii școală,
Școala zisului invers,
Care se admite-n vers.

Am să schimb culorile:
Serile cu zorile,
Bezna cu luminile,
Trântorii cu-albinele,
Dealul cu vâlcelele,

Bulgării cu stelele,
Golul cu pădurile,
Gerul cu căldurile,
Noaptea cu amiezile,
Hăul cu livezile...

Și la urma cea mai-mai
O să facă din iarnă Mai!

•

VĂDANA LUI ION

La nunta voastră n-au fost lăutari.
Aproape goală era Casa mare.
Ion al tău avea un buzunar
Împăturit un ordin de chemare.

A doua zi l-ai petrecut la front.
Fierbea văzduhu-n şuier de obuze
Și-ntr-un amurg, pe-un punct de orizont
El a căzut cu numele-ți pe buze.

Îți răsunau aieveja în auz
Cuvintele și dulcile lui șoapte.
Aveai adesea ochii triști și uzi
La amintirea patimii de-o noapte.

Iar când în zorii unei dimineți
A fost să simți fiorul sfânt de mamă,
Te-ai rezemat cu coatele-n pereți
Și i-ai zâmbit portretului din ramă:

– Ce-ai vre, Ioane, fată ori băiet?
Îl întrebai tăcută cu privirea.
Și el zâmbea, zâmbea de pe portret,
Și-ți răscolea în suflet amintirea.

El îți ținea cu zâmbetul său scut,
Când vorbă rea a fost să-ți scoată satul.
...Trecut-au ani. Feciorul ți-a crescut
Și-n toate cele seamănă cu tatăl.

La trup înalt, la inimă blajin,
Și arătos, și muncitor din fire,
Cu ochi albaștri ca două flori de in,
Și-o gingășie scrisă în privire.

Și iată azi sătenii vin și vin
La nunta lui, ce n-are-asemănare.
Se rânduiesc paharele cu vin,
Și-ntruna cântă marșuri lăutarii.

La dreapta ta ai pus un păhărel
Și l-ai umplut așa, de-o întâmplare.
Nuntașii vin și-ntâi ciocnesc cu el,
Apoi cu tine, mamă, soacră-mare.

...De-acum coboară soarele încet
Și vânt călduț adie dinspre arii.
Ion al tău zâmbește din portret:
Frumos mai cântă astăzi lăutarii!

La nunta voastră n-au fost lăutari.

•

SINGURĂTATE

Sclipesc pe geamuri stropi de rouă,
Dar încă este pân' la zori
Și iar din ochii mamei plouă
Pe-ngălbenitele scrisori.

Le ține pe genunchi bătrâna
Și-n al suspinelor tumult,
Ca peste frunți își poartă mâna
Pe rânduri scrise de demult.

Adeseori o trec florii,
Privind aceste simple foi.
Din ele parcă-apar feciorii
Ce n-au venit de la război.

Și iar dispar neprins de veste,
Se-ntorc la somnul lor de veci.
Tristețea culcă umbră peste
Obrașii mamei supti și seci.

Un gând mai aprig o apasă:
Băieții ei, dacă socoți,
De mult era să-i umple casa
Cu nepoțele și nepoți.

E singură și n-are cine
De porăială să-i mai dea.
Și doar la sărbători vecinii
Vin câteodată pe la ea.

...De-acum s-au spart în geamuri zorii,
Și satul pare un știubei.
Da ea-și mai cheamă-n gând feciorii
Și trist e monologul ei.

•

MĂ CAUT...

Vandei

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea fără capăt.
Numai din ochii tăi
Liniștea-n suflet mi-o capăt.

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea fără nume,
Numai prin ochii tăi
Ochii-mi se uită la lume.

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea fără margini.
Numai prin ochii tăi
Ochii-mi culeg imagini.

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea ne'ntinată
Numai prin ochii tăi
Viața o văd mai curată.

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea cea dulce.
Dorescu-mi în ochii tăi
Chipu-mi pe veci să se culce.

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea amară.
Numai din ochii tăi
Nu m-ași vrea dat afară.

Mă caut în ochii tăi,
Dragostea mea cea sfântă.
Numai în ochii tăi
Ochii mei plâng și cântă.

•

NOSTALGIE

Peste parc în miez de noapte
Luna scutură argint,
Câte-o insulă de șoapte
Cu urechea mai desprind.

Tei în jurul meu destramă
Miresmate adieri,
Dincolo de ei mă cheamă
Tinerețea mea de ieri.

Înspre ea pornesc cu gândul,
Ca un vechi naufragiat,
Dar în față bate vântul
Și nu-i chip ca să răzbat.

Tot mai stins, tot mai departe
Șoaptele de-acum se-aud
Și de ele mă desparte
Un ocean de taine mut.

Trist la punctul de plecare
Gândurile-mi strâng la loc,
Cum își strâng din larg pescarii
Plasele când n-au noroc.

●

EU PE DRUM,
DRUMUL CU MINE

Eu pe drum, drumul cu mine,
Mă simt vesel, mă simt bine.

Nu știu drumul cum se simte,
Că drumul n-are cuvinte.

De-ar avea, poate s-ar plânge
Că mi-l plouă, că mi-l ninge

Că mi-l arde-n miez de vară
Soarele cu foc și pară.

Eu pe drum, drumul cu mine,
Mă simt vesel, mă simt bine.

Drumul frumușel mă poartă
Până-ajung la mândra-n poartă.

Trag la mândra până mâine,
Drumu-n drum străin rămâne.

Sus pe cer e lună coaptă,
Drumul trist în drum mă-așteaptă,

Iar când zorii dau să iasă
Amândoi pornim spre casă

Eu pe drum, drumul cu mine.

•

ADESEA OCHII...

Adesea ochii îmi sunt triști
 Și fruntea-nrourată
 Și doar la gândul că-mi exiști
 Mă-nseninez îndată,

Ca o livadă de caiși,
 Sau o câmpie-n soare.
 Spre mine ochii tăi deschiși
 Mă umplu de licoare.

O, dacă-n sinea-ți ai păstra
 Vreun gând străin de mine,
 În viață te-ași putea ierta,
 Ci mort fiind, vezi bine,

N-ași fi în stare să te iert
 Pentru nimic în lume.
 S-ar zbate pieptul meu inert
 Sub învelișul himei.

Pământul s-ar cutremura
 În jurul tău de ură.
 Nici când, nici când nu te-ași ierta
 Cu-ntreaga mea făptură.

Spunând acestea mă chiar tem
 Să nu crezi că-n vedere-ți
 Eu pun acest nefast blestem,
 Ce tu nicicând nu-l meriți.

•

TRISTĂ ROMANȚĂ

Trecutu-mi-s-a vara
(Căci nu-i nimic etern),
Pe umeri port povara
De toamnă și de ierni.

Atâtea toamne coapte
Mi-au pus pe tâmpile-argint,
Dar, fie spus în șoapte,
Credeți-mă, nu mint

Că noaptea câteodată
În orele târzii
Visez doi ochi de fată,
Ca două poezii.

O, visul ăsta-i dulce,
Cum n-a mai fost și nu-i.
El vine și se duce
Pe negre cărării,

Se duce și nu-aproape,
Pe unde-ar fi să treci
Și-mi lasă sub pleoape
Doi stropi de rouă reci.

•

ȘI LACRIMA...

Și lacrima-i un cântec fără nume,
Și lacrima-i un strigăt fără glas.
Mai zicem triste cântece pe lume,
Pe lângă multe triste ce-au rămas.

Destin având când aspru, când mai dulce,
Trăiesc din plin sau doară că exist.
Din lumea asta până mă voi duce
Eu cel mai vesel fi-voi și mai trist.

Blajin fiind la suflet din natură,
De tine, viață, pân' să mă despart,
Așa cum sunt, cu-ntreaga mea făptură
Ași vrea la oameni totul să mă-mpart,

Că n-are rost să iau ceva cu mine
Din câte-au fost, din câte le-am avut
În dincolo de capătul luminii,
În noaptea fără capăt și-nceput.

●

UN CÂNTEC ȘTIU...

Un cântec știu. Și nimeni nu-l aude.
Un cântec știu. Și nimeni nu l-a zis.
De-o să vedeți că genele mi-s ude,
Să știți că-acesta-i cântecu-mi nescris.

Un cântec știu. Și nimenea nu-l cântă.
Un cântec știu între pământ și cer.
De-o să vedeți că genele-mi se zvântă,
Să știți că-acesta-i cântecul acel.

E-un cântec mut de dincolo, de-aproape,
E-un cântec mut de azi sau mai târziu.
De-o fi să-mi intre noaptea sub pleoape,
Să știți că-acesta-i cântecul ce-l știu.

•

VIS

Pluteam cu-o barcă suplă
Pe lângă mal abrupt.
Un cer frumos deasupra
Și altul de desubt,

Pe cer un soare ager
Scânteietor, sublim
Și altul ca un talger,
Culcat în adâncimi.

În apele-atmosferei
Jur-împrejurul meu
Se profila feeric
Un cerc de curcubeu.

Cu barca lin alunec
Încolo și invers
Și parcă eu sunt unic
Stăpân pe univers.

Neprins de veste însă
Un nour apăru
Și totu-n jur se stinse
Și haos se făcu.

Se stinse barca suplă
Și malul cel abrupt
Și cerul de deasupra,
Și cerul de desubt,

Și talgerul din apă
Și soarele din cer.
Și am ajuns la capăt
Și n-am la ce să sper,

Ci când să-mi zic adio,
Simțind că mă sufoc,
Bătu în geamuri ziua
Cu degete de foc.

•

SCRISOAREA TA

V. Z.

Azi ninge cu vânt din noapte
 Și gemeau în scrâșnet pinii,
 Și cădeau, ca niște șoapte
 De pe verzi smicele spinii.

Albii goi-goluți mesteceni
 Înotau prin vifor parcă.
 Se făcea că bolta rece
 Din străfunduri se descarcă.

În acest frământ feeric
 Mă simțeam străin de lume.
 Ca un rug în întuneric
 Îmi ardeau obrații rumeni.

Apăru deodată însă
 Nu știu cum și nu știu cine
 Și prin vifor îmi întinse
 O scrisoare de la tine.

Cum țineam în mâini scrisoarea
Și-ți sorbeam cu ochii rândul,
S-a și potolit ninsoarea,
Potolind cu ea și vântul.

Pinii și-au oprit suspinul,
Iar mestecenii de-alături
Și-au culcat cuminți seninul
Peste valuri de omături.

Jur de jurul meu copacii
Molcumi se scăldau în soare.
Cât senin și câtă pace
Ne-ai trimis într-o scrisoare!

Maleevka, februarie, 1968

•

GAZÉLE

Sub cer,
 Pe-a munților screauă de piatră
 În legănări ușure
 Lanțuri trec gazéle.
 Ci eu, aici, de jos
 Din vatră
 Nici chiar în gând nu pot să urc spre ele.
 Zărindu-mă neputincios
 Din lumea lor înaltă,
 Frumose – grațioasele gazéle,
 Pe scări de munte,
 Ca din haltă-n haltă,
 Cobor încet în lumea visurilor mele.
 Și simt aievea firea-mi cum se umple
 Cu ochii lor frumoși și mari,
 Lumina lor cu patimă o sorb.
 Vânători!
 Nu împușcați gazéle
 Nu mă lăsați orb!

•

NU FAC...

Nu fac comerț cu pâine, nici cu poame;
Mă-mpart pe mine zilnic tuturor.
De slavă nu mi-i sete, nu mi-i foame;
O suplinesc în toate cu cel dor,
Pe care-l port neîntinat spre tine,
Precum smicele pasărea la cuib.
Destinul mistuindu-mi în destine,
În urmă zgura arderii o scui.
Iar de-oi vedea că viața mi se curmă
Și numele doar îmi rămâne șters,
Al sufletului zvâcnet de la urmă-l
Voi pune punct în ultimul meu vers.

•

EU ȘI MAREA

Am venit la mare în cravată,
Marea nu dori nici să mă vadă.
Am ieșit la mare-aproape gol,
Marea-n jurul meu făcu ocol.
Mă văzu goluț, fără cămașă
Și-ncepu să joace pățimașă.
Eu atunci în văzul tuturor
Mă-arunca la pieptul ei cu dor.
Ea-ncântată, bucuroasă foarte
Începu în brațe să mă poarte
Și să-mi zică dulce la ureche:
– Potrivită mai suntem pereche!
Eu timid, în loc ca să-i răspund,
Încercai la pieptu-i să-mi ascund
Ochii plini de patimi și dorinți,
Fruntea precum razele fierbinți.
Sus din ceruri soarele sfios
Își lăsase genele în jos.
Bolta-albastră, ca de peruzea,
Scânteia de fericirea mea.

●

PRIMA DRAGOSTE

Stă și-acum
Și-oftează din greu
La un capăt
De chiot de-al meu.

•

CHIOT

Un chiot, ca de haiduc,
Sfredeli întunericul nopții.
Flăcăul, care a chiuuit
Adormise târziu.
Ecoul chiotului însă
Continuă să-și tremure undele
Peste zărilor satului.
Abia când răsărise soarele
Chiotul se stinse în ochi de rouă.

●

RUGĂ

Eu sunt concret,
Ca un ram din brădet
Sau mai exact,
Ca un vis abstract,
Sau mai precis,
Ca un narcis
Ce alb chiar fiind la culoare
În zi cu soare
Totuși umbră neagră are.
De vreți să mă știți,
Poftim mă priviți
Din spate,
Din față,
Din stânga,
Din dreapta,
Punând în balanță
Nu umbra-mi,
Ci fapta.

•

ZIUA MEA DE MUNCĂ

Abia târziu, la miezul nopții,
Când luna raze-n geam aruncă
Și dorm vecinii mei cu toții,
Începe ziua mea de muncă.

Când bate ceasul ora șapte
Și zorile inundă stepe,
Când pentru unii încă-i noapte,
Iar pentru alții ziua-ncepe,
Când hornurile din mahală,
Ca niște vechi haiduci fumează,
Când picii se grăbesc la școală,
Atuncea fac popas de-amiază,
proptit cu fruntea-n podul mâinii,
precum cândva în coada sapei.
Și chiar pe visul meu mă mâinii
Că mai continuă să sape
Tranșee-n hăul căpăținei
De gânduri văduvite-aproape.

De rocot când e plină zarea
Și tremură zefiru-n luncă,
Se stinge-n fața-mi lumânarea
Se-ncheie ziua mea de lucru.

•

CARTEA

Cartea-i tot o băutură
E și ea un fel de vin,
Dar nu cere murătură
După ce o sorbi din plin.

Și ea face ca să-ți bată
Rumeniul în obraz,
Dar de carte când se-mbată
Omul e cu mult mai treaz.

•

FĂRĂ TITLU

Și zâmbete, și lacrimi, și suspine
Mi-i dat pe lumea asta să îndur.
Înțepătoare vorbele, ca spinii,
Mă fac să fiu mai vesel și mai dur.

Prin viață trec cu chiot de sirenă,
Riscând la coturi coatele să-mi frâng.
Ci-mi fac la toate sufletul antenă
Și-asemeni unei pasere în crâng.

Sunt volnic, și zglobiu, și fără chinuri,
De care adineaori mă plângeam.
Iar toamna vârstei o înec în vinuri
Și stând lipit cu fruntea de vreun geam,

Mă tot culeg din vremuri de-altădată
Și mă tot strig pierdut din bălării
Și-atunci în raze fruntea-mi simt scăldată
Și din priviri împușc cu bucurii.

Arici mă fac, pe suflet când mi-i scârbă,
Dar ritm de cântec vesel, mucalit
Eu am deprins din cea moldavă sârbă,
Ce fluierale pusu-și-le-a clăt

În pieptul meu să cânte în surdină,
În alte inimi răscolind fiori,
Și eu să fiu ca mărul din grădină,
Ce în aprilie-i năpădit de flori.

...Ținându-mă de viața asta zgaibă,
Cu zi ce trece-n treburi mă îngrop.
Și-n versu-mi punctul ultim o să aibă
Dimensiunea unui simplu strop.

•

CUVÂNTUL ȘI GÂNDUL

Cuvântul poate fi și priponit,
Ci gândul, frate, nici să-ncerci nu face;
El, ca un șoim în liniști de zenit,
În voia lui aripile-și desface.

Cuvântul poate fi oprit și-n gât
Și poți să-i simți cocleala amăruie,
Ci gândul nu-l reții nici cât de cât,
El printre stavili taie cărăruie,

El nu cunoaște granițe pe glob,
Nectarul, ca albina și-l culege.
El sie-și este domnitor și rob,
El ține doar de propria sa lege.

●

AUD

Aud prin minute,
Zile și ani
Voci de prieteni,
Voci de dușmani,
Zumzet de-albină,
De viespe-n juru-mi:
Unii m-alină,
Alții mă-njură,
Unii-mi dau liniștea,
Alții mi-o fură.
Unii-mi strâng mâna,
Alții mi-o taie,
Unii-mi dau sfaturi,
Alții-o bătaie.
De multe mă bucur,
De multe mi-i sață;
Ba simtu-mă mugur,
Ba ram fără viață.
La rându-mi cu unii
Sunt parcă de ceară,
Cu alții din contra,
Sunt hulpavă fiară.
Cuvinte am bune,
Am însă și gheară.
În mine se-ntrună
Și ziuă, și seară.
Mai lesne mă mânii,
Când alții mă latră,
Cu unii sunt pâine,
Cu alții sunt piatră!

•

AUTOBICIUIRE

Mi-am strâns lacrimile-n pumn,
Ca pe niște stropi de plumb.

Eu din pumn că le-aș zvârli,
Nu știu-n cine-oi nimeri,

Că ades păcatul cade
Peste omul cumsecade

Și-apoi nu doresc aman
Din cel bun să-mi fac dușman

Și nici vreau să-i fac mai răi
Pe dușmanii nătărăi.

Îmi țin lacrimile-n pumn,
Ca pe niște stropi de plumb.

Le-am ținut și le-oi ținea
Cât va ține viața mea.

Palma ele chiar de-mi frig,
De durere eu nu strig,

Căci sunt lacrimile mele
Și eu port vină de ele.

•

AUTOSLĂVIRE

Îmi port capul pe umeri,
Ca pe un glob cu paralele și meridiane,
Un mic efort și poți să le numeri,
Cum își numără banii țiganii.
Când mă uit către soare
Ceafa mea e-n deplină eclipsă.
(Atunci de la toate necazurile sunt lipsă).
Pe fruntea mea șerpuiește ecuatorul.
În spate e Polul Nord.
Mă iau la braț cu dorul
Și mă simt ca un lord.
Și doar la oră de noapte
Târzie
Scriu poezie.

•

NU SE POATE!

De când mă știu că dau din coate,
De când lumini în ochi îmi ard,
Mă tot lovesc de „Nu se poate!“,
Precum de stâlpii unui gard.

La primii pași întâi de toate
A fost să-mi intre în auz
Blajinul mamei „Nu se poate!“,
Ce nu l-am scos nici azi din uz

Și niciodată că-l voi scoate,
Precum nu scoți din piept un dor.
Acestui simplu „Nu se poate!“
Eu știu cu ce îi sunt dator:

Dator cu șapte ani de-acasă,
Cu rezistența ce o am
Cînd oarba vrere mă apasă
Și-mi ține gândurile-n ham,

Dator și Azi, ca Ieri și Măine
C-un adevăr prin ani ce-l port:
Trăiește țara fără mine,
Eu fără Patria-mi sunt mort.

Destinul însă îți mai scoate
În cale stavili noi și vechi
Ci-un altfel soi de „Nu se poate!“
Strident îți sună în urechi.

Și dacă-ai sta și ai socoate
Și-ai încerca să mai compari,
Niște nimicuri „Nu se poate!“
Îți stau în drum, ca niște pari.

Te bați cu ele, dai din coate
O vârstă-n alta când ți-o schimbi
Și prin prostii de „Nu se poate!“,
Ca printre sârme treci cu ghimpi.

Posibil, unii din păcate
Vor spune că nu sunt modest,
Dar am simțit că „Nu se poate!“
Să tac în mine versu-acest.

Eu n-ascund gândul ce mă roade
Și-ar fi păcat de Dumnezeu,
De nu le-ași spune „Nu se poate!“
Feciorilor, la rândul meu,

De nu le-ași spune „Dați din coate!“
De nu le-ași spune-ntâi și-ntâi
Pe necesarul „Nu se poate!“
Să nu-l confunde cu prostii.

•

* * *

Permis și eu odată o să capăt
În lumea, unde toți la fel suntem
Și rătăcind în noaptea fără capăt
De nimeni, de nimic n-o să mă tem.

Ce-i drept, și-aici pe Terra, la adică,
Sfios semenii nu prea mă socot.
Mi-i doar că unii glasul își ridică
Și la moment din brazdă chiar mă scot.

Păcat să neg: când îmi brăzdez postata
Mai scap și eu, ca omul, câte-un greș.
De-asemeni cazuri altădată tata
Mă miluia cu-o vargă de cireș,

Dar nu-mi dădea din brazdă cu piciorul,
Deși mi-a dat cu vorba în obraz
Și împreună am lucrat ogorul,
Îi port respect și stimă până azi.

La rândul meu, de-am prins puțin la minte
Și de-am țesut un soi mai bun de tort,
Eu n-am uitat că totuși mi-i părinte
Și ca atare-a fost să mă comport.

Azi nu vreau spete nimenea să-mi țină,
Mă țin și singur fără de proptea
Și dacă am ceva în căpățină
Și-i dau culoarea proprie a mea,

Mă tem că-aceste chinuite rânduri
Mi le vor crede unii cu bucluc,
Dar îmi adap mioarele-mi de gânduri
La-al cunoștinței limpede uluc.

•

CUVÂNT ÎNAINTE
LA O SERATĂ LITERARĂ

Cineva stă în sală
 în partea dreaptă sau stângă,
Venit aici parcă înadins
 înflăcărea să-mi stingă.
Stă în rândul din față, în mijlocul sălii
 sau mai în fund
Cu capul aplecat în palme –
 semn de gând profund.
Sau poate nu-și ia nici o poză.
E cu fața smolită sau roză
Unul Dumnezeu să-l știe.
Simt că se uită la mine atent,
 el unul mă vede
Și mă absoarbe cu ochii ca un burete.
El unul mă știe,
Eu unul abia de-l prepun.
El unul ascultă ce spun,
Eu unul nu știu el de mine ce-și spune
Și ce vorbe din spusa-mi e gata
 în mintea-i s-adune,
Ca apoi să le cântărească,
Să le drămluiască
 în ore de nesomn târzii,
Pe baza lor să facă fel de fel de teze,
Ba chiar un pic și în plus să mediteze,
Să găsească în ele fel de fel de erezii
Și...

Dar știți ce, fraților,
Hai mai bine să vă spun eu poezii!

Poezii de mine gândite,
De mine trăite,
La flacăra inimii mele călite,
De mâna mea iscălite.
Iar dumneata, tovarășe critic,
din dreapta, din stânga,
din mijlocul sălii
sau mai din fund,
Află că de poeziile acestea
eu singur în primul rând
În fața Patriei mele răspund.
Răspund cu gândul,
Cu simțul,
Cu duhul.
Of, că nu mai tulbura
în juru-mi văzduhul!

•

DUPĂ ÎNMORMÂNTARE

Ne-ntoarcem de la cimitir acasă
Cu amintirea mortului în oase.

El hodinește somn adânc și veșnic,
Iar amintirea asta, ca un sfeșnic,

Ne pâlpâie în inimi nopți de-a rândul
Și ne gândim c-o să ne vină rândul

Să-i fim vecini de veșnică tăcere,
Precum nescrisă legea firii cere.

Din nou la trebi,
Din nou la munci ne ducem,
De răposat aminte-abia ne-aducem,

Doar câte-o umbră-n ochi ni se încleie,
Când pomenim de el la jubilee.

...Așa a fost și este și-o să fie
Cei morți cu morții,
Iar cei vii cu viii.

●

DIDACTICĂ

Vorba-i sabie fierbinte,
Ascuțită, ca un brici,
Și de tine doar depinde
Unde, când și cum o zici.

Scăpătată de la pragul
Gurii fără nici un ham,
El se-ntoarce, ca baltagul
Și te face de haram.

Cumpănită însă bine,
Spusă omenește, calm,
Ea e-n stare să aline
Suferința ca un psalm.

Voluntar sau de nevrute,
Când ți-i strâmt în jur sau larg,
Între vorbe mii și sute
Ține-te ca un catarg!

Și fii om de omenie,
Iar pe albul pernei dulci
Niciodată cu mânie
Capul seara să nu-ți culci!

Spusa asta înțeleaptă
Din străvechiul nostru grai
Fie-ți îndrumare dreaptă
Zile câte-o fi să ai!

•

PISICA DIN PERETE

O comparație stranie
 Din mai multe discrete:
 De la piept la craniu
 Seamăn cu pisica din perete,
 Ce-mi face cu ochiul de viață lipsit,
 Ca un mim iscusit.
 Diferență, totuși, ași spune că
 Există-ntre noi, unică:
 Ea

(pisica din perete)
 bate secundele

metric

În stânga și-n dreapta simetric,
 Ci eu cu gândul și fapta
 O iau uneori când mai la dreapta,
 Ori înspre stânga mai mult
 (De conștiința mea doar ascult),
 Cu simțul și propriu-mi gând
 Eu mijlocul nu țin nicicând,
 La mijloc văd un mormânt,
 La mijloc
 Eu
 Nu
 Mai
 Sunt!

•

* * *

Între multe și mărunte
Eu prezent mereu mă știu.
Ba sunt chipeș, ca un munte,
Ba sunt sec, ca un pustiu,

Ba sunt trist, cum e pădurea
Toamna între două ploi,
Ba mi-i gândul ca securea,
Ba ca salcia mă-ndoi.

Ba făptura mi se zbate
Între sute de-ntrebări,
Ba-mi dă ghes aman din spate
Valul noilor schimbări,

Ba ca mine nu e nimeni
Mai isteț și mai deștept,
Ba mă simt cu șapte inimi,
Ba nu simt nici una-n piept,

Dar ca printre ploi mășcate
Tot în zbucium și frământ
Îmi pun sufletul să-și cate
Rost în toate câte sunt.

•

EU

Cântecele mai ales
Mi le zic în șoapte
Și ca timpul oscilez
Între zi și noapte.

Știu că între Nu și Da
Multe-au a se naște:
Primul – verbul a lucra,
Apoi – a cunoaște,

A iubi, a pătimi,
A boci, a râde, –
Verbe sute, poate mii
Limpezi, mohorâte.

Toate au a se-nnoda
În vărgata-mi soartă.
Viața între Nu și Da,
Ca pe-un val mă poartă.

Ci eu dau din traiul meu
Relele afară
Și mă-mpresură mereu
Vânt de primăvară.

•

AȘI VREA...

Ași vrea să-și lămurească fiecare
Că dintre multe rele câte sunt
Prostia, dacă-i boală din naștere,
Nu-i răul cel mai mare pe pământ.

În viață fie-ți teamă, ca de moarte,
Ridică-ți vigilența la pătrat,
Ca nu cumva să te învețe carte
Un prostălău ce-o face pe Socrat'.

Și-n toga lui orbit de măreție
Să-ți umple căpățâna de poveți,
Că-atunci îți cresc urechile și ție
Și-ncepi și tu pe alții să-i înveți.

•

LEMN

Din lemn se fac viori.
Din lemn se fac sicrie.
Din lemn e foaia albă,
Pe care mintea scrie.
Din lemn se fac creioane,
Din lemn se fac ciomege
Și leagăne și juguri,
Tribune pentru lege.
Din lemn se fac fotolii
Pentru prelați-burtoșii,
Pe grinzi de lemn și fost-au
Căzniți necredincioșii.
Din lemn se fac și spițe
Și piedici pentru roate
Și leuca, ce pe unii
Ades la cap îi bate.
O, lemnul, ține-ți minte,
Ne poartă veșnic semnul:
La cel deștept, cuminte
Deștept și bun e lemnul.
La cel netot în viață
Și lemnul e netot.
La suflet și la față
Îi seamănă-ntru tot.
Doar pentru cel ce are
Înaltul sens de Om
În orișice-ntâmplare
Rămâne lemnul Pom.

CINA CEA DE TAINĂ

Adesea mă visez părtaș
La cina cea de taină.
Au cine-i dintre noi vrăjmaș
Și-n ce-mbrăcat e haină?

Se-ntoarce inima-mi pe dos,
O face pe zăluda:
Ba spune că eu sunt Hristos,
Ba dimpotrivă Iuda.

Ba cercu-n jurul meu e strâmt
Și parcă aer nu e,
Și-atunci cu firea mea mă simt,
Ca un Hristos în cuie,

Ba cercu-n jurul meu e larg
Și nu mă roade ciuda,
Da-n mine vorbele se sparg,
De parcă eu sunt Iuda.

Cuprins aievea de fiori,
Eu mă trezesc din noapte
Și-atunci cu fruntea în sudori
Îmi zic sfios în șoapte:

Eu nu-s nici Iuda, nici Hristos,
Nici Toma ce nu crede.
De-a fi să nu întorc pe dos
Simțirea mea ce vede!

•

COINCIDENȚĂ

Striveam spre casă liniștea cu pași
După un fel de întrunire generală
Și mă simțeam, ca un copil în fașă,
Care-a scăpat ușor de săpuneală.

Era târziu. Dormeau de-acum vecinii.
În noapte pomii semănau a șatre.
De prin ogrăzi treziți de nu știu cine
Porniră câinii hămesiți să latre

Și iată-i latră care și cum poate,
Ba mai încet, ba mai strident, ba tare,
Și mă gândeam eu mai întâi de toate:
Își fac și câinii slujba ca atare.

Deodată știți
prin minte nici să-mi vină
Aud în lungul gardului de piatră
Asurzitor din propria-mi grădină
Dulăul meu ca un făcut cum latră.

De-acum ceilalți din proprie voință
Pe rând tăcură mulțumiți în parte,
Da el cu mare plus de sânguință
Continuă să-i zică mai departe.

Deschid porțița amărât cu totul,
Să spun ceva nemaifiind în stare.
Dulăul meu porni să-și frece botul
De haina mea boțită în spinare.

...Veneam acasă după adunare.

•

ARITMETICĂ SUPERIOARĂ

„Da“ plus „Nu“ este egal cu Eu.
Eu minus „Da“ este egal cu Zero.
„Eu“ minus „Nu“ este egal
cu un basm pentru copii.
„Eu“ la pătrat este egal
cu părerea mea despre
mine.
Rădăcina pătrată din „Eu“ este egală
cu părerea dușmanilor
mei (nu știu mulți sau puțini?)
despre mine.

La aritmetică în clasele primare
Și când trecusem în prima clasă
mai mare
Primeam, ca atare,
(cazuri foarte rare)
Câte un cinci la purtare.
•

PROVERB

Un proverb amar și greu
Ne-au lăsat părinții:
Pân' ajungi la Dumnezeu
Te mănâncă sfinții.

Of, că tare nu știu cum
Gândul mă urzică.
Oamenii mai pot și-acum
Uneori să-l zică

Și să-l zică în temei
Nu din vechi deprinderi.
Se mai află dumnezei
Și la noi de-altminteri.

Pân' la sfântul lor altar
Sfinți de modă nouă
Îți pun vorba la cântar
Și-o despică-n nouă

Și ți-o ghilosesec, mă rog,
În atâtea ape,
Că s-o strângi din nou la loc
Timpul nu te-ncape.

Un păcat amar și greu
Mi-l refer și mie:
Nu prea sunt ateu nici eu
Chiar în poezie.

Despre sfinți și dumnezei
Iambii mei deprinșii
Își spun molcum înde ei:
Dumnezeu cu dânsii!

•

MONEDE VECHI

Monede vechi de aur sau argint –
Istorici ce nîcîcînd nu mint.
Monede vechi-ochi împietriți, deschiși,
Prin care văd și-ascult
Istorie, ecoul ce și-au stîns de mult.
Monede vechi cu regi, cu împărați
de vîri străine-n viață cumpărați
Drept mărturii fidele ne-au rămas
a vremurilor ce s-au dus la mas.
Monede vechi
Stau în muzee și-n scîlipirea lor
Par stropi de sânge
Storși dintr-un popor.

Maleevka, februarie, 1968

•

RÂȘNIȚA

Râșnița (cu R mare)

Discul de piatră

Cu muzica anilor mei de copilărie.

Nu știu

Și nu știu

De voi mai știe cândva și basta

O muzică mai tristă, mai veselă,

Ca asta.

•

BEAT DE BUCURIE

De când am prins cuvinte-a scrie
Cu rost sau poate fără rost,
Eu beat am fost de bucurie,
Eu de tristețe beat am fost.

Și totuși dacă-mi place vinul
Și-l iau de unul în temei,
E doar că-n el pe vremuri chinul
Și-au înecat strămoșii mei.

●

A TRECE

Vremea trece și ne trecem,
Cum trec toate pe pământ
Și pe lângă multe trecem,
Observându-le trecând.

Totuși fie spus în treacăt:
Relele ce s-au trecut
Nici prin cap să nu ne treacă
Să le trecem la trecut.

•

MOARTEA

Nu ține cont de ranguri, nu alege
Pe cel frumos de cel urât.
Poți fi supus, stăpân sau rege,
La fel îți pune coasa-n gât.

Nici nu-ncerca s-o bagi în torbă,
Că n-o îndupleci cu nimic.
În fața dumneaei, de-o vorbă,
Chiar cel mai mare șef e mic.

Mai ieri eu unul, bunăoară,
Cercat-am să o duc de nas,
Da ea hidoasa, într-o doară
Îmi spuse: – Bine, te mai las,

Dar n-ai să scapi nicicum de mine.
Vin altă dată să te iau!
Și-acum, măi oameni, ce-mi rămâne?
Încep și eu mai mult să beau,

Că cine știe când și unde
Voi da cu dânsa nas în nas.
Și-apoi, totuna n-oi pătrunde
Cu versurile-mi spre Parnas,

Căci gloaba mea din cale-afară
Și-a ros potcoavele de stânci
Și spre Parnasul cela doară
Eu n-o să mă târăsc pe brânci.

Așa că... moartea nu alege
Pe cel frumos de cel urât.
Poți fi poet, supus sau rege,
Totuna-ți pune coasa-n gât.

•

VARIAȚIA CU „A ȚINE“ ȘI „A SPUNE“

Eu țin foarte mult
Să vă țin o lecție
Despre verbul „a ține“,
Căci țin bine minte anii,
Când mă țineam băț la nunți
Și când o fată, care ținea la altul,
Ținu să-mi spună:
Ași vrea să-ți spun ceva.
Să-ți spun?
Sau e de-ajuns că am spus
Că așa vrea să-ți spun.
La rându-mi văzând-o cum se ține,
Ținui și eu să-i spun:
– Ține-ți limba după dinți!
De-atunci fata se ține pe lângă părinți.

Așa-i, frăține,
Cu „a spune“ și „a ține“.

•

CONSTATARE CU
„RETORICĂ ÎNTREBARE“

E-o specie cum alta nu-i
În faună sau floră.
Se prinde, într-un scopul lui,
Chiar și cu dracu-n horă.

Dar ce să-mi pese că-i așa?
N-o să-i impun ortacii.
Un singur lucru i-aș ura:
Din față să atace.

Să-i văd și zâmbetul șiret
Ce-ascunde grea sudalmă
Pe gură-ntins ca un șiret
Și cei arginți din palmă.

Și să-l întreb:
Tu ai un cuib
Să-ți fie sfânt doar ție
Și-n care n-ai putea să scuipi
Nici chiar la o beție?

•

DUPĂ VREO ADUNARE,
LA CARE...

Bat din palme cât se cere,
Sunt activ nevoie mare
Și mă mistui de plăcere,
Când mă bate pe spinare

Vreun amic de-odinioară,
Azi cu titlul mai de seamă,
Care de pe nalta-i scară
Și acum mă ia în seamă

În cununi mă simt de raze
Și-s blajin, ca miezul pâinii
Și îmi critic camarazii
Și că nu-s cuminți mă mânii

Și-abia-n zorii dimineții
Vin acasă și din poartă
Îmi tot iau la rost băieții
Că anapoda se poartă:

Mai scurtați-vă, bre, pleata,
Că în asta-i tot buclucul.
Din pricina voastră tata
N-are trecere la lucru.

Ce vă coaseți bernevicii,
Cum purtam și eu odată
Largi de măturam cu dâșii
Colbăraia de pe stradă?

Fiți mai moderați oleacă
Să am parte și de tihnă,
Că puțin o să mai treacă
Pân' la veșnica-mi odihnă.

Mult mă costă sănătate
Lecții să vă țin acumă.
Nu vedeți, pe tâmpla tatei
Zi de zi cum cade bruma?

Să vă fac morala asta
Eu un pic n-am de plăcere,
Dar o fac, o fac și basta,
Căci și mie mi se cere.

•

FATA ÎN NEGRU

Pentru Ina Kașejeva

E veselă, cum rar se-ntâmplă
Și mintea-i scapără scânteii.
Chiar nori să-ți stea pierdea pe tâmplă,
Te simți voios în preajma ei.
Din fire-i gingașă natură
Cu trupul tras, ca prin inel.
În juru-i pe oricine-ndură
Fidel e el sau infidel,
Ci mintea-i ageră alege
Din boabe bobul cel mai bun
Și-n sufletu-i prea plin, ca lege,
Din soare raze se depun.
Dar este-o zi pe an, doar una
În negru când se poartă ea.
În ziua asta totdeauna
Durerea o apasă grea.
E-o zi de tristă amintire
Din sânul casei părintești.
E-o zi, când parcă în neștire
Simți mai acut că mai trăiești.
În ziua asta ea închină
Cu cei mai scumpi paharul doar.
O, fată-n negru, ce divină
În fiecare zi îmi pari!

22.1.76

Moscova. Casa familiei Makarov

•

POSTUME

POTRIVIRE

Tună, tună, tună-ntruna
a furtună și potop.
Speriate una-n una
S-au strâns frunzele de plop.

Sus pe creasta culmii prunii
parcă stau să curgă-n brânci,
iar în preajma lor lăstunii
taie aerul în hrinci.

Toate verzi, înfiorate
tac vâlcelele chitic
și că nu au, vor să-arate,
cu neliniștea nimic.

Stau gorunii în pădure,
ca niște haiduci semeți.
Numai ei pot să îndure
vânt și ploaie și nămeți.

Potrivire cu gorunii
eu în toate îmi doresc,
să țin piept, ca ei furtunii
sub albastrul cort ceresc

și să cânt pe ploi și soare
cântecul meu cel mai sfânt:
„Am o țară, ca o floare,
unică pe-acest pământ“.

•

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Mă strigă amintirile, mă cheamă
La Sauca, la Soroca înapoi
Aidoma la niște dări de seamă,
Ca mai departe să pornesc apoi.

Și eu prin lumea asta ce cutreier
Cu dragoste de oameni și cu dor
Învălmășite visuri dau în treier
Cu-atâta sârg, că tâmplele mă dor.

Ajuns acum la urma cea din urmă,
Mă uit din culmea vieții îndărăt
Să văd ce urme am lăsat în urmă,
Cu mintea de la urmă cum arăt.

Și ce să văd? Spre mine ca prin tină
Un puști aburcă sprinteior, senin
Și mă cuprinde-n conul de lumină
Al ochilor, ca două flori de in.

– Au cine ești? ca-n vis întreb deodată
Și el parcă-mi răspunde bucuros:
– Sunt tu, Petruț, Petrică de-altădată
Din mahalaua satului de jos.

– Păi nu-mi mai zice nimeni azi Petrică,
Doar mama câteodată-așa-mi spunea...
Deodată puștiul ochii își ridică,
Apoi dispare ca un fulg de nea...

Ci eu rămân pe culmea vieții mele
Împresurat de sfaturi și ocări,
În preajma-mi dulce freamătă smicele
Și mă îmbie mai departe-n zări.

Și iar pornesc cu cântecul spre Mâine
Cuprins de-aceeași patimă și dor,
Că altceva nimica nu-mi rămâne,
Decât că cânt, când urmele mă dor.

7 septembrie 1976

•

TOAMNA ÎN MOLDOVA

De atâtea poame grele
Pomii s-au făcut umbrele.
Sub aceste vii umbrele
Se nasc cântecele mele...

•

VAI, CE MAI CÂNTA FLĂCĂUL

Era cer cu stele coapte,
Susura prin ierbi pâraul
Și deodată-n miez de noapte
Tresări de cântec hăul.

Vai, ce mai cânta flăcăul!

Ca vrăjit de vreun descântec
Satul somn dormea de stâncă.
Fermecată de-acest cântec
Părea tihna mai adâncă.

Vai, ce mai cânta flăcăul!

O codană sprinteioară
Inima-și făcu antenă
Și suflarea ei ușoară
Era una cu refrenul.

Vai, ce mai cânta flăcăul!

Satul când se-mplu de șoapte
La-nceput de ziuă nouă,
Cântecul de astă noapte
Străluci în stropi de rouă.

Vai, ce mai cânta flăcăul!

•

RĂZBOI ȘI LAPTE

În lună primul explodă obuz.
O schijă nimeri în ugerul Joienei,
Iar seara mama lapte roșu-a mulș
Și-amare lacrimi îmi jucau în gene.

În seara ceea lapte n-am băut.

A doua zi-o explozie a smuls
Auzul din urechile Joienei
Și iarăși mama lapte roșu-a mulș
Și-amare lacrimi îmi jucau în gene.

Și-n seara ceea lapte n-am băut.

Se stinse trilu-n fluieru-mi de soc
Și nici tu cântec, nici tu joc zburdalnic.
Cu screaua arcuită la mijloc
Joiana mea privea la gestu-mi jalnic.

Și-n seara ceea lapte n-am băut.

Războiul crâncen şerpuia spre-apus,
Lăsând în urmă, ca de şarpe, urme,
Iar seara mama lapte roz a muls;
Durerea-n pieptu-mi prinse să se curme.

Şi-n seara ceea lapte n-am băut.

Un ostăşel cu stea în frunte, sus
pe muchie de zare apăruse,
Şi-atunci cu bucurie de nespus
Îmi dus-am fluierul la buze.

Iar seara mama lapte alb a muls.
S-a stins din lunci năstrușnicul ecou,
Ci când pe boltă tună a furtună
Se stinge trilu-n fluieru-mi din nou
Şi vaca-n uger lapte roșu-adună.

Aman ce-mi place lapte alb să beau!

•

* * *

Cerul de deasupra noastră
E o casă-a tuturor
Sub cupola lui albastră
Eu nicicând n-aș vrea să mor.

●

* * *

Livada ridică pământul mai sus,
Mai mult îl apropie de soare.
Când văd un pom sălbatic răpus
Mă-ntunec și strașnic mă doare.
Hai să sădim, tovarășe Om,
În fiecă zi câte-un pom!

•

NUMELE-ȚI,
FATĂ SPRINȚARĂ

Numele-ți, fată sprințară,
am să-l zic pe ton înalt
și-am să umplu cu el o țară
dintr-un capăt în celalt.

Am să-l scriu pe val de mare
și pe-a bolții albăstrimi,
și-o să-mi fie o chemare
spre afunduri și-nălțimi.

Și pe-a visului aripă
am să-l port din Sud la Nord,
Ca să-l am în orice clipă
lângă-al inimii fiord.

Am să-l cânt în zi cu soare,
și pe geruri, și furtuni.
Vei putea vreodată oare
din mine să ți-l aduni?

Numele-ți, podoabă rară,
în surdină o să-l zic,
chiar de-o fi ca să mă doară
și de el să mă urzic,

Căci turnatu-s-a în mine,
precum soarele din cer
toarnă-și razele luminei
pe al gliilor lăicer,

și în sfânta lor văpaie
spicele pe deal se coc,
fără tine nu am aer,
fără tine mă sufoc.

Numele-ți, fată sprintăre,
am să-l zic pe ton înalt
și-am să umpl' cu el o țară
dintr-un capăt în celalt!

•

* * *

Bucuria întocmai ca și chinul
Are-aceleași pravile și sorti
De n-o-mpărți frățeste cu vecinul
E un chin amarnic s-o suporti.

●

NUMAI EU ȘI TU...

Numai eu, și tu, și luna,
Cerul cu albastrul lui
Cântec știm dintotdeauna
Zis de frunza codrului.

Numai eu, și tu, și glia
Orizontu-n zări cernit
Știm ce-i zice ciocârlia
Sus în liniști de zenit.

Numai eu, și tu, și-amiaza
Știem soarele ce vrea
Când fierbinte-și toarnă raza
Pe cel deal, pe cea vâlcea.

Numai eu, și tu, și-amurgul
Fânul adunat în clăi
Știm de ce nechează murgul
Umbră când se cerne-n văi.

Eu, și tu, și luna coaptă
Știm sub cerul ca de tuș
Cântec dulce zis în șoaptă
De îndrăgostiți la uși.

•

LA STÂNCA NOASTRĂ ALBĂ

La stânca noastră albă veneam adeseori
Și-i încălzeam tăcerea

cu-ai dragostei fiori.

Iar azi pe stânca noastră

cresc mușchii moi și verzi

Și tu din amintire de-a pururea mă pierzi.

Se-aștern în vale neguri

pe vechile poteci

Din patru zări încoace

bat vânturile reci.

Pe stânca noastră astăzi

cresc mușchii moi și verzi

Și tu din amintire de-a pururea mă pierzi.

Trec primăveri cu soare,

vin altele apoi,

Dar nu se mai întoarce iubirea înapoi.

Pe stânca noastră astăzi

cresc mușchii moi și verzi

Și tu din amintire de-a pururea mă pierzi.

La stâncă vin adesea cu gândurile stol,
Ecourile, însă, se deapănă în gol.
Pe stânca noastră veche
azi mușchii au crescut
Și tu din amintire de-a pururi m-ai pierdut.

Ci nu s-au stins cu totul
ai dragostei fiori
Doi tineri vin acuma aici adeseori:
E fiica mea iubită, e fiul tău iubit
Și stânca noastră veche
din nou s-a înălbit.

•

PORTRET DE FATĂ

Ochii triști, ca două toamne,
Fruntea – codru desfrunzit,
Iară glasu-i
Doamne, Doamne! –
Tril de pasăre-n zenit.

•

* * *

Până scriu o poezie
Stric o tonă de hârtie.
Ce mi-i tona
Și hârtia
De-ar fi bună poezia.

•

ÎN VISUL MEU...

În visul meu, vezi bine,
cam deșucheat oleacă
mereu o fată vine
și soață e când pleacă,

ci eu cărunt la tâmplă
rămân același june
în toate ce se-ntâmplă
pe-a timpului pășune,

iar dacă vreți, în fine,
mă întristez oleacă
de fata, care vine
și soață e când pleacă.

În vis cum se cuvine
și-n viața mea sireacă
mereu o fată vine
și soață e când pleacă.

E-oricine-n drept să cate
în spusele-mi temeie
de fală și păcate,
dar ce să-ți fac, femeie,

cu trupul o vioară,
privirea ca izvorul
ce veșnic mă-nfioară
și îmi aprinde dorul?

Din coasta-mi zămislită,
îmi aparții întreagă
bălaie sau smolită,
cu gura – dulce fragă,

cu ochii două stele,
ce sclipocesc întruna
pe cerul vieții mele
cum Soarele și Luna.

Eu chiar cărunt la tâmplă,
rămân același june
în toate ce se-ntâmplă
pe-a timpului pășune.

În vis cum se cuvine
și chiar în viața-mi seacă,
mereu o fată vine
și soață e când pleacă.

•

AȘI DORI...

Să mă văd nu din oglindă,
Ci în Eu-l din afară
Și un dor să mă cuprindă
Ca un dor de primăvară,

Să-mi înham la el făptura
Cea din spirit și de carne,
Supărările-mi și ura
Să le iau avan în coarne.

Istovit de grea povară
Capul să mi-l culc pe-o clipă
Iar în Eu-mi din afară
Să simt zbateri de aripă,

Și de El să mă apropii
Și să mă adun din toate,
Cum aduni pe dealuri snopii,
Holdele când vălur coapte.

Singur să răzbat prin stavili
La hotar de altă lume
Să mă torn din alte pravili,
Dar purtând același nume.

Ași dori... dar chip nu este
Nici să spun ce-ași vrea să fie.
Asta-i trista mea poveste,
Veșnic moartă, veșnic vie.

●

DIN DEPĂRTĂRI...

Ades pun palma streășină la frunte,
Mă uit în zări, ce larg mi s-au deschis
Și chipul tău pe nevăzute unde
În firea mea pătrunde ca un vis.

Mi te culeg din tot ce mi se-arată,
Mi te adun, cum spice-aduni în snop
Și fruntea ta în raze, preacurată
În mine-o simt, vărsându-se potop.

Și nici să-mi pese lumea ce-ar socoate
Nici vreau să știu cum lumea m-ar grăi:
Tu fără mine ai trăi, prea poate,
Eu fără tine-o clipă n-ași trăi.

•

ÎN LUMEA MEA...

În lumea mea de visuri și credință
Tu ești și fosta-i unica ființă,
În fața căreia când trec
M-aplec cu Eu-l meu întreg,

În fața căreia când sunt
Privirile-mi dinuntru cânt,
În fața căreia când vin
Mă simt de vânt și soare plin.

●

DOAR PENTRU TINE...

Doar pentru tine răsare soarele,
Doar pentru tine șoptesc izvoarele,
Doar pentru tine înverzesc câmpiile,
Doar pentru tine-i zic ciocârlile.

Doar pentru tine – cerul cu stele,
Doar pentru tine – visele mele,
Roua pe frunze – doar pentru tine,
Șoapta pe buze doar pentru tine.

•

ȚIE

Eu sufletu-mi ași vrea să steie
Și azi, și mâine ani la rând
În calea ta, ca o scânteie,
Din care flăcări se aprind,

Să simți cum firea îți inundă
Suflarea lui, ca zorii roși
Și-n tremur ușurel de undă
Să joace ochii tăi frumoși,

Iar dacă pașii îți vei toarce
Cândva prin alte părți, mai știi,
La el oricând te poți întoarce,
Că niciodată nu-i târziu.

•

TU EȘTI...

Și murmur dulce de cișmele,
și gălgâit de ape-n mart
Crăiasa visurilor mele,
de care nu mă mai despart,

și freamăt dulce de livadă,
și tunet lung în depărtări.
Prin ochii tăi doar pot să vadă
ai mei mai dincolo de zări.

Tu ești și dulce mângâiere,
amar și dureros blestem
și chiar din lunga ta tăcere
adesea ca un prunc mă tem.

Tu ești miasmă și ocară,
precum dorescu-te să fii.
Când visurile-mi dau să moară
Cu o privire mi le-nvii.

Și-n clipe de tristețe grele
Mi-ai fost și-mi ești allean mereu –
Crăiasa gândurilor mele,
Icoana sufletului meu.

•

ÎN STILUL
MIORIȚEI

Drăguliță-dragă,
Adu-mi vin de fragă,
Brânză de bârsană,
Gură de codană,
Apă de izvor,
Neastâmpăr, dor,
Vorbe care dor,
Numai nu-mi aduce
Umbră semn de cruce,
Bubuit de tun,
Țipăt de lăstun,
Zângănit de arme
Liniștea să-mi sfarme,
Ciupercă de-atom
Cu moarte de om,
Căci eu sunt sătul
De război destul.
Of, că blestematul
I-a luat lui tata
Mâna și-un picior,
Ce și-acum îl dor
Și mai satul tot
A căzut pe front.
Drăguliță-Doamne,
Adu-mi mândre toamne
Cu bobițe mii
Prin frunze-arămii
Și cu vin premău,

Care să mi-l beu
Pe la sărbători
Cu cei truditori,
Ce-au muncit de zor
Și-au crescut belșug
Din brazdă de plug.
Drăguliță-sfinte,
Adu-mi ceva minte,
Ca să fiu deștept,
Să știu să aștept,
Ca să-mi vină rândul
Când să-mi spun cuvântul
Și să știu să tac
Și să mă împac
Cu tăcerea mută,
Gândul ce mi-l mută
De pe buze-n piept,
Că-așa-i mai deștept.

Drăguliță-mamă,
Adu-mi mai cu seamă
Vorbă dulce, scumpă,
Răbdare și cumpăt.

•

* * *

Albastrul zorilor în rouă
Pe lunci plutește și ogoare
De parcă-mbracă rochie nouă
Câmpia-n răsărit de soare.

●

RĂTĂCIRI

Mai mult mă tem de gura lumii,
Decât de adevărul crud.
Și nici de moarte frică nu mi-i,
Cum frică-mi e de ea s-aud.

De unul eu mă simt mai bine,
Decât în văzul tuturor,
Cu-o lacrimă oftată-n mine
Îmi sting durerea mai ușor.

Și iar că unii își vor spune:
„Ce straniu om! Aman de el!“
Acestor rătăcirii nebune
Voi rămânea oricând fidel.

•

ȘI ZÂMBETUL...

Și zâmbetul ascunde o durere,
Pe care-n suflet molcom o trăiești;
În zi de moină caldă adiere
De rază luminoasă în ferești.

E ca un reazăm celui mai aproape,
De care-alături simți că mai exiști,
Ca-n zâmbetul acesta să-și îngroape
Tristețea rece-a ochilor săi triști.

Și zâmbetu-mi ascunde o năpastă
Povara cărei mă apasă greu.
Atuncea când tristeților faci gazdă
În plinătatea sufletului meu.

Și zâmbetul e un suspin tomnatic,
Și zâmbetul e ca un cântec mut.
Prin el, ca din învăpăiat jărat
Pe față-adesea sufletul îmi mut.

•

DESTIN

- Ce culoare are bucuria?
O-ntrebai pe mama într-o zi.
- Albă, dragul mamei, ca hârtia
Care-o-nsăilezi cu poezii.

- Da durerea ce culoare are?
– Neagră, ca funinginea din horn
Și-i în stare sufletul să-ți are
Cu un capăt otrăvit de corn.

- Da tristețea cum îi la culoare?
– Galbenă, ca ceara din știubei.
Ea din suflet mai ușor dispăre,
Un pahar de cântec dacă bei.

- Dorul, mamă, ce culoare are?
– Roșie, ca para din cuptor.
Omul, dragul mamei, pân' ce moare
Toată viața îi bolnav de dor.

- Păi atuncea nu mi-i de mirare
Că-i așa vărgat destinul meu.
– Soarta, dragul mamei, la oricare
Îi și ea un fel de curcubeu.

Nu de-acela care ți se-arată
După ploaie numa-n trei culori,
Ea-i ori dulce, ori îi prea sărată,
Ori îi prea amară uneori.

.....
I-aș mai pune întrebări bătrânei
Și răspunsuri ași primi în șir,
Dar ea doarme-n liniștea țărânei
În străvechiul nostru cimitir.

Zi și noapte vin la ea cu gândul
Ași veni, desigur, și pe jos
Însă drumul, să mă ierte sfântul,
Nu știu cum îi tare hopuros

Și pe el mi-i anevoie dară
Să-mi port astăzi pașii obosiți.
La ce fac aluzie, tovarăși,
Cred că dumneavoastră singuri știți.

Faceți, oameni buni, un drum ca lumea
Spre lăcașul cel de veci sătesc.
Nu se știe de pe-acum anume
Unde-o fi și eu să poposesc.

.....

Lasă, mamă, vin eu nu te teme,
Cum veneam în viață când erai,
Chiar și-atunci când se-nălțau troiene
Cât o casă ori cât un sarai.

Fredonând un cânt de-al lui Blajinu
Când de gloduri era drumul plin
Eu veneam să mi te văd, blajino,
Sufletul oleacă să-mi alin.

Am să vin aici și mai departe,
Am să vin pe ploaie și ninsori,
Căci la Sauca mi-a rămas un frate
Și vreo douăzeci de verișori,

Căci la Sauca mi-au rămas prieteni,
Mi-a rămas și dragostea dintâi,
Amintirea lor mi-o pun și-acuma
Ca pe-un snop de fân la căpătâi.

•

* * *

S-a dus mama de acasă
Și-a lăsat tot ce se lasă.
S-a dus mama în mormânt
Și-a lăsat toate cum sunt.

M-a lăsat singur pe mine
Până mâine sau poimâine,
M-a lăsat cu dor și gând,
Nici eu nu știu până când.

M-a lăsat cu grijile
Vântul să mă sprijine,
M-a lăsat cu zărilor
Dorul și cântările.

●

* * *

Din zâmbetul mamei
La căpătâi
Mi-a răsărit pe față
Zâmbetul dintâi.

•

* * *

Dă-mi, Doamne, cumpătul mamei,
Dă-mi-l și nu mă-ntreba,
Când mă zbat ca-ntre două tășuri de lame
Între „da“ și-ntre „ba“.

●

* * *

Dă-mi, Doamne, modestia mamei,
Dă-mi cumpătul ei fără seamăn,
Să fiu plin de ele și printre oameni
În orice anotimp să le seamăn.

●

* * *

Mi-e dor de-o pâine coaptă pe vatră
Pe foi de stegie sau varză.
Dorul acesta, ca o piatră,
Mă apasă și-o să mă arză.

●

SATULE, MĂI SATULE

Drumule, a câta oară
M-ai înstrăinat prin țară,
Dar mă-ntorc la Sauca mea,
Cum la cuib se-ntoarce pasărea.
La șosea mai sus de moară
Iese mama îndeseară;
I-a cântat cucoșu-n prag
Și de mult așteaptă fiul drag.

Sauca noastră-i bucuroasă
Când îi vin băieții-acasă
Și fac sărbătorile
Cu frații și cu surorile.
Iară când băieții pleacă,
Toată bucuria seacă
Lăcrămează mamele,
Fete duc la ochi năframele.

Știu de-acuma și străinii
M-ai crescut, satule, bine
Și mi-ai dat atâta dor
Să-l împart în cântec tuturor.
Drumul oriunde m-ar duce
Tot la Sauca mă aduce,
Căci mă strigă și mă cheamă
Dorul de sătenii mei și mamă.

•

DE-AR FI...

De-ar fi să adun bucuriile mele,
În viață de care am parte,
O pâine ca soarele-ași face din ele
Și lumii felii i-ași împarte.

De-ar fi să adun și tristețile toate,
În viață de care am parte,
.....
La nimeni, nimic, n-ași împarte!

●

* * *

Să-mi plâng tinerețea trecută,
Să-mi cânt bătrânețea de azi,
Ar fi să-mi adaug o cută
La cele brăzdate-n obraz.

●

DE CE?

De ce nu veniți pe la mine, prieteni?
Doar știți și adresa mea nouă:
Acasă, pe strada cea veche, numărul vechi.

.....
Am temperatura treizeci și nouă...

Veniți acum,
că mâine se poate întâmpla
să găsiți la intrare
un anunț (vorba lui Vieru cea frumoasă):
„Copii, eu nu mai sunt acasă!“

•

A RĂMAS
ÎN URMĂ...

A rămas în urmă
Tinerețea mea,
Simt de-acum la tâmples
Fulguiri de nea.

Plouă trist afară,
se zărește-abia,
Mai odinioară
Soarele sclipea.

Pun necunten stropii
Puncte pe asfalt,
Nalți, ca gândul, plopii
Frunza și-o tresalt!

Anii trec în goană
Și la tâmpla mea,
Au pornit să cearnă
Fulguiri de nea.

Frunzele din ramuri
Cad pe cărării,
S-au lipit de geamuri
Ochii mei căprui.

Ce-o să se întâmple
Mă pricep abia,
Doară simt la tâmples
Fulguiri de nea...

•

RUGĂ CĂTRE SĂUCENI

Pe-aici eu am umblat cu vaca,
Apoi la strâns, la coasă, la prășit...
M-am reîntors aici din nou și iaca
Păcatele pe veci mi-am ispășit.

Aici a fost să-mi fie mântuirea,
Aici, săucenii mei, să mă-ngropați,
Păstrându-mi, de se poate amintirea,
Că-ntotdeauna v-am avut de frați!

●

* * *

Pleca-voi de aici la naiba
Cu fruntea toată în uncrop
Și punctul ultim o să aibă
Dimensiunea unui strop,

Nu strop din lacrimă sau rouă,
Ci strop din propriul sânge-al meu
Pe început de foaie nouă
Din care-ar fi să fac un zmeu,

Precum făceam cândva pe vremuri,
Momente retrăind firești,
Precum copil cu gândul tremuri
Să-l vezi în slăvile cerești.

.....

●

* * *

De moarte nu am ce mă teme,
Un lucru doar ași vrea să știu,
Că n-o să vină prea devreme
Și totodată prea târziu!

●

TOAMNĂ

Arar când soarele mai râde
Prin nori cu razele lui mii,
Tristețea toamnei mohorâte
Pe frunze curge arămii
Și pieptul de urât îmi umple.
Mă simt, de parcă nu exist.
Doar de pe buze înspre tâmples
Se-nsailă un zâmbet trist.
De n-ar fi el să se-nfioare
Măcar pe-o clipă cel puțin,
Chiar singur întreba-m-ași: oare
În lume cum de mă mai țin?
Un gând mă roade: Doamne-Doamne,
Câți ani în urmă mi-au rămas!
Se umple versul meu de toamne
Și iată că de-acum la mas
Mă duc în noaptea fără capăt,
Mă fac din ce în ce mai mic.
O viață am trecut în treapăt
Și-n urma-mi nu las mai nimic,
Ba nu, las celor de aproape
Atâtea triste amintiri,
Și-atâtea toamne sub pleoape,
Că nici nu poți să le înșiri
Pe albul foilor o mie
Și nici în vorbe să le torci.
Și-acum ce-mi mai rămâne mie?
Mă duc de unde nu te-ntorci.

•

REFERINȚE ISTORICO-LITERARE

MENIUC: „Mi l-am deprins să-l văd umblând mai mult cu cântecul în dinți. Așa cum ții o frunzuliță verde între buze ca să-i dai glas. Atitudinea asta a tânărului poet îl îndemna la gesturi degajate, la voioșie largă, fără adumbriri ale tristeților profunde, fără meditații sarbede, cărturărești. Nimic inventat, scornit din litere citite, nimic din amalgamul tipăriturilor străvechi, ci mai curând chiuitură țărănească, simplă, veselă, pre limba noastră de toate zilele „proastă“. Și cântecul său avea efect, trezea emoții sincere, când ne duceam la întâlniri pe la vetrele țăranilor, spre marea mea uimire, a omului răsfățat cu rafinamentele poeziei moderne. Am auzit aplauze populare, care veneau din adâncul inimii. Și, va să zică, are estensiune și cântecul, dacă fiorul său are ceva din cuminecătură, împărtășire, de care te apropii cu dor.

O poezie la deliberările noastre literare se ținea potrivit poeziilor lungi, adică împotriva dimensiunilor exagerate ale poemelor, ceea ce ar trezi nedumerirea lui Ovidiu pe aceste plaiuri getice. El avea în vedere, probabil, discursurile poezilor noștri la șezători literare, destul de nemăsurate și ele, și forma succintă îi spunea mai multe. Abia acum mă conving că dreptatea era de partea lui. Multe din poeziile „lungi“ și din discursuri s-au dovedit inutile. Cuvintele zboară ca niște frunze veștezite, unde nu sunt certitudini. Zboară și se uită, pentru că hronicul vieții nu le include. Nostalgia oamenilor se așează pe altă albăie.

Petru Zadnipru nu s-a despărțit de cântec [...], chiar dacă încearcă să drămluiască stihurile sale în fel și chip, abordând „teme variate“ de existență omenească. El rămâne la imaginea satului Sauca ori de câte ori îi zvâcnește inima după orizonturi îndepărtate, își caută umbrele copilăriei, dialoghează cu oamenii de pe seliștea lui, și culorile, aromele, melodiile, amurgurile înroșite și răsăriturile înrouate stăruie în priviri o viață întreagă. El face popas la Sauca, de fiecare dată, insistent, la izvorul prospețimilor eterne și nu în căutarea unei modalități de trai partiar-

hal, bătrânesc, și nu ca o evocare cu regret [...]. El știe „gustul pâinii“ din țărâitul ploilor, din bătaia vântului prin holde, din cântarea ciocârlilor în azur. E un „gust“ ce nu se cumpără la magazin. Și-l urăște în orașe, în tren, în orice vehicule moderne, care accelerează gândul, dar nu și emoțiile adânci. Astfel, poetul vrea, în primul rând, să fie un om obișnuit, tovarăș câmpurilor natale [...].

La ore de firească inspirație, poetul se întoarce la drumul Sorociei, la „prăsadul gârbov“, la Sauca, la firul de iarbă ce i-a mângâiat obraji de la primii ani pașii în viață. Și atunci bobul de grâu din palmă se preface în lacrimă duioasă“.

George MENIUC, în *Popas pe răzor, Cuvânt înainte*, în volumul *Petru Zadnipru, Versuri*, Chișinău, Cartea moldovenească, 1969. P. 3-4.

COROBAN: „De la apariția primei sale plachete de versuri „Luminile câmpiei“ Petru Zadnipru continuă să exploreze aceeași temă a satului [...]. Poezia lui P. Zadnipru este o continuă confruntare a prezentului cu trecutul [...]. Izvorul inspirației lui P. Zadnipru se află la Sauca, satul său natal. Acesta e punctul de sprijin al direcțiilor poeziei lui și al sentimentelor pe care le exprimă ea. [...] Sauca poetizată de P. Zadnipru, devine, într-un sens mai larg, imaginea generală a satului moldovenesc contemporan. [...]”

La P. Zadnipru întâlnim câteva motive lirice care par să fie foarte caracteristice pentru natura lui intimă. O rară duioșie se ascunde, de pildă, în versurile consacrate ogorului, plugarilor, mamei („Amiază în câmp“, „Plugarul“, [...] „Pașii mamei“ etc.). Mama este mai presus de toate; ea știe să muncească în tăcere și să umple de bucurii lumea cu simțul ei de abnegație: „...Vin de mult, se duc departe / Și, în zbuciumul lor sfânt, / Parcă-s rânduri dintr-o carte / Pașii mamei pe pământ“.

Poetul are nostalgia priveliștilor rustice. Pastelurile sale încep să vibreze de poezie, când sunt evocate zărilor și amurgurile, cocorii ce aduc primăvara cu bucuriile ei, văzduhul albastru al toamnei de la țară, sunetul tălăncilor și cântecul flautului, murmurul izvoarelor: „N-a mai rămas pe boltă nici un astru, / Ușor din noapte se desprind ogoare / Și-n vale apele văzduhului albastru / Se cârduiesc nostalgice cocoare“ („Rapsodie de toam-

nă"). Merită să fie pomenite în această ordine de idei poezii, ca: „Mi-e dor“, „Cocorul călăuză“, „Ascult în noapte“, „Pastel“ etc.

Multe versuri scrise de P. Zadnipru au uneori un caracter idilic, alteori umoristic („La căsuța cea din vale“, „Struguraș de pe colină“, „Fete de la țară“, „Nastea“, „Jalbă“ etc.). Poetul este autorul multor cântece [...]. Prin forma lor populară, nemăiestrită și fără dedesubturi alegorice, cântecele lui P. Zadnipru devin foarte accesibile cititorilor. [...] Ele redau anumite dispoziții sufletești [...].

Fără a avea veleități de inovator, P. Zadnipru și-a clădit puțin câte puțin lumea sa poetică, în care palpită viața oamenilor din rândul cărora a ieșit. Instituindu-se interpret al mentalității populare a unui sat concret, P. Zadnipru nu greșea, că acest sat este oglinda transformărilor morale și sociale de pretutindeni. Dorința de a nu hiperboliza retoric îl face pe poet să respecte formele concrete de gândire ale eroilor săi, să folosească limbajul lor.

P. Zadnipru este autorul unor versuri și schițe satirice. Chiar dacă aceste versuri n-au totdeauna verva cuvenită, în schimb ele conțin observații satirice juste, deoarece sunt făcute în spiritul înțelepciunii populare. Poetul râde de nătărăi, înfumurați, prostălăi care n-au simțul realității. Unele versuri au factură umoristică și aforistică: „Dacă n-o cunoaște încă, / Vreau s-o afle și-agronomul: / Buruienile mănâncă / Dintr-o strachină cu omul“.

P. Zadnipru a creat multe poezii frumoase, dovedind că posedă flacăra inspirației. Poezia lui merită atenție pentru faptul că pășește în pas cu viața și cu aspirațiile oamenilor de azi“.

Vasile COROBAN, *Petru Zadnipru*, în vol. colectiv *Profiluri literare*, Chișinău, Lumina, 1972. P. 217-222.

BUCOV: „După [luarea] cunoștinței cu prima plachetă de versuri a lui P. Zadnipru „Luminile câmpiei“ (1952), am simți că s-a născut un nou poet. Aceasta mă încumet a spune foarte rar la lectura întâilor manifesturi poetice tipărite. În numita plachetă erau cuprinse și versuri necioplite, stângace, autorul lor nu era încă versat în ale tropilor, dar evident capabil de creștere și dezvoltare.

Peste douăzeci de ani izvorul inspirației lui Zadnipru, care acum împlinește cincizeci (la 1976 – n. n.), – s-a învârtos, s-a ramificat. Scrisul acestui poet la ora actuală e multilateral, multi-

form, conturând tot mai precis individualitatea autorului – stilul propriu.

Zadnipru nu e un poet al satului în înțelesul direct al cuvântului, cum e numit de un critic, un cântăreț al gliei strămoșești, fie și înnoite. E mult mai larg. Și nu numai în ce privește tematica variată ci, mai ales, prin tratarea realității, prin atitudinea personală față de ea, prin subtext filosofic general-uman, chiar atunci când vorbește despre momente și situații concrete rurale. El a devenit literat urban și privește prin prisma progresului de la oraș atât satul natal, cât și toată realitatea schimbată de la țară. El zugrăvește strămoșescul sănătos, tradițional bun, văzut cu ochii limpezimii de conștiința vremurilor noi.

Era și la noi un timp când unii literați de vârsta lui Zadnipru se străduiau să fie „originali“, „novatori“, făcând versuri voit cețoase, încălcite, ermetice, stângace ca limbă, imitând unele forme cărunte sau de mult apuse. Acum versul acestora se face tot mai explicit, mai accesibil, mai cald și deci mai realist și mai poetic. Autorii care practica versuri „teribile“ ca formă (umblând în sutana ponosită a altora), se conving tot mai mult că a se juca de-a poezia înseamnă a rămâne necitit. Cititorul cu un nivel intelectual ridicat, cu gust artistic crescut, cere astăzi scrieri în versuri emotive, calde, problematice, inteligibile, vitale, cu adevărat poetice. Cititorul admite și versuri „grele“, din acelea, care cer un efort mai mare pentru a pătrunde în sensul, în imaginea scrisului, dar să fie poezie adevărată.

Accesibilitatea și simplitatea de care vorbim, nu sunt primitivitate și simplism, cum își închipuie unii „poeti“, care înmoaie hârtia cu ritmări agramate. Avem, din păcate, și de aceștia.

Din fericire, unele talente reale, după o rătăcire și o „căutare“ searbădă, se apropie tot mai mult de poezia cu adevărat realistă. În asemenea poezie vin de-a dreptul cele mai tinere haruri poetice – o pleiadă luminoasă, înaripată și aterizată. Se desenează astăzi o cotitură generală spre poezie-misiune, expresie cristalină a sufletului poporului, care poezie se plasează (fiecare poet rămânând cu stilul propriu) pe același plan cu scrisul de fond al literaturii [...] moldovenești. Unul din factorii care contribuie la cotitura mai sus amintită este și scrisul în fond accesibil, emotiv, simplu și poetic al lui P. Zadnipru. În versurile, pe care le citez mai jos, luate din două scrieri, este exprimat crezul poetului

cetățean: „Scriș a fost să-mi fie flaut / Sufletul la tot ce-i bun. / Printre oameni să mă caut, / Dintre ei să mă adun... // ...Necunten sapi tunel spre Măine, / În stânca anilor din greu / Și nu știi urma de-ți rămâne / Pe-al vieții hopuros traseu“.

Pentru poet omenia și modestia nu sunt poze, ci constituie o esență a creației sincere. Îngâmfarea, goana după slavă sunt contraindicate însăși firii versurilor acestui poem. În versurile sale satirice sunt biciuite, între altele, viciul înfumurării și al monumentalismului ridicol, pueril.

Versurile lui Zadnipru despre mamă sunt adânc mișcătoare și plastice („Scrisoare la institut“, „Pașii mamei“ ș. a.). [...]

P. Zadnipru știe să abordeze în felul său, în mod poetic, uneori o temă obișnuită, folosită de mulți alții. Mă opresc la o singură bucată poetică „Scrisoarea ta“, căreia voi să-i fac o disecție analitică, întrebuițând imaginile originale ale autorului.

Bate vântul de undeva din noapte, învârtind vertiginos fulgii de zăpadă. Pinii gem, scrâșnesc. În interval de timp, cu o liniște relativă, se aude cum cad de pe ramuri spini reci și se înfig în inima poetului. Mestecenii nu au tăria pinilor. Ei sunt zgâlțâiți fără milă. Doar sunt goi-goluți. Albesc și mai mult. Se confundă cu vârful alb, par valuri ale lui. De unde, de unde atâta mană în fierbere rece! Poate în străfundul bolții se făcuse o spărtură colosală? Răsuflarea cruntă a stihiei îl smulge pe poet din lume și-l duce undeva departe. Dar simțirea lui e atât de fierbinte, încât obrazii i se aprind și ard în întuneric, ca niște ruguri. Cu sufletul înfierbântat, cu chipul rumen, poetul nu-și dă bine seama ce se petrece cu el. I se năzare în ceață ceva asemănător cu o mână. Ea se apropie, emană căldură. Îi întinde poetului... Ce-o fi asta? Capătul nerăbdării? Topirea așteptării?... O scrisoare! Stările din suflet se transformă ca prin minune. Din inimă răbufnește atâta vigoare majoră, încât se potolește vântul și se culcă la pământ ninsoarea: „Jur de jurul meu copacii / Molcum se scăldau în soare. / Cât senin și câtă pace / Mi-au trimis într-o scrisoare!“

E o adevărată poezie trecută prin toate fibrele sufletești ale autorului ei. Fondul naturii e și aici viu (ca și în multe alte versuri ale lui Zadnipru) și-i una cu ființa poetului. [...]

Termin aceste considerații, notate pe marginea culegerii de versuri „Mă caut“, cu rândurile întrebătoare ale poetului dat: „A

fost deplină inima să-ți dăruie / Acestui sfânt al Patriei meleag? //
Îți pus-ai sârgul brațelor și minții / Mereu alături de semenii tăi? //
Ce nume lași urmașilor, frățâne? / Ce brazde tragi pe-al anilor
răboj?

La aceste întrebări poetul Petru Zadnipru răspunde din plin, cu imagini vii, poetice, în cartea de față“.

Emilian BUCOV, *Imagini vii, poetice, Prefață*, în volumul *P. Zadnipru, Mă caut*. Chișinău, Cartea Moldovenească, 1976. P. 5–8.

CIMPOI: „Petru Zadnipru a trecut prin viață cu emblema vieții însăși pe piept. Vitalitatea lui nu lua niciodată forme zgmo-toase; deși avea ceva narcisiac în sine, ea se traducea într-o formulă morală agreabilă, în care se putea citi grijă pentru aproapele și o încântare fără nici o urmă de crispă de succesele altora. Avea mereu aerul unui sol al prospețimii, sorbind avid din frumusețile vieții și amărât până la supliciu de inconveniențele ei, încât reacția lui față de tot ce supăra bunul-simț, omenia părea un tic, un capriciu. Avea imprimate pe față zbuciumul unei ciocârlii speriate din brazdă și continuându-și trilirile în nepăsarea zărilor, neclintirea zborului cocorului-călăuză, care nu poate să se împace cu oboșala (despre aceasta a scris poetul. E ușor să-ți închipui că boala ce l-a răpit nu avea nimic cu acea aureolă de sănătate pe care și-o crea în juru-i. Puteai să te apropii de ea ca de ceva matern, ca de o taină. Știai că te așteaptă înțeleghător, muștrându-te ușor și inițiindu-te în meandrele vieții atât de bine știute de el. Din a nu te lăsa să fii prizonier al lor și-a făcut o meserie sau chiar o artă. Terenul pe care aveai să-l regăsești după îndrumările lui dezinteresate era tatonat cu grijă, curățit de impurități, netezit, fără capcane întinse special. Abilitatea îi era practică, dar nu atinsă de viclesuguri. În tot ce a scris, în viața de toate zilele a pus suflet inocent de poet al satului, purtând cu demnitate valorile lui. Era și rămâne poetul concret al satului Sauca, un om al meleagurilor acestora, o ființă respirând calm și egal ca și câmpia (a Sorociei, i-a zis Druță) în care s-a născut. În fond, însă, era un poet al Satului, adică din familia acelor mânuitori ai condeiului care au crezut (fără a fi numai naivi!), că „Veșnicia s-a născut la sat“ ... Ei au fraternizat cu Ea, și-au închipuit-o, au respirat-o, au înălțat-o ca [pe] un crez, au

purtat-o ca pe o taină bună de împărtășit. Amiezile și miezurile de noapte, neutre, diminețile firii și amurgurile atinse de fiorul magiei, abia vibrează, într-un asemenea univers. Praful verii apare ca o pulbere solară, împingând drumurile și oamenii în necuprins, iar risipa de frunze toamna poartă semnalul amintirii generozității sfinte a poporului: țărani sapă în pământ ca și cum ar săpa în sufletul său de bunătate cerească. E de înțeles de ce Petru Zadnipru întreținea curățenia și cultul fântânii sale de acasă. Putea oare să se desprindă de izvoare? Un poet care știe de unde își trage începuturile nu poate să fie un strein în lume și să poarte rânduri de haine confecționate special pentru a-și ascunde sufletul. Avea, de aceea, inimă deschis, curat în ținuta sa vestimentară, în gânduri și în porniri, ascultând numai de îndemnurile bunului-simț și părând naiv din cauza aceasta. Îl pune pe musafiri să sădească copaci, ca pentru a-i convinge de ce este poet și de ce trebuie să-ți porți pașii pe pământ. Pentru a sili moartea să cedeze, dacă nu totalmente, măcar pentru un moment. Știm acest lucru din nuvela cubanezului Jorge Onelio Cardoso, scrisă pe baza relatării poetului nostru despre mama sa. În gesturile cele mai caracteristice se putea citi o simbioză de blajinătate moștenită pe linie maternă și o intoleranță față de orice fel de nedreptate, înșușită de la tatăl său, participant la răscoala de la Hotin. Era mândru de aceste rădăcini genealogice, le ținea sus ca pe un blazon, ca pe un semn de noblețe poetică. Vedea în el temeiurile morale ale firii sale [...] de om al echității, prieteniei, dialogului sincer, cuviinței și exigenței. Era de așteptat, astfel, ca ultimele versuri să fie puse sub semnul unei necruțătoare nemulțumiri de sine, al unei scrupuloase autocenzurări. Își supunea întreaga creație, și ultimul său volum antum „Mă caut“, cu titlu sugestiv, este o dovadă mai mult decât convingătoare, la un examen estetic, căruia scăpase din diferite motive la timpul genezei. Versul însuși, supus blamului și reconsiderării, se sfâșia, se răsucea, devenea aspru și capricios. Devenea expresia unei răsplăte, a unei vini recunoscute cu întârziere, pe care onestitatea de cetățean și poet a lui Petru Zadnipru n-o pune pe seama Timpului. El își lua nu partea de vină ce i se cuvenea, ci întreaga Vină, așa cum se cuvenea unui cavaler al echității. Își aprindea singur, astfel, sub propriile picioare fo-

curile Tartarului. Nu erau umbre de oboseală sisifică în aceste munci sufletești și morale de neînchipuit. Era mai degrabă privirea chemătoare și copilărească a unui înger căzut, care își căuta nostalgic Cerul posibilităților necunoscute sau chiar nesocotite. Nemulțumirea poetului era adresată pe de-a-ntregul sieși cu aerul adevăraților asceți. Alegea pentru rimă cuvintele ce-l „oprimă” sau pe care le „reprimă”. Ura mijlocul, clasică aurea medicritas, de care se simțea mereu vinovat. Și, ca să nu pară un om crispat și capricios (cum nici nu era !), cultiva, pe de altă parte, un scris miniatural, pe linia finețurilor picturale și muzicale, care îi erau organice și pe care numai debitul retoric le-a vlăguit puterea sugestivă (dar ce bună retorică se desprinde totuși din: „Moldovenii”, „Casa mare” [...], unde declamă cu gravitatea și profunzimea durerii)“.

Mihai CIMPOI, „Era mai mult decât un poet...” *Prefață*, în vol. *Petru Zadnipru, Vatra doinelor străbune*, Chișinău, Literatura artistică, 1977. P. 3–8.

VODĂ: „Citesc versurile poetului și cuvintele, mișcate de respirație, își scutură spicele, și boabe fierbinți de grâu îmi cad în palme, prielnică sămânță a sufletului. [...]”

Petru Zadnipru a fost un adevărat poet-cetățean, cel care a cinstit în imnuri bobul de grâu și fruntea în boabe de sudoare, a cântat omul în clipele bune și cele ale îndoielilor, a adus laudă faptelor mari în cuvinte simple și dulci ca pâinea. Fidel tradiției bobului de grâu, poetul a pășit pe calea pâinii, iar pâinea nîcînd nu se învechește, nîcînd nu poate fi depășită. [...]

Cuvîntul în poezia lui Petru Zadnipru are forma bobului de grâu, are forma fructului de pe acest meleag, are gustul, aroma lor; cuvintele poetului sunt pe măsura și priceperea tuturor, căutate ca pâinea și fructul ce bucură și încălzesc sufletul. Odată pătruns în el, ele nu zgârâie, nu înțeapă, [ci] mîngâie și alină.

Fructe ale sufletului, cuvintele, din nou în suflet vin.

„Mă nasc întruna”, zice poetul în una din poeziile sale. Adevărat. Poetul se va naște de fiecare dată, când sufletul nostru, mișcat și frământat de cuvîntul poetului, de fiecare dată va învia în memorie chipul lui neuitat.

Mereu se va naște poetul, căci „Băieții tatii, băieți!...” se vor pleca mereu cu dragoste și pietate asupra poeziei sale, iar lacrima fierbinte de grâu ce va cădea în palme, va fi cea a recunoștinței și bucuriei, a reîntâlnirii cu poezia lui Petru Zadnipru“.

Gheorghe VODĂ, *Lacrima din palmă, Cuvânt înainte*, în volumul *Petru Zadnipru, Băieții tatii, băieți!...* Chișinău, Literatura artistică, 1977. P. 3–4

DOLGAN: „Cărțile lui reprezentative [...] poartă amprenta gândirii așezate a țăranului moldovean, harnic și cinstit, sincer și plin de demnitate, în ochii căruia nimic nu valorează mai mult decât fapta bună făcută și adevărul întreg spus verde în ochi. [...] Autorul îmbrățișează un discurs liric fluent și cantabil, de o simplitate și spontaneitate aproape folclorică. Detaliul sugestiv, expresiile populare, îmbinate iscusit cu comparația și metafora inovatoare, efuziunile lirice directe devin treptat principiul artistic fundamental al poezicii lui P. Zadnipru.

Într-o poezie din ultima-i perioadă de creație, când „continua schimbare“ a eului său poetic devenise nu numai o aspirație fierbinte, dar și un crez diriguitor, Petru Zadnipru va mărturisi: „De cel ce-am fost / Mi s-a urât, / Mi s-a făcut / O gâlcă-n gât... / Mai mult hostropățuri / N-o să mai cânt. / Doamne-Doamne-Doamne! / Mi-i sete de un Eu nou, / Mi-i foame!“ („Continuă schimbare“) Poetului îi este sete de un eu liric mai variat și mai realist, mai multicolor și mai dialectic. Dramatismul de mai târziu al poeziei lui Petru Zadnipru o fi provenind, în parte, și din felul de a fi al moldoveanului, din sufletul lui – „glob cu două emisfere“: „Moldovenii când se strâng / Și-n petreceri se avântă, / La un colț de masă plâng, / La alt colț de masă cântă“ („Moldovenii“). O fi provenind și din „săparea“ în adânc a sufletului omenesc văzut prin toate culorile curcubeului, printr-o prismă antinomică. O fi provenind și din unele amărăciuni, ce i-au cercat nu o dată inima, dar din care poetul a știut să iasă întotdeauna mai dâr, mai vesel, mai crezător în adevărul său – adevărul timpului.

Învingând declaratismul și verbalismul, poezia lui P. Zadnipru a evoluat spre o poezie de viziune și atmosferă, spre o poezie mai asociativă și mai interiorizată, mai concisă și mai tensionată, mai bogată în subtext filosofic și în sinteze lirice, poezie în care vocabula simplă și directă se conjugă în mod fericit cu metafora

și simbolul revelator. De asemenea și-a îmbogățit și înnoit simțitor atât tematica și problematica abordată, cât și uneltele de investigație lirică. Treptat, autorul a devenit mai ingenios în înțuirea semnificațiilor artistice și mai profund în plăsmuirea viziunilor, aflând interpretări poetice inedite până și celor mai comune motive și situații. Pasiunea pentru detaliul simbolic de mare concretețe și sugestivitate a rămas, însă, aceeași. [...] „Vers senin și pățimaș“, – iată formula ce caracterizează cel mai bine poezia lui Petru Zadnipru, a poetului cu un dezvoltat sentiment al candorii și al participării emotive, al firescului în trăire și în expresie. [...]

Năzuința poetului de a se identifica cu un mărar înflorit în primăvară sau cu un pom încărcat de rod în toamnă nu e o năzuință de moment: ea se desprinde din întreaga lui creație și e o expresie vie a faptului că menirea supremă a creatorului e să aducă bucurii oamenilor, e să se dăruiască semenilor, cum se dăruiește pomul roditor. [...] Aceași asociație sugestivă cu pomul plin de rod e prezentă și în lirica de dragoste a poetului, lirică de maximă sinceritate și intensitate emoțională.

Golul și tenebrosul, incertitudinea și echivocul, spoiala și prețiozitatea le-a ocolit și le-a respins categoric atât în viață, cât și în poezie, căci „îi făcea pustiu în piept“, iar autorul volumului „Mă caut“ era un om al preaplinului, care și-a vrut „depănat“ drumul vieții „mai la cale, / mai sigur și mai drept, / mai fără locuri goale“. Iată, de ce unitatea de măsură de cea mai potrivită și mai justă a calităților omenești intrinseci, unitate pe care și-o dorea în primul rând sieși, dar și semenilor săi, este „fapta“ cu graiul ei miezos (una ea îl poate pune pe om în lumina lui adevărată), și nu vorba zgomotoasă aruncată în vânt [...] („Patrie!“), nu „umbră“ aparentă, ce nu poate să nu fie neagră chiar atunci, când o lasă cel mai alb narcis în plină zi cu soare („Rugă“).

În concepția lui P. Zadnipru poezia adevărată ia naștere numai din dorurile cele mai sacre, mai mari și mai aproape de suflet ale omului, cum ar fi dorul de Patrie și de baștină, dorul de mamă și de tată, dorul de soră și de frate [...] („Scrisoare rude-lor“). Autorul optează pentru o poezie care să încapă în ea „vraja zilelor de azi“, să fie mereu prezentă în miezul fierbinte al actualității, să țină „cadența anilor ce-i zic din buciom“. Aceasta îl face să se lase în permanență frecventat de marile întrebări-

bilanțuri ale vieții: „A fost deplină inima să-ți dăruie / Acestui sfânt al Patriei meleag?“ „Îți pus-ai sârgul brațelor și minții / Mereu alături de semenii tăi?“ „Din visul ce l-au mult doinit părinții / Făcut-ai punte peste munți și văi?“; „Ce urme lași urmașilor, frățâne?“ („Și vine-o zi...“). Sunt întrebări examinatoare, izvorâte dintr-o mare responsabilitate civică față de societate și dintr-o înțelegere profundă a misiunii scriitoricești. Petru Zadnipru întotdeauna a căutat să abordeze temele majore ale contemporaneității, problematica socială de profundă rezonanță cetățenească și să le abordeze printr-o optică personală și prin modalități lirice originale, în mod sincer inspirat, cu toată forța talentului de care a dispus.

„Semănător de bucurie-n jur“, așa cum se autodefinește în poezia „Nu-i târziu“, P. Zadnipru este unul din acei moldoveni, care, atunci când scriu despre țarină și plugari, simt cu adevărat cum „ciocârlia le cântă-n suflet“. Legământul poetului cu țărani e o permanență dintre cele mai vii, e condiția lui *sine qua non* [...] („Către prieteni“). Iată de ce în poezia lui P. Zadnipru, ca și în firea țaranului, se îmbină armonios „duhul unor pravili noi de trai / Cu dragostea cea rară de țărănească / datinile ăstui colț de rai“.

Cântăreț al satului și al naturii, al țaranului și al pământului natal, într-un cuvânt, al „patriei mici“, Petru Zadnipru posedă o netă viziune rustică asupra lucrurilor, o percepție a lumii, accentuat țărănească. El tinde să vadă totul prin prisma „gospodarului țării“, căruia, de fapt, și i se adresează și cu care se vrea identificat în toate și în tot: „Eu sunt plugar în poezie / Și-s dat cu vânturi și călduri, / Vreau palma ca la voi să-mi fie / Crestată-n sfinte bătături“ („Celor de la țară“). [...]

În persoana plugarului P. Zadnipru vede întotdeauna etalonul omeniei și al hărniciei, etalonul trăinicieii cu rost a vieții, etalonul demnității și al angajării plenare. Iată de ce el năzuiește să fie „plugar“ în ale poeziei, identificându-și cu desăvârșire destinelul crescătorului de spice. Anume de aici își iau începutul numeroase identificări metaforice, care rămuresc în jurul analogiei poet-„plugar“ și a căror funcție plastică și expresivă se descoperă în perspectiva întregii creații a autorului. Se obține în acest fel o plasticitate și o sugestivitate de o rară eficacitate estetică. Ca și plugarul, poetul are o „glie“, o „postată“ a sa, un „lan de hârtie“, pe care-l și „brăzdează“: „Mă războiesc ca un nerod, / Cu

mine însumi câteodată, / Dar parcă stearpă fără rod / Rămâne
 glia-mi îmbrăzdată“ („Mă roade uneori un gând...“); „Păcat să
 neg când îmi brăzdez postata / Mai scap și eu, ca omul câte-un
 greș“ („Permis și eu odată o să capăt...“); „Iar când crescusem
 înalt cât bradul / Și pornisem și eu mai la cale pe lan de hârtie
 cu-aratul, / Crezându-mă tare / Și-n stare / Să înfrunt arșița și
 furtuna, / Mama / Abia atunci / A închis ochii pentru totdeauna“
 („Când m-am născut...“). Ca și plugarul, poetul „ară“, „boro-
 nește“, „samănă“: „Și tu, ca mii și mii de oameni / Îți depeni
 pașii pe pământ / Și ari, și boronești, și sameni / Și ești un zbu-
 cium și-un frământ“ („Și tu, poete...“). Ca și plugarul, poetul își
 „crește“ și-și „cosește“ „holda“: „El a scris, a scris întruna, / Dar
 cum știți întotdeauna / Holdișoara lui de grâu / I-ajungea doar
 pân' la brâu“ („Lira“); „Ca un cosaș ce-a stat la capăt / De lan
 cu cosia în grunt, / Încep postata să mi-o drapăn...“ În sfârșit, ca
 și plugarul, poetul își vede roada dobândită sub forma de „boa-
 be de grâu“: „Îmi sunt poeziile boabe de grâu / Trecute prin
 sufletul meu propriu...“ Seria de analogii dintre activitatea poe-
 tului și activitatea plugarului culminează cu analogia oarecum
 îndepărtată și efectuată în alt plan – poetul „tractor“ (de reținut
 că tractorul e condus tot de plugar): „Mă uit cum ară pe dealuri
 tractorul. / În urma-i respiră mai liber ogorul. / Mă-ncearcă un
 gând, / Un fior: Au nu sunt și eu tractor? / Căci brazda mea pe
 unde trece / Răsar în loc de-un zâmbet, zece / Și orga zâmbete-
 lor – spice / La oameni cântec volnic – zice“ („Mă uit cum ară
 pe dealuri tractorul“).

Observăm că analogiile dintre munca plugarului, dintre crea-
 ția unui și creația celuiilalt, dintre roadele unuia și roadele celui-
 lalt se desfășoară pe diferite linii înrudite, aprofundându-se și
 străluminându-se reciproc. Faptul că în mod repetat două sfere
 (poetul cu atributele lui și plugarul cu atributele lui) se evocă
 reciproc și se identifică în mai multe puncte vorbește de întrepă-
 trunderea lor dialectică în spiritul creator al autorului, denotă
 legătura organică – până la contopirea de esențe și de rosturi –
 a omului de artă cu omul muncii de la țară.

E interesant de observat că în concepția lui Petru Zadnipru,
 a poetului care știe să vadă și să descopere pretutindeni poezia,
 e posibil, mai mult chiar, e justificat și procedeul invers, adică
 asocierea unor realități din viața omului de la țară cu unele

realități ce țin de activitatea poetului. Deși astfel de cazuri se întâlnesc rar, totuși ele sunt cât se poate de concludente în planul urmărit (în deosebi în planul „poetizării” muncii trudnice a țăranului): „Spic de grâu frumos, ca dorul, / Ce-l doinea în zori pe rouă / Tractoristul cu tractorul / Când scria cea brazdă nouă” („Spic de grâu”); „N-au știut mai mult s-o poarte, / Dar în zbulciumul lor sfânt, / Parcă-au tipărit o carte / Pașii mamei pe pământ” („Pașii mamei”); „Zvelți, ca niște șoapte / Funigei târzii / Scriu pe foi de noapte / Albe poezii” („Ultima noapte de toamnă”). Pentru ca apoi să pună semnul egalității între toate felurile de munci creatoare, care își dau concursul la elaborarea uneia și aceleiași opere — „carte aleasă”: „Cu mintea-ne trează, / Cu sân-gul avântului / Scrim carte aleasă / Pe fața pământului / Ca-n freamătul vieții, / La clarul luminii / Din ea să învețe / Urmașii de mâine” („La cartea ce-o scriem”).

Starea de spirit dominantă a poeziei lui P. Zadnipru din ultimele volume („Mi-e dor” și „Mă caut”) este dragostea aleasă față de omul muncii de la țară, cu „casa mare” a sufletului lui, este nostalgia sublimă după locul de baștină, după anii copilăriei, după vârsta tinereții, este setea de a-și autoexamina și auto-defini eul „de patimi și de dor” în raport cu timpul și cu „înaltul sens de Om”, este dorința vitală de pace și de muncă creatoare, de curățenie morală și de sublimație spirituală, este meditația asupra rosturilor vieții, inclusiv asupra dispariției (de unde tonalitatea elegiacă a unor versuri). [...]

O particularitate esențială a poeziei lui P. Zadnipru din ultimele sale volume o constituie lărgirea filonului ei expresiv și accentuarea tonalității elegiace. Meditația lirică i-a permis poetului să se adâncească în esența lucrurilor, pentru a le surprinde într-un mod mai dialectic, în unitatea și contradicția lor interioară. Totodată s-a amplificat mult forța de generalizare și substratul sugestiv al poeziei lui P. Zadnipru ca urmare a folosirii pe scară largă a imaginilor globale cu implicații metaforice sau simbolice.

Simplitatea gravă a gândurilor și limpezimea de cleștar a imaginilor, profunzimea simțirii și tensiunea participării, spontaneitatea, profunzimea efuziunilor lirice și bogăția de tonalități, sinceritatea mesajului și umanismul cuceritor, — iată calitățile cele mai caracteristice ale poeziei lui Petru Zadnipru, manifestate

în mod pregnant, mai ales în volumul totalizator „Mă caut“ – cântecul de lebedă. Un farmec aparte, mult înrudit cu farmecul poeziei populare, împrumută acestei poezii orientarea spre modul de a gândi și vedea lucrurile al poporului, mișcarea frazei în spirit folcloric, fluența muzicală, armoniile și plasticitatea versului popular, construcțiile anaforice și epiforice, repetițiile și enumerările“.

Mihail DOLGAN, *Lirica lui Petru Zadnipru și contemporaneitatea, Prefață*, în vol. *Petru Zadnipru, Poezii*. Chișinău, Literatura artistică, 1981. P. 5–18.

DABIJA: „Deprins de mic cu muncile câmpului, întâia universitate a poetului a fost universitatea pământului, absolvită paralel cu universitatea omeniei, deprinsă la arat și semănat, la clăcile și șezătorile satului. Universitatea chișinăuiană a venit mai târziu, când Zadnipru le absolvise pe celelalte. Primele școli cred că l-au făcut poet pe Petru Zadnipru, ultima doar l-a ajutat să rămână. [...] Cei care l-au cunoscut pe Petru Zadnipru îl asemuiau cu un arbore; cu un arbore umblător prin lume. Dar cu rădăcinile rămase la Sauca. Avea mereu melancolia rădăcinilor. Nu s-a considerat niciodată orășean. Nici nu știa să fie. Era ca un țăran de la Sauca, venit la Chișinău pentru o oră, o zi, o lună, un an sau pentru o viață, sosit cu careva treburi la târg, după care, odată încheiate, urma să se întoarcă acasă.

Toate poemele lui nu sunt decât niște scrisori de dragoste pentru prieteni, arbori, brazde, umanitate, țărani, dar în primul rând pentru consătenii din Sauca lui. [...] Era un poet-țăran, așa cum a fost Creangă un prozator-țăran. [...] De-a lungul cărților sale de poezie [...] Petru Zadnipru se prezintă ca un poet al Omului și al Omeniei. Astfel, Zadnipru cel din cărți se identifică întru totul cu Zadnipru cel din viața de fiecare zi. Ar fi putut oare fi altfel?!

Ultima carte a sa poetul și-a intitulat-o „Mă caut“. Titlul acesta vroia să spună că autorul la cei aproape 50 de ani ai săi era încă în căutare, că nu-l mulțumeau pe deplin până și poeziile cele mai frumoase. Poetul se căuta printre cuvinte, în semenii săi, în semințe și stele, printre sentimente – cu speranța că într-o bună zi va putea exclama ca bătrânul Arhimede: Evrica! Am găsit! Sau – v-am găsit.

Volumul „Mă caut“ avea încă mireasmă de cerneală tipografică, atunci când autorul lui a închis ochii pentru totdeauna. Pierderea, pentru noi cei care l-am cunoscut, a fost dublă, căci n-a plecat dintre noi numai un poet, ci și un Om de o bunătate proverbială. Era o bunătate firească și molipsitoare. De la el dep-rinsesem să dăruim unii altora, spre exemplu, o carte cu auto-graful unui autor drag sau una din care făcusem rost cu greutate deosebită (dăruiești cu adevărat nu lucrurile de care n-ai nevoie, ci tocmai cele care-ți sunt cele mai scumpe și dragi).

Petru Zadnipru era, și cred că despre poeți se poate spune astfel, un om cu inima mai mare decât trupul: dacă vroiai să te atingi de el, trebuia să-i atingi mai întâi inima lui, dacă ai fi vrut să-l mângâi, trebuia să-i mângâi mai întâi inima. Poetul le ve-dea, spunea, gândea, auzea pe toate cu ajutorul inimii. Era, ca să zic așa, un om care-și purta pretutindeni inima cu el. Chiar și-n visele cele mai îndepărtate și irealizabile ce cunoaște urma inimii lui. Inima – ea, cea veșnic ascunsă de ochii lumii ca fața nevă-zută a lunii. Ea, cea care a bătut mereu pentru bucuriile și dure-rile altora, atunci când a trebuit să mai bată și pentru El, a refu-zat să i se supună. Atunci, în toamna lui 1976, poetul Petru Zadnipru s-a reîntors la Sauca, acolo, unde dealurile par valurile încremenite ale unei mări, iar arborii sunt mai mult rădăcină decât coroană. Aceasta a fost și cea de pe urmă dorință a poe-tului, creionată și-n „Rugă către săuceni“, una dintre ultimele poezii ale poetului Petru Zadnipru: „Aici a fost să-mi fie amin-tirea, / Aici, săucenii mei, să mă-ngropați, / Păstrându-mi, de se poate, amintirea, / Că-ntotdeauna v-am avut de frați!“

La Sauca amintirea lui Petru Zadnipru o păstrează dealurile și fântânile pe care le-a trecut în vers, arborii și oamenii pe care i-a iubit atât de mult și atât de fără de moarte poetul.

Cititorul de azi, deprins și cu [un] / o altfel de poezie, ar tre-bui să știe că lirica anilor '80 (ai secolului al XX-lea – T. P.) a ob-ținut și este ceea ce este și datorită eforturilor de înnoire a poe-ziei, depuse și de Petru Zadnipru.

Petru Zadnipru n-a scris pur și simplu poezie, el a fost însăși Poezia. A respirat și trăit cu ea, pentru el poezia fiind o mereu continuă, proaspătă descoperire a lumii.

Poetul nu căuta metafore, poezia lui aproape nici nu le are, el le găsea sau ele îl găseau, metaforele fiind foarte firești în

contextul poeziei, nu ca un ornament al vorbirii, ci ca o parte firească a ei. Nu zădarnic, într-un secol care se dezice de rimă, ea, după părerea unora, încătușând gândirea, poetul rimează într-o poezie „rimă“ cu „crimă“.

Poezia era identică cu o înduioșare, cu un impuls sentimental, dar și cu expresia spontană, inspirată, cu conștiința trează a poetului.

Zadnipru-omul era de nedespărțit de Zadnipru-poetul. Ei se completau și se substituiau reciproc. Omul este modelat după chipul și asemănarea poeziei sale. Precum se întâmplă cu omul care modifică după peisajul în care trăiește, după semenii cu care conviețuiește împreună. Și invers: poezia e modelată și după felul de a fi al omului. Poezia lui P. Zadnipru emană aceeași dragoste de oameni. Același dor de pământ. Aceeași sete de cântec.

Poetul scrie de parcă dialoghează. Poeziile lui P. Zadnipru seamănă mai degrabă cu niște confesiuni, cu niște răvașe, cum ziceam, trimise urmașilor de peste ani sau strămoșilor.

Poetul „cu frunza dorului la gură“ și-a vrut poezia sporitoare de lumină, ea năzuind să ajute pomul să crească și iarba plaiului să răsară mai degrabă-n primăvară: „Poet e încă de copil / Și versu-i fără iz de slavă / E ca o rază de april / Pe-o pajiște moldavă“. Poetul e cel care așează aerul sub pasăre și verdele pe frunză, el omeneste lucrurile și le înseamnă să trăiască. E cea clipă de taină când, mărturisește poetul: „Și iar în pieptu-mi simt puteri / Cuvintele mi se-mpreună / Și moarte ce păreau mai ieri / Azi vii în fața mea răsună“. [...]

Zadnipru, însă, e mai mult decât cântărețul unei singure localități, el devine cântărețul satului moldovenesc în genere. [...] Satul e ridicat la rang de simbol a tot ce are un popor mai sfânt și mai rezistent. Laitmotivul satului revine și în volumele ulterioare ale lui P. Zadnipru (se are în vedere după volumul de debut intitulat „Luminile câmpiei“ – T. P.) – „Lume, dragă lume“, „Gustul pâinii“, „Versuri“, Mi-e dor“ – ca o obsesie, ca o întoarcere la rădăcini, la esențe. Satul, cerul de deasupra, văile și dealurile, râurile, spicul de grâu, brazda, pomul compun un cosmos în care se întâmplă Poezia, Viața, Eternitatea însăși. [...] Poetul se întoarce acasă, la mama, ca la o întâlnire cu sine, într-o se purifica și a se regăsi: „Mă-ntorc ca la spovadă, la sfaturi și

ocări“. Totul are importanță aici: „Câte legi au petrecut / Cei păreți din Casa mare! / Ei în felul lor tăcut / Au cu noi asemănare!“

Chiar când face metaforă modernă, la Zadnipru ea vine dintr-un anturaj patriarhal: „lăstunii taie aerul în hrinci“ în preajma furtunii, iar vâlcelele tac „chitic“, drumul din ponoară – „pânglicuță netedă“ e în viziunea poetului „ca un brâu uitat de ani, tipărit de ploii și soare, de drumeți și de plăvani“. Numai un poet crescut la țară putea vedea în preajma iernii cum „butucii și-au tras pături peste cap“ ca niște bătrâni în nopți cu frig.

Peisajul la Sauca e plin de omenesc, suferă sau se bucură, are nostalgii, petrec sau întâmpină cocoare: „N-a mai rămas pe boltă nici un astru / Ușor din noapte se desprind ogoare / Și-n vale apele văzduhului albastru. / Se rânduiesc nostalgice cooare“.

Imaginea „cocoarului-călăuză“ din primăveri care „pârtia face-n azurul ceresc“ din stolurile ce „aduc primăvara în țară, pe ogor, lăsând în urmă cărări albastre, P. Zadnipru o asociază poetului care are aceeași misiune: să taie cărările spre zări întâiul“.

Nicolae DABIJA, *Un poet al Omului și al Omeniei, Prefață*, în vol. *Petru Zadnipru, Versuri*. Chișinău, Literatura artistică, 1985. P. 5–19

CIOCANU: „Petru Zadnipru a fost un om de mare omenie. Așa a înțeles el să fie de la mama și tata, de la rude și consăteni, încă din fragedă copilărie, așa îl simțim (anume îl simțim!) la lectura poeziilor sale. Și nu este vorba numai despre operele în care poetul evocă ființa, faptele și amintirea părinților și rudelor, precum sunt „Pașii mamei“, „Tata“, „Scrisoarea rudelor“; în sprijinul afirmațiilor de mai sus pot fi citate absolut toate versurile scriitorului. În tot ce ne-a lăsat el simțim prezența flăcăului, mai apoi – a țăranului trecut prin ciur și dărmon. Și tonalitatea spunerii poetice, și vocabularul întrebuințat în acest scop, și natura imaginilor plăsmuite – totul adeverește omul de la coarnele plugului din anii postbelici, omul de la carte din anii de mai încoace, iar din anii 1960 – omul de artă coborât în straturile adânci ale sufletului și conștiinței de obicei ocrotite grijuliu de fiecare dintre noi, ca să nu devină obiect de contemplare și mai ales de comentare din partea celor din jur. [...]

În poeziile sale rezistente [...] Petru Zadnipru ne-a lăsat un fond bogat de gândire, de simțire și nenumărate frumuseți de exprimare lirică, mergătoare drept la inima destinatarului. Glorificarea părinților și în genere a oamenilor de la țară, purtători ai înțelepciunii și bunătății sufletești și păstrători ai obiceiurilor și tradițiilor, evocarea naturii pitorești a plaiului și a proceselor de muncă, în care omul își manifestă potențele spirituale, coborârea curajoasă în straturi adânci ale sufletului, ale conștiinței omului, replica incisivă la gesturile de neghiobie, reavoință, egoism ale consângenilor și alte motive sunt pe deplin familiare scriitorului. Tributar, la începutul activității de creație (la etapa plachetei de versuri „Luminile câmpiei“, 1952), înțelegerii rudimentare a poeziei ca versificare simplistă a unor fapte și chiar faptele ordinare, precum ar fi deparazitarea satului înfăptuită de către „raizdrav“, Petru Zadnipru s-a depășit evident de la o carte la alta, volumele de versuri „Gustul pâinii“ (1964), „Mi-e dor“ (1971), și, mai cu seamă, „Mă caut“ (1976) constituind niște contribuții certe la dezvoltarea liricii noastre contemporane.

Desigur, temeiul autodepășirii poetului îl constituie gândirea mereu mai adâncă, mai descătușată, înțelegerea mereu mai personală, adică mai puțin cazonă, a lucrurilor (cine ar fi îndrăznit, chiar la 1975, să scrii ceea ce ne-a lăsat el în poezia „Lemn“, bunăoară?). Dar mai este ceva, absolut defenitoriu pentru Zadnipru: firescul nealterat de nici un fel de livresc din fiecare operă. [...] Peste tot poetul parcă s-ar confunda în mod conștient cu un om de la țară [...]. Cine, în afară poate de Ion Bolduma, s-ar încumeta să concureze cu Petru Zadnipru în ceea ce privește vocabularul și limbajul rural de o naturalețe desăvârșită? [...]

Prestigiul firescului, ca modalitate însușită de poet de la oamenii din mijlocul cărora a venit în literatură, ar putea fi pus la îndoială în condițiile de mai încoace ale procesului creator beneficiind de pe urma contactelor cu poezia modernă și în genere cu căutările de dată recentă. Dar poetul autentic nu este reductibil la formula de suprafață, el tănuiește neapărat anumite ascunzișuri care se deschid privirilor curioase în clipa când pe ogorul literar se coc premisele unei înțelegeri evolute a actului de creație. Astăzi putem afirma cu toții că omul simplu de la țară, alias Petru Zadnipru, încă din anii '60 a început să-și intențeze procese de conștiință, să ridice vâlvuri de pe realități altfel

încremenite într-o accepție unanimă, să-și trădeze condiția inițială, asumându-și drepturi și îndatoriri de cugetător, de om politic, de îndrumător al maselor, pe care mai înainte doar le „reprezenta”. Acum, la lectura reluată a întregii creații a poetului, cred că un jalon în calea maturizării scriitorului a fost poezia „Și vine-o zi...”, remarcabilă, în contextul moștenirii rămase de la Zadnipro, prin alternarea interogațiilor retorice grele de sens cu exclamațiile retorice și acestea, angajate în făurirea unui viitor demn de strămoșii noștri [...].

Motivul poetic al înaintașilor ocupă un loc aparte în creația scriitorului care ne propune multe exemple de simțire profundă, de realism desăvârșit și de expresii memorabile. [...]

Antologice sunt poeziile lui Petru Zadnipro despre mama, în deosebi cea intitulată „Pașii mamei”. Scriitorul devine, după cum am mai zis, interpret al faptelor vieții, filosof chiar: el nu contemplează, complăcându-se în exprimarea pitorească de proveniență rurală, ci dezvăluie sensuri, rosturi, semnificații ale faptelor aflate la îndemâna oricui: „N-au putut mai mult s-o poarte, / Dar în zbuciumul lor sfânt / Parcă-au tipărit o carte / Pașii mamei pe pământ”. Ași citi aici o înțelegere cu totul originală a cărții de către Zadnipro, în sensul că cea mai bună carte a fost, pentru dânsul, Măria sa Omul; anume în sufletul acestuia a citit el, de s-a inspirat și a plăsmuit cărțile. Și tot din străduința de a interpreta faptele vieții, de a le dezghioca rosturile și a le servi oamenilor ca pe o filosofie a existenței noastre a izvorât antologica poezie „Moldovenii”, dominată de conștiința destinului „vărgat” (amănunt dintr-o altă frumoasă realizare a autorului) al neamului din care ne tragem.

Laolaltă cu firescul trăirii și exprimării contribuie la succesul poeziilor lui Petru Zadnipro nostalgia, dorul de tot ce a fost și nu mai este. [...]

O particularitate de gândire, dar și de exprimare, preconizată de Petru Zadnipro în anii de la urmă ai scurtei sale vieți (s-a stins pe când nu împlinise nici cincizeci de ani), rezidă în conștiința polivalenței etice a sufletului omenesc, în tendința tot mai frecventă în cărțile de la urmă de a dezvălui momentele și manifestările contrastante ale firii umane. [...] Dar nu numai „Cina cea de taină” [...] este o poezie durabilă, eternă poate. Petru Zadnipro a atins de multe ori pragul de sus al inspirației, dezvăluind

adevăruri neterecătoare, folosindu-se de un limbaj poetic memorabil și evocând un personaj liric bântuit de contradicții interioare. Poezii ca „... În mine răul și binele...”, „Eu” (în care găsim amănuntul cu „vărgata-mi soartă”), „Între multe și mărunte” și altele adevăresc un liric autentic. Dar și poezia intitulată atât de original „?” (un semn de întrebare numai) depune mărturie aceleiași adevăr. Poate nu în sensul profunzimii de care suntem bolnavi cu toții, dar în sensul că Pertu Zadnipru a fost și rămâne un liric înzestrat cu o putere neîndoielnică de evocare a simțirii omenești. Mai ales în poeziile axate pe motivul scrutării lumii sufletești autorul ne-a dat întreaga și adevărata măsură a talentului său, caracterizabil înainte de toate prin firescul trăirii și exprimării sentimentelor și proceselor de conștiință“.

Ion CIOCANU, *Laudă firescului, Prefață*, în vol. *Pertu Zadnipru, Mă nasc întruna*. Chișinău, Hyperion, 1992. P. 5–11.

PALLADI: Mereu „oscilând” aidoma „timpului” „între zi și noapte”, personajul liric / locutorul zadniprian, dus de valurile sorții „între Nu și Da”, s-a străduit preț de o viață să dea din „traiul său / Relele afară”. „Împresurat” tot timpul de-un „Vânt de primăvară”, el contribuie din plin la „nașterea” cuvântului de sine și de noi, de poezie și de lumină. Dintre „sutele” sau „poate miile” de vocabule care îi traduc eul cu asupra de măsură, „verbele” („a lucra”, „a cunoaște”, „a iubi”, „a pătimi”, „a boci”, „a râde” etc.) sunt pesemne cele mai sigure de singurătatea și singularitatea sa, dacă nu cele mai „limpezi” și mai „mohorâte”, în sensul gogian-eseninian – că l-au cunoscut indirect prin rangul lor de expresie și de ascensiune ideatică și metaforică, legate de etos și de baștină, de rădăcini, de neam, care fac din poezie un obiect de cult. Înseși substantivele majusculate (Om, Pom, Lemn, Cântec, Satul (=Saucă), Mama, Tata, Graiul (=Limba), Patria, Destinul (=Datul) au tendința de a se transforma simbolic din obiect în subiect, de a deveni aievea simboluri și metafore poetice *sui-generis* prin ținuta și condiția lor magică și sonică, rapsodică și teluric-cosmică. Poezia, așadar, pentru autorul nostru este un tărâm de existență spirituală cu adânci rădăcini în etos. Viersul său de privighetor este sonor și de o rezonanță aparte în timp și spațiu, turnat fiind dintr-un metal sufletesc nobil și inoxidabil în momentele creației sale de vârf. Poetul și-a plă-

mădit pe încetul și într-un răstimp de numai peste două decenii și jumătate întreaga paletă de „culori“ a vrierilor și viziunilor, a sentimentelor și râvnelor sale etico-civice și estetice. Ritmurile sale de activitate au fost dictate indirect de necesitățile lui interne de cântec și de poezie. De aici limpezimea de cleștar a versului hedonist și simbolist, realist și de portretist, sentimentalist și ruralist, însă viguros și omenos, afectiv și meditativ, armonios și revelator, elegiac și polemic, de o virtuositate ironică rară, având o înclinare vădită spre atmosferă și clasicitate, spre miniatură sau parodie, dar întotdeauna alimentat de trăirea personală, de preaplînul zadniprian al Omeniei.

Cântecul său este am crede nu numai odă sau imn, ci mai degrabă poate el este deopotrivă și meditație și elegie, și cinstire (a Cântecului și a Omului...), dar și o încercare de nemurire a lor și a tot ce-i frumos în viață, în etos, în existență, în creație, în misiune și în atitudine. Însăși plecarea lui în infinitul cosmic al materiei, al neuitării are loc toamna, odată cu intrarea acesteia în zona scorpionică, în spațiul vizionarismului (23 octombrie), astfel devenind unul dintre creatorii împliniți de acest însemn zodiacal. Prestigioasele sale creații poetice de sorginte vaticinară, cu accente gogiene („Casa mare“, „Dealurile Moldovei“, „Moldovenii“, „Un cântec știu...“ etc.) sau eseninieni („Pașii mamei“, „Mamă“, „Cântec pentru mama“, „Tata“, „Lemnarul“, „***A rămas în urmă“, „Către prieteni“, „Și lacrima...“, „Scris a fost“, „Mi-e dor“, „Ultima noapte de toamnă“, „Nostalgie“ etc.), sunt și ele un tribut plătit vocației sale la propriu și la figurat. Umanismul său (cu tentă romantică în fond) revarsă o undă de melancolie asupra întregii creații sub imperiul cincizecismului, adică de „reabilitare a eticului și“ de „anevoioasă căutare de sine“ (Mihail Dolgan). Cuvintele grele de sens îi revelează substanța poetică a trăirilor de la un capăt la altul, definindu-l pe drept, după propria-i descoperire, „cocorul călăuză“ al generației sale.

Trecând peste rândurile liricii pseudoproblematică, insignifiantă, „ruginite“, de „gornist“, busuiocian vorbind, sau peste cele lozincarde ori inestetice, fără „flori de stil“, ideologice și anacronice pentru secolul al XXI-lea, kremlinofone / leninofone / stalinofone, vom vedea aievea un poet-tribun al sufletului și al frumosului autohton, un trâmbițaș al neamului în linie gogian-mateeviciană de calitate, care și-a creat „conul“ său „de lumi-

nă“ pe care „urma cea din urmă“ oricând îl poate descoperi simțirii și vederii oneste și celeste. „În dincolo de capătul luminii“ versurile lui au un zvon de bronz, pentru că ele sunt – „așa cum sunt“ – umanizate și sonorizate de sentimente profunde, constituind în marea lor esențialitate o „continuitate“ a poetului în țară și în cosmos, aidoma „frunzelor de plop“ sau „gorunilor“ din „pădure“ care pot înfrunta toate intemperiiile firii. „Potrivirea“ poetului „cu gorunii“ (pe care și-a „dorit-o în viață“) vine dintr-un sentiment de solidaritate totală și ideală cu natura și cu semenii, cu lumea pe care a cântat-o și râvnit-o cât mai umană.

Pendularea „nostalgică“ între înfruntarea furtunii și cântarea Patriei, „țării“ sale („...ca o floare, / unică pe-acest pământ“) a determinat în principiu coborârea sosiei lui meditativ-lirice și ironice în spațiul cugetării și al simțirii profunde, în cosmosul interior al etosului, al ascensiunilor și mutațiilor lui. Poetul se înseninează „de propria-i cântare“ asemeni „livezii“ după împlinirea de rod. Este o metaforă care îl prinde totalmente din interior, pentru că a plătit ca un *poeta vates* toate vămile suferinței umane creatoare și spirituale, însuși datul (citește: destinul, scrișa, bafta etc.) căutării de sine și de lume, de lumină și de adevăr, de cântec și de poezie, de carte, aceasta fiind de fapt, apoi, însăși condiția sa umană, etico-civică și poetică „între pământ și cer“. [...]

Prin modul său liric autentic și meditativ-ironic de a da relief ideii de sine și de eu, poetul Petru Zadnipru, realizat în fond pe parcursul a numai două decenii jumătate (de la debutul editorial cu „Luminile câmpiei“ din 1952 la volumul antologic „Mă caut“ – cântecul său de lebdă – din 1976), constituie o personalitate eclatantă și distinctă, de referință a sufletului și a omeniei cuvântului din spațiul nostru moldovenesc estprutean.

Exigența estetică cu care și-a revăzut o piesă sau alta („Prăsadul“, bunăoară, devine „Ecouri“, iar la „Povață“ din edițiile anterioare elimină ulterior trei strofe; schimbări vor suferi și alte poezii, între care aceeași „Casa mare“ etc.) și în genere metafora de sine a eului este grăitoare sub toate aspectele.

Petru Zadnipru face parte din categoria poeților de destin, vaticinari, gen Octavian Goga, Alexei Mateevici, care pot cuprinde necuprinsul într-o singură piesă. „Moldovenii“ Domniei sale surprinde tocmai prin acest mister inexplicabil al intraductibi-

lului: partea presupune întregul, dorul inexprimabil conturează imposibilul sub aspect ideatic și metafizic. Forma este lapidară și prin gravitatea zicerii și prin profunzimea clocotitoare a „lăcrimii” îți umple ochii amintirii cu toate durerile facerii de sine și de neam, de istorie și de destin („Moldovenii când se strâng / Și-n petreceri se avântă, / La un colț de masă plâng, / La alt colț de masă cântă. // Sufletul precum le-ar fi / Glob cu două emisfere: / Una-i noapte, alta-i zi, / Bucurie și durere. // Două lumi într-un întreg / Permanent își schimbă locul, / Vin pe rând și-asemeni trec, / Când necazul, când norocul. // Moldovenii când se strâng / Și-n petreceri se avântă, / La un colț de masă plâng, / La alt colț de masă cântă. // Și-n paharul veșnic plin, / Băutura lor cea sacră / Jumătate-i cer senin, / Jumătate-i boltă neagră”). Tabloul este al unui artist mare, adevărat, de netăgăduit. De fapt „Moldovenii” este una din creațiile sale de culme. În sens tragicodramatic și metaforic ea este „Doina” poetului de la Sauca. Comparația cu sentimentul „Doinei” și al „Limbii noastre” scot în evidență latura demnității spirituale a celui nedreptățit nu numai de istorie, dar și de omenie. Iar P. Zadnipru este un apostol al omeniei. El nu numai „cântă” și „plânge” soarta „moldovenilor”, dar o și „descântă” parcă totodată aidoma unui mag, aidoma marilor săi înaintași, dar à la P. Zadnipru (elegiac și mesianic, dar și conform unei intuiții vizionare, vaticinare, de la Sauca sa, unde de fapt „s-a” și „întors”, în cercul ei cosmic, la „Vatra doinelor străbune”).

Capodoperele poetului „Casa mare”, „Tata”, „Lemn”, „Gustul pâinii”, „Pojar”, „Cocorul călăuză”, „Și vine-o zi”, „Mi-e dor”, „Pașii mamei”, „Eu pe drum, drumul cu mine”, „Cina cea de taină”, „Moartea”, „Și lacrima...”, „Un cântec știu...”, „Eco-uri”, „În limba mea”, „Către prieteni” etc., piese care constituie ozonosfera creației antologice a autorului, acea deschidere intimă auctorială către Om și omenie a sufletului său de mare cunoscător al tainelor omeniești și al celor veșnice, de acasă și mai îndreptățesc și dorul lui arzător, vaticinar, de țară, de meleag, de baștină (de Sauca), de rădăcinile lui și de „țărani” care „L-au pornit”, „în depărtări” „Cu-o desagă de cântări (citește: de doruri” etc.) / Să-i ajungă pe toți anii” lui și ai poeziei sale (fără hotare în spațiul etosului și al frumosului românesc). Privită din acest unghi de vedere al cuvântului (cântecului / doinei / imnului

etc.), poezia meditativ-lirică zadnipriană la hotarul dintre generații îmbracă toga autohtonă a sentimentului și a demnității de neam dinspre viziune și atitudine. De facto și de jure poezia lui celebrează indirect mândria de sine a existenței eului sub raportul cunoașterii. Or, ironia este punctată dinlăuntru pe întregul contur al creației sale rezistente în fond și grație acesteia, inoxidabilității ei sapientale și ancestrale, ghidată de bunul-simț și de „firesc” (Ion Ciocanu), opusă nebulosului și artificiosului pseudoproblematic.

Aidoma „stejarului” „statornic în furtună”, locutorul liric zadniprian, identificat cu omul (alias creatorul), se va opune „Timpului” care „roade-n el / Ca un vierme lacom”, „Timpului” care-l tot „scade”, „Timpului” care-i răzmoaie / Urmele din urmă”, „Timpului” care-l înstrăină / De ce-a fost și este”. Aceasta este condiția celor aleși de suferința teluricului și a cosmicului (el „lucrând” la cea de-a doua sa cifră cosmică, simbolizată de „7”: născut în zodia cristică, la 1927, și decedat la 1976). Destin eminamente tragicico-dramatic (purând dealtfel și însemnele fatale cifrate de ziua de naștere – 13 ianuarie), poetul Saucăi și al „culorilor”, al „dorului” („Mi-e dor”) și al sentimentului, este în egală măsură unul al gândului și al cuvântului, al „aritmicii superioare” a lor, a „Eului” între „Da” și „Nu” („Da” plus „Nu” este egal cu „Eu”. / „Eu” minus „Da” este egal cu Zero. / „Eu” minus „Nu” este egal / cu un basm pentru copii. / „Eu” la pătrat este egal / cu părerea mea despre mine. / Rădăcina pătrată din „Eu” este egală / cu părerea dușmanilor / Mei (nu mai știu mulți sau puțini?) / despre mine. / La aritmetică în clasele primare / Și când trecusem în prima clasă / mai mare / Primeam ca atare / (cazuri foarte rare) / Câte un cinci la purtare.“).

Înțelegerea interioară și adecvată a poeziei lui Petru Zadnipru trebuie să pornească indubitabil de la „continuitatea” tradiției literare clasice, în linia principiului ideatic național. Ea „se cere”, „cere cuvânt”, vorba lui Octavian Goga însuși, cel mai distins promotor al „ideii naționale” posteminesciene. Faptul îl vom remarca indirect și prin utilizarea preferențială de către contemporanul și înaintașul literelor noastre a acestui verb cu rădăcini dialectice în matca, în matricea seculară a graiului – a totului tot al unui neam. Or, ideea de „existență” și de dănuire conturează cu de la sine putere necesitatea de întregire, de contopire a părții

cu întregul, de lucrare directă și indirectă a acestora: a unuia prin altul. „Accentele de înrudire cu sufletul său“ a acestei tradiții spirituale românești, vaticinare și originale dau o strălucire aparte configurației lirice petruzadnipriene în contextul literar al epocii în general și în cel autohton în particular. Citită din interior și sub „aspectul“ dat, lirica meditativă a poetului, dinamitară în embrionul ei, venea prin suflul ei de deschidere către noi, către rădăcinile noastre, nebănuite la prima vedere, să ne deschidă ochii închiși ai inimii și ai conștiinței de către propaganda și ideologia totalitarismului get-beget sovietică promovat de maimarii zilei, vremurilor de odinioară („Ion fără de țară“, cum ar zice Lucian Blaga...). Într-un cuvânt, orientarea poetică a autorului era una a deșteptării și a îndrumării „pedagogice“ înțelepte, de noi tăcute, indirecte, prin cuvântul scris cu sângele durerii pământeste, a trezirii „tacite“ a sentimentului de demnitate și de rezistență națională. „Casa mare“ – o poezie celebră prin principiul unității și revoltei de neam pe care îl sugerează scăpărător printre cuvinte – este în această constelație de idei o probă dintre cele mai elocvente. Dincolo de „of“-urile interjecționale ale versurilor ocrotitoare se vedea acea profetică „împietire de fulgere“, cum ar zice O. Goga (pe care cântărețul nemuritor al Oltului le vedea în poezia și în publicistica, în proza politică eminesciană în anii treizeci ai secolului al XX-lea). [...]

Izvorul creației Domniei sale sunt valorile autohtone, viața oamenilor simpli de la țară, chemarea pământului, datinile și obiceiurile străbune, cântecele, tezaurul folcloric, tradițiile etc. „Tradiția, menționa O. Goga, trebuie să fie osatura unui popor“. Poezia lui P. Zadnipru cinstește, nici vorbă, prin ceea ce are ea mai luminos, prin partea ei de suflet de acasă, de la plug, de la pământ și de la țară, de la dor și de la om, de la „Vatra doinelor străbune“ nu numai osatura neamului, dar și crezul lui în sine, în vorbele **propriei** (în „propria sa lege“, în „culoarea proprie a sa“, în pașii proprii“). „Suferința ca un psalm“ hrănește fluidele sale sufletești „Cu simțul“ și „Cu duhul“ la propriu și la figurat. Ca și marii creatori, el va refuza ceea ce se cheamă „modernism“, „literatură modernistă“, precum ar opina bardul de la Rășinari. „Literatura trebuie, remarca aceeași celebritate misionară și vaticinară a literelor române, să izbucnească local, vulcanic, din răunchii unui popor, căci numai atunci își are

valoarea ei. Altfel, e pur și simplu un fel de joc de copii, fără consecințe.“

Poezia propriu-zisă a bardului de la Sauca „izbucnește“ din satul, din baștina, din meleagul țării sale de aici și de atunci, din durerile, din „rărunchii“ acestui colț de pământ moldovenesc, din verbul lui, din apele neîncepute ale acestuia cristalizate de veacuri. „Cântecul“ cu care „a pornit“ mereu „spre Măine“ este unul al „lacrimii“ (de bucurie și de durere, de tăngă și de freamăt, de zbucium sufletesc) ce rămâne ca un însemn ceresc, ca o cunună de raze „pe culmea vieții sale“ de pe „Dealurile Moldovei“ ce-l subiectivează (și pe care le subiectivează...) și-i țin rădăcinile crescute în străbuni, în vatra doinelor măiestre și de jar, de jubilație și de profundă și sacră inspirație. De aici și dezi-deratul suprem: „Căci altceva nimica nu-mi rămâne / Decât să cânt, când urmele mă dor“. Acel „principiu“ etico-civic „de suferință și de muncă“ gogian este caracteristic în mare (în partea lui rezistentă și antologică, dinspre misterul și „geniul“ genului („doinei“)) pentru creația zadnipriană revelată și prin metafora titlurilor și prin mesajul, prin universul ideatic al multor poezii cu priză la cer și la mister, la pământ și la frământ. În acest sens vocația poetului slujește cuvântul printr-un profund act de curaj moral și sociocultural, cetățenesc inspirat de adevărul vieții și de viața adevărului. Anume prin aceasta pare-se ne impresionează versul simplu și sincer, sonor și plin de ecouri sufletești agreabile și admirabile. [...]

P. Zadnipru, în generația sa, a încercat, prin piesele sale de rezistență etico-civică și estetică, să schimbe din interior fața lucrurilor privind destinul nostru și însăși ideea de noi dinspre adevăr. Contribuția sa la opera de remodelare, de primenire sufletească în lumina unei idei naționale nu poate fi neglijată, ci din contra salută, pentru că a fost întotdeauna una salutară, pentru că el a izbutit să pună în capul mesei cuvintelor adevărul trăirii pro-noi, mulțumindu-se de generozitatea proverbială a dictonului: *multum in parvo*! El a crezut în cuvânt și în această „misiune istorică, veche a scriitorului“, care e alimentată de „ideea națională“ și i-a dat o nouă viață cu prețul propriei vieți. „Mai trainic ca orice, valoarea care va sta întotdeauna în fața noastră și a poeziei noastre, consemna poetul-academician A. Lupan, este curățenia de spirit, setea de bine, sinceritatea adevă-

rului, pe care poetul Petru Zadnipru o aducea în sufletul părinților, a moșilor și a strămoșilor ce-au răscolit acest pământ...“ Poetul avea deci acest dat – marea responsabilitate în fața sa și a meleagului natal. Una din cărțile lui va purta titlul „Vatra doinelor străbune“ (este un vers, al doilea din prima strofă a piesei „Darul plaiurilor mele“). De vreme ce „doina“, însuși „cântecul“ – cifru cosmic la români, întemeietor și sintetizator în sensul deplin al exprimării ariei interioare – istorico-dramatice, patriarhal-moderne în linie alecsandriană și eminesciană – cuprinde necuprinsul de noi, aceasta se datorește într-un fel și cântăreților noștri populari și intelectuali, „doinașilor“ săi chemați printre care numele lui Petru Zadnipru negreșit figurează și va figura atâta timp cât vor lucra „albinele“ ideatice (sau „metafizice“, cum zice V. Teleucă) în cuvintele limbii noastre, în arealul nostru interriversan și nu numai, dacă însăși ideea de frumos sau de logos nu este numai una legată de topos, dar și de drama unui etos, de cosmosul acestora multitudinal și național, autohton și universal. Or, condiția ars poetica petruzadnipriană este una în mare vaticinară, a cântecului „neștiut“ al materiei“ și „plânsului“ acesteia, bacovian, inefabil și intractabil, irostibil, și enexprimabil în fond (ca în testamentara, dacă nu geniala-i poemă „Moldovenii“). De aceea la el orice carte este un nou cerc al spiralei cunoașterii și autocunoașterii, al dăruirii și autodăruirii / „redării“ eminesciene, metafizice și ludice, cosmice și filosofice, iar poezia „pământului“ și „pământul“ poeziei fac una, ele sunt aceeași lume cunoscută și necunoscută a misteriosului eu. [...]

Tudor PALLADI, *Datul sau cântecul „între pământ și cer“*, Prefață, în vol. *Petru Zadnipru, Cocorul călăuză*, Chișinău, Cartea Moldovei, 2003. P. 5–8.

SUMAR

<i>Tabel cronologic</i>	7
-------------------------------	---

MĂ CAUT

Și mâine	15
Și tu, poete	16
Dar mai întâi	17
Scris a fost	18
Livada	20
Potrivire	21
Mamei	22
Tata	23
Cocorul călăuză	24
La cartea ce-o scriem	25
Continuitate	26
Patrie!	28
Moldovenii	30
Mă nasc întruna	31
Continuă schimbare	32
Dorință	34
Drum bătrân	35
Casa mare	36
Și vine-o zi... ..	38
Și-am zis... ..	39
Băieții veniți de la țară	40
În limba mea	42
Luminile câmpiei	43
Dealurile Moldovei mele	44
Ascult în noapte	45
Struguraș de pe colină	48
Plugarul	49
Toate au un rost pe lume	50
Mare-i dealul	52

Crezul	54
Gustul pâinii	56
Rapsodie de toamnă	57
Lemnarul	58
Toamnă târzie	60
Ultima noapte de toamnă	61
Pe costișa dealului	62
Pojar	64
Ciocârlia	65
Dor	66
Fete de la țară	67
Trec anii	70
Descoperire	71
Universitate	72
Drum	74
Vița de vie	76
* * * În mine răul și binele... ..	77
Și azi ca ieri, ca altădată	78
Fata și marea	80
Amiază-n câmp	82
Spic de grâu	84
Preludiul dimineții	86
La izvor	88
Sârba fulgilor	90
Caz cu haz și cu necaz	91
Armistițiu	94
Dor de oameni	96
Malul și râul	98
Și iar... ..	101
Spui uneori	102
Uneori	103
Dușman și trădător	104
Când purcedem... ..	105
Mi-e dor	106
Întoarcere	108
Pașii mamei	111
Cântec pentru mama	112

Mamă	114
La prispa casei	115
Scrisoare	116
La institut	116
Destin	118
Când m-am născut	120
Scrisoare rudelor	122
* * * De undeva, de departe, din spate... ..	123
Mă bucur	124
Preferință	125
Când pe drum	126
Viață, viață!	128
Povață	130
Dragoste	132
Tristă	133
Acasă	134
Băietul mamei	136
Către prieteni	138
Fiului	140
* * * Mă roade uneori un gând... ..	142
Și dacă tu... ..	143
* * * Rimă-rimă... ..	144
Iubitei	145
Șantier	146
* * * Mă uit cum ară pe dealuri tractorul	148
* * * Vinul se naște în chinuri... ..	149
* * * Omului ce veșnic minte... ..	150
* * * Ca să ai la vorbă har... ..	151
* * * De cu seară câmpul era galben-alb... ..	152
* * * Vinul nostru cel blajin... ..	153
* * * Moldovenescul vin oricum... ..	154
* * * Cu ochii țintuiți în larg	155
Vorbă veche	156
?	157
Versuri noi și... ..	158
Mario! Mario!	159
Zis-au unii	162

Vădana lui Ion	164
Singurătate	166
Mă caut... ..	168
Nostalgie	170
Eu pe drum, drumul cu mine	171
Adesea ochii... ..	172
Tristă romanță	173
Și lacrima... ..	174
Un cântec știu... ..	175
Vis	176
Scrisoarea ta	178
Gazéle	180
Nu fac... ..	181
Eu și marea	182
Prima dragoste	183
Chiot	184
Rugă	185
Ziua mea de muncă	186
Cartea	187
Fără titlu	188
Cuvântul și gândul	190
Aud	191
Autobiciuire	192
Autoslăvire	193
Nu se poate!	194
* * * Permis și eu odată o să capăt	196
Cuvânt înainte	198
La o serată literară	198
După înmormântare	200
Didactică	201
Pisica din perete	202
* * * Între multe și mărunte... ..	203
Eu	204
Ași vrea... ..	205
Lemn	206
Cina cea de taină	207
Coincidență	208

Aritmetică superioară	209
Proverb	210
Monede vechi	212
Râșnița	213
Beat de bucurie	214
A trece	215
Moartea	216
Variația cu „a ține“ și „a spune“	218
Constatăre cu „Retorică întrebare“	219
După vreo adunare, la care... ..	220
Fata în negru	222
Postume	223
Potrivre	223
În loc de prefață	224
Toamna în Moldova	226
Vai, ce mai cânta flăcăul	227
Război și lapte	228
* * * Cerul de deasupra noastră... ..	230
* * * Livada ridică pământul mai sus... ..	231
Numele-ți, fată sprintăre	232
* * * Bucuria întocmai ca și chinul... ..	234
Numai eu și tu... ..	235
La stâncă noastră albă	236
Portret de fată.....	238
* * * Până scriu o poezie	239
În visul meu... ..	240
Ași dori... ..	242
Din depărtări... ..	243
În lumea mea... ..	244
Doar pentru tine... ..	245
Ție	246
Tu ești... ..	247
În stilul Mioriței	248
* * * Albastrul zorilor în rouă	250
Rătăciră	251
Și zâmbetul... ..	252

Destin	253
* * * S-a dus mama de acasă	256
* * * Din zâmbetul mamei	257
* * * Dă-mi, Doamne, cumpătul mamei,	258
* * * Dă-mi, Doamne, modestia mamei,	259
* * * Mi-e dor de-o pâine coaptă pe vatră...	260
Satule, măi satule	261
De-ar fi... ..	262
* * * Să-mi plâng tinerețea trecută...	263
De ce?	264
A rămas în urmă... ..	265
Rugă către Săuceni	266
* * * Pleca-voi de aici la naiba... ..	267
* * * De moarte nu am ce mă teme... ..	268
Toamnă	269
<i>Referințe istorico-literare</i>	<i>270</i>